

เอกสารวิชาการ

เรื่อง

พัฒนากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องสำหรับกำหนดโทษปรับเป็นพินัย
ในความผิดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

โดย

นางสาวกมลชนก สุริยกุล ณ อยุรยา

กลุ่มกำหนดมาตรฐาน กองควบคุมวัตถุเสพติด
สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

ปี ๒๕๖๖

คำนำ

หลักการของกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย คือ มาตรการในการสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่ไม่ร้ายแรงต้องชำระเงินจำนวนไม่เกินที่กฎหมายกำหนด โดยพิจารณาจากผลกระทบต่อสังคม พฤติกรรมของผู้กระทำความผิด ผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิด หรือผู้เกี่ยวข้องได้รับและสถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ การปรับเป็นพินัยไม่ใช่โทษทางอาญาหรือคำสั่งทางปกครอง รวมทั้งปรับปรุงระบบโทษปรับให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักการสากล และบริบทของสังคมไทย ซึ่งหลักการนี้ได้ถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ ประกอบกับประมวลกฎหมายยาเสพติดเป็นกฎหมายที่กำหนดกลไกการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยความผิดส่วนหนึ่งในภาค ๓ เป็นเรื่องบทกำหนดโทษตามประมวลกฎหมายยาเสพติด เป็นความผิดที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรง และโดยสภาพไม่กระทบต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง ทั้งไม่มีผลกระทบต่อส่วนรวมอย่างกว้างขวาง แต่ผลของการกระทำนั้นกลับต้องมีโทษซึ่งเป็นการกำหนดโทษทางอาญาที่ไม่เหมาะสมกับสภาพความผิดหรือกำหนดมาตรการลงโทษที่ไม่เหมาะสมกับการกระทำความผิด ก่อให้เกิดภาวะกฎหมายอาญาเฟ้อ (Overcriminalization) ประมวลกฎหมายยาเสพติดสามารถกำหนดให้คดีที่มีโทษปรับสถานเดียวกลายเป็นความผิดทางพินัยได้โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

เอกสารวิชาการฉบับนี้ได้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา วิเคราะห์ พิจารณาความเป็นไปได้ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ในการเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวในฐานความผิดที่อยู่ในอำนาจของเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ให้เป็นโทษปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติปรับเป็นพินัยฯ ซึ่งอาจพิจารณานำโทษปรับตามวันและรายได้ของผู้กระทำความผิด (Day fine) มาเริ่มบังคับใช้ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและให้การดำเนินการของ อย. เป็นไปอย่างเรียบร้อย ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายในการจัดทำ (ร่าง) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายยาเสพติด สมควรที่จะขอคำแนะนำจากคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย และใช้กระบวนการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายด้วย

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารวิชาการฉบับนี้จะเป็นเครื่องมือของรัฐที่ใช้ในการควบคุมความประพฤติของคนในสังคมให้อยู่ร่วมกันได้โดยปกติสุข เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม และเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่และผู้สนใจในการนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานต่อไป

กมลชนก สุริยกุล ณ อยุธยา

๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

บทสรุปผู้บริหาร

เอกสารวิชาการนี้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว ตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งออกตามประมวลกฎหมายยาเสพติด เนื่องจากพบว่าความผิดในแต่ละมาตราเป็นการกระทำความผิด ในลักษณะที่เป็นการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในกรณีที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรง และโดยสภาพไม่กระทบต่อ ความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง หรือไม่มีผลกระทบต่อส่วนรวมอย่างกว้างขวาง และ ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่าสามารถ เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยได้ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย ฯ และเป็นกฎหมายที่อยู่ ในบัญชี ๒ ท้ายพระราชบัญญัติฯ การจะเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัยได้ ต้องดำเนินการโดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ซึ่งประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการปรับเปลี่ยนโทษเป็นพินัย คือ

- ๑) ผู้กระทำความผิด จะรับผิดชอบโทษปรับสถานเดียว ไม่มีการกักขังระหว่างพิจารณาคดี รวมถึงไม่ถูกบันทึก ประวัติอาชญากรรม สามารถผ่อนชำระค่าปรับ หรือลดค่าปรับ หรือเลือกทำงานบริการสังคมแทนการชำระค่าปรับได้
- ๒) อำนวยความสะดวกในการชำระค่าปรับและการยื่นเอกสาร เพราะสามารถดำเนินการผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ได้
- ๓) ให้ดุลพินิจเจ้าหน้าที่ของรัฐในการกำหนดค่าปรับตามหลักเกณฑ์การพิจารณาให้เหมาะสมกับฐานะของผู้กระทำความผิด

การจะเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัย จะเป็นผลทำให้กระบวนการ ทำงานการเปรียบเทียบปรับของเลขาธิการ ออ. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ ออ. มอบหมายตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่การดำเนินการปรับเป็นพินัยได้ เช่น บัญชีกำหนดอัตราปรับสำหรับการเปรียบเทียบ แนวนำย ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เรื่อง กำหนดแบบตามระเบียบคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕ พ.ศ. ๒๕๖๕ ดังนั้น หากจะเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัยได้ ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ และกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงการรวบรวม พยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ กฎกระทรวงการชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบ อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๖ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖

จะเห็นได้ว่าประเทศไทยจึงสมควรพัฒนากฎหมายไทยให้สอดคล้องกับนานาประเทศเพื่อให้เกิด ประโยชน์แก่ประชาชนยิ่งขึ้น และกำหนดมาตรการลงโทษให้เหมาะสมกับการกระทำความผิดและฐานะของ ผู้กระทำความผิดเพื่อมิให้บุคคลต้องรับโทษหนักเกินสมควร หรือต้องรับภาระในการรับโทษที่แตกต่าง อันเนื่องมาจากฐานะทางเศรษฐกิจ โดยอาจพิจารณานำโทษปรับตามวันและรายได้ของผู้กระทำความผิด (Day fine) มาใช้บังคับด้วย ทั้งนี้ ผู้เขียนยังได้จัดทำ (ร่าง) อัตราค่าปรับรายวัน (Daily Fine) ที่ได้จากการระดมความคิดเห็นของ บุคคลากรทั้งภายในและภายนอกของกองควบคุมวัตถุเสพติด เพื่อให้กำหนดอัตราค่าปรับเป็นพินัย โดยพิจารณาจาก ฐานะการเงิน รายได้ รายจ่าย และภาระหนี้สินของผู้กระทำความผิด เพื่อไม่ให้กระทบต่อการดำรงชีวิตของผู้กระทำ ความผิดและครอบครัวได้ด้วย

ทั้งนี้ มีกฎหมายอยู่ในการกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา อีก ๔ ฉบับ คือ ๑) พระราชบัญญัติผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒ ๒) พระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ ๓) พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ และ ๔) พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่ต้องจัดทำประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายตามมาตรา ๗๗ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ให้เสร็จสิ้นภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ซึ่งหากประสงค์จะเปลี่ยน โทษอาญาของกฎหมายแต่ละฉบับที่มีโทษปรับสถานเดียวให้เป็นความผิดทางพินัยต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ด้วยเช่นกัน แต่เนื่องจากที่ผ่านมายังไม่พบว่าหน่วยงานใดมีการตราพระราชกฤษฎีกาในลักษณะดังกล่าวออกมา ผู้เขียนจึงเห็นว่าควรจัดทำหนังสือขอความเห็นต่อคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย โดยแนบ (ร่าง) พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายยาเสพติดเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑
๑.๒ ขอบเขตของการศึกษา	๓
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๔
๑.๔ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๔
บทที่ ๒ ทบทวนวรรณกรรม	๕
๒.๑ ที่มาและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕	๕
๒.๒ โทษปรับโดยกำหนดตามวันและรายได้ (Day Fine)	๒๖
๒.๓ กฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัยในต่างประเทศ	๓๐
๒.๔ ประมวลกฎหมายยาเสพติด	๓๔
๒.๕ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๕
บทที่ ๓ วิธีการศึกษา	๔๙
๓.๑ วิธีการดำเนินการศึกษา	๔๙
๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	๕๐
๓.๓ ระยะเวลาในการศึกษา	๕๐
๓.๔ ขั้นตอนการศึกษา	๕๐
๓.๕ วิธีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล	๕๒
บทที่ ๔ ผลการศึกษา	๕๓
๔.๑ ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายยาเสพติดที่ อย. รับผิดชอบ	๕๓
๔.๒ ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายยาเสพติดที่ อย. รับผิดชอบเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยได้หรือไม่.	๕๙
๔.๓ การเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายยาเสพติดที่ อย. รับผิดชอบควรเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยทุกมาตราหรือไม่ เพราะเหตุใด	๖๑
๔.๔ การวิเคราะห์ผลกระทบต่องานของ อย. ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายยาเสพติดที่ อย. รับผิดชอบเป็นความผิดทางพินัย	๗๒

หน้า

๔.๕ การจัดทำ (ร่าง) พระราชกฤษฎีกา และ (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วย การกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย	๘๓
--	----

บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๘๗
---------------------------	----

บรรณานุกรม	๙๐
------------	----

ภาคผนวก	๙๒
๑. ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕	๙๒
๒. (ร่าง) อัตราค่าปรับรายวัน (Daily Fine) ที่ได้จากการระดมความคิดเห็นของบุคลากร ทั้งภายในและภายนอกกองควบคุมวัตถุเสพติด	๙๗
๓. ประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เรื่อง กำหนดแบบตามระเบียบ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕ พ.ศ. ๒๕๖๕	๙๙

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ ๒-๑	รูปแบบโทษปรับตามรายได้ของประเทศต่าง ๆ ในยุโรป (Elena, ๒๐๑๕)	๓๐
ตารางที่ ๔-๑	ฐานความผิดที่อยู่ในอำนาจของเลขาธิการ อย. ตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕	๕๔
ตารางที่ ๔-๒	บัญชีกำหนดอัตราค่าปรับสำหรับการเปรียบเทียบ แนนท้ายระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕ ตามมติคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔	๕๘

บทที่ ๑

บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

กฎหมายเป็นเครื่องมือของรัฐที่ใช้ในการควบคุมความประพฤติของคนในสังคมให้อยู่ร่วมกันได้ โดยปกติสุข เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม การตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับที่ผ่านมา มักกำหนดให้ผู้กระทำการฝ่าฝืนสิ่งที่กฎหมายกำหนดต้องรับโทษทางอาญา เนื่องจากเชื่อว่าโทษทางอาญาทำให้ประชาชนเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิด และสามารถควบคุมพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมได้ ทุกกรณี แต่การกำหนดโทษทางอาญาในบางกรณีไม่เหมาะสมกับประเภทของอาชญากรรม ทำให้เกิดภาวะกฎหมายอาญาเฟ้อ (over-criminalization) กฎหมายลดความศักดิ์สิทธิ์ลง อย่างกรณีผู้กระทำความผิดอาญาที่เป็นความผิดเล็กน้อยต้องถูกดำเนินคดีและอาจถูกลงโทษจำคุก หรือบางกรณีถูกลงโทษปรับ แต่หากผู้กระทำความผิดนั้นมีฐานะยากจนไม่สามารถชำระค่าปรับได้ ก็จะถูกนำตัวไปกักขังแทนค่าปรับในเรือนจำ กลายเป็นผู้มีประวัติอาชญากรติดตัว และทำให้เกิดปัญหานักโทษล้นเรือนจำอีกด้วย ดังนั้น จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ขึ้นใช้บังคับ

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ บัญญัติให้รัฐพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง ประกอบกับแผนการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายได้กำหนดให้มีการปรับปรุงกฎหมายในการกำหนดโทษอาญา ให้เหมาะสมกับสภาพความผิดหรือกำหนดมาตรการลงโทษให้เหมาะสมกับการกระทำความผิด และฐานะของผู้กระทำความผิดเพื่อไม่ให้บุคคลต้องรับโทษหนักเกินสมควร หรือต้องรับภาระในการรับโทษที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากฐานะทางเศรษฐกิจที่ต่างกัน เนื่องจากกฎหมายที่กำหนดโทษปรับผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีย่อมสามารถชำระค่าปรับได้ แต่ผู้มีฐานะยากจนและไม่อยู่ในฐานะที่จะชำระค่าปรับได้จะถูกกักขังแทนค่าปรับซึ่งกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างรุนแรง ซึ่งบางกรณีประชาชนเป็นผู้กระทำความผิดเพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือกระทำไปเพราะความยากจน และเมื่อกระทำความผิดแล้วจะต้องถูกนำตัวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา เช่น ถูกจับกุม คุมขัง พิมพ์ลายนิ้วมือ และลงบันทึกประวัติอาชญากรเป็นประวัติติดตัวตลอดไป อันสร้างรอยด่างให้เกิดแก่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้ว่าการกำหนดมาตรการอันเป็นโทษที่ผู้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมิเพิกกฎหมายมีสภาพบังคับ แต่โทษนั้นไม่จำเป็นต้องใช้โทษทางอาญาเสมอไป นานาประเทศได้เริ่มปรับเปลี่ยนบทลงโทษจากความผิดอาญาเป็นมาตรการอื่นที่มีโทษอาญามากขึ้น รวมทั้งการใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษทางอาญา เช่น การคุมประพฤติ ประเทศไทยจึงสมควรพัฒนากฎหมายไทยให้สอดคล้องกับนานาประเทศ และเกิดประโยชน์แก่ประชาชนยิ่งขึ้น โดยปรับเปลี่ยนโทษอาญาบางประการที่มุ่งต่อการปรับเป็นเงิน เปลี่ยนเป็นมาตรการปรับเป็นพินัยที่สร้างขึ้นใหม่ไม่ให้มีสภาพเป็นโทษอาญา โดยกำหนดหลักเกณฑ์ให้ใช้ดุลพินิจกำหนดค่าปรับที่ต้องชำระ ให้เหมาะสมกับสภาพความร้ายแรงแห่งการกระทำและฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดให้สอดคล้องกัน และในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่มีเงินชำระค่าปรับ อาจขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับได้ โดยไม่มีการกักขังแทนค่าปรับดังเช่นที่เป็นอยู่ในคดีอาญา ซึ่งการเปลี่ยนสภาพบังคับไม่ให้เป็นโทษทางอาญาจะเป็นกลไกทางกฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรม และขจัดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และส่งเสริมการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มีบทบัญญัติให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว เป็นความผิดทางพินัยและให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาและอัตราโทษปรับทางปกครอง เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยและให้ความผิดทางปกครอง เป็นความผิดทางพินัย ประกอบกับกำหนดให้ผู้ใดกระทำความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยด้วย นอกจากนี้ มาตรา ๔๑ พระราชบัญญัตินี้กำหนดว่าความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมาย ในบัญชี ๑และบัญชี ๒ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ จะไม่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยและค่าปรับทางพินัยได้ดังต่อไปนี้

กรณีที่หนึ่ง เป็นกรณีที่บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลกระทำความผิดอย่างเดียวกัน แต่กฎหมายได้บัญญัติให้บุคคลธรรมดาที่กระทำความผิดนั้นต้องรับโทษจำคุกหรือโทษอาญาที่สูงกว่า ส่วนนิติบุคคลที่กระทำความผิดเดียวกันนั้นต้องรับโทษปรับสถานเดียว

กรณีที่สอง เป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว แต่มีเงื่อนไขไว้เป็นการเฉพาะให้รับโทษสูงกว่าโทษปรับ โทษที่สูงกว่าโทษปรับต้องเป็นโทษอาญาเท่านั้น ไม่รวมถึงกรณีที่กฎหมายกำหนดโทษปรับสถานเดียวและกำหนดมาตรการอื่นเพิ่มเติมจากโทษปรับ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะให้รับโทษสูงกว่าโทษปรับ เมื่อกระทำความผิดอีก ต้องเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลเดียวกันและกฎหมายกำหนดให้บุคคลเดียวกันนั้นต้องรับโทษอาญาที่สูงกว่าโทษปรับเมื่อกระทำความผิดเดียวกันซ้ำอีก และเงื่อนไขที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะให้รับโทษสูงกว่าโทษปรับเมื่อมีเหตุอื่นตามที่กฎหมายกำหนดต้องเป็นการกระทำความผิดที่มีองค์ประกอบความผิดเดียวกันกับความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวและกฎหมายกำหนดให้ต้องรับโทษสูงกว่าโทษปรับเมื่อมีเหตุอื่นตามที่กฎหมายกำหนดไว้ สำหรับกรณีที่กฎหมายกำหนดความผิดอาญาและกำหนดโทษจำคุกไว้และได้กำหนดเหตุผลโทษไว้

รายชื่อกฎหมายที่จะมีการเปลี่ยนความผิดทางอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวและความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองเป็นความผิดทางพินัยตามบัญชี ๑ - ๓ ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้กำหนดไว้ดังนี้

๑. ความผิดทางอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ จะเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยตั้งแต่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย

๒. ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๒ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ จะเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยได้แต่โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาก่อน

๓. ความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองตามกฎหมายในบัญชี ๓ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ จะเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยตั้งแต่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ และให้ถือว่าอัตราโทษปรับทางปกครองที่มีบัญญัติไว้ตามกฎหมายดังกล่าวเป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย

ประมวลกฎหมายยาเสพติดเป็นกฎหมายที่กำหนดกลไกในการแก้ไขปัญหายาเสพติด การควบคุมและใช้ประโยชน์จากยาเสพติด การปราบปรามการลักลอบการค้ายาเสพติด การดูแลบำบัดรักษา ผู้เสพติดยาเสพติด โดยประมวลกฎหมายยาเสพติดจะมีบทบัญญัติรวมทั้งสิ้น ๑๘๖ มาตรา แบ่งออกเป็น ๓ ภาค โดยความผิดส่วนหนึ่งในภาค ๓ เป็นเรื่องบทกำหนดโทษตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ซึ่งเป็นความผิดที่ไม่ใช่ ความผิดร้ายแรง และโดยสภาพไม่กระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง ทั้งไม่มีผลกระทบต่อส่วนรวมอย่างกว้างขวางแต่ผลของการกระทำนั้นกลับต้องมีโทษ ซึ่งมีกระบวนการทางคดีที่มีความเข้มข้นสูง ใช้ทรัพยากรมาก ซึ่งเป็นการกำหนดโทษทางอาญาที่ไม่เหมาะสมกับสภาพความผิดหรือ กำหนดมาตรการลงโทษที่ไม่เหมาะสมกับการกระทำความผิด ก่อให้เกิดภาวะกฎหมายอาญาเพื่อ (Overcriminalization)

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ กำหนดให้ประมวลกฎหมายยาเสพติดเป็นกฎหมาย ที่อยู่ในบัญชีที่ ๒ ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ กล่าวคือ ประมวลกฎหมายยาเสพติด สามารถ กำหนดให้คดีที่มีโทษปรับสถานเดียวกลายเป็นความผิดทางพินัยได้โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ซึ่งผลดี ของโทษปรับทางพินัย เช่น ๑) ไม่ถูกบันทึกประวัติอาชญากรรม ไม่ต้องพิมพ์ลายนิ้วมือให้เสียประวัติเสีย ชื่อเสียง กระทบต่อหน้าที่การงาน ๒) รับโทษปรับอย่างเดียว โดยไม่มีการกักขังระหว่างพิจารณาคดี ไม่ต้องเป็น ภาระในการประกันตัว ๓) ค่าปรับสามารถผ่อนชำระได้ หรือเลือกทำงานบริการสังคมแทนก็ได้ ๔) ศาลอาจ พิจารณาลดค่าปรับ หรือเพิกถอนโดยไม่ต้องปรับได้ หากเป็นการทำผิดเพราะความยากจน โดยศาลจะ คำนึงถึงพฤติกรรมการกระทำผิดและสถานะทางเศรษฐกิจด้วยเสมอ

นอกจากนี้ในการกระทำความผิดอย่างเดียวกันที่มีอัตราโทษปรับเป็นจำนวนแน่นอนและ เท่ากัน ยังเป็นการทำให้เกิดความไม่เป็นธรรม ซึ่งหากกำหนดหลักการพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพความผิด โดยพิจารณาจากระดับความรุนแรงของผลกระทบต่อชุมชนหรือสังคม ผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดหรือ บุคคลอื่นได้รับจากการกระทำผิดทางพินัย และสถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำผิด โดยในกรณีผู้กระทำผิด ไม่สามารถหาเงินมาชำระค่าปรับในคราวเดียวสามารถขอผ่อนชำระเป็นรายงวดได้

ดังนั้น จึงเห็นควรพัฒนามาตรฐานกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องสำหรับกำหนดโทษปรับเป็นพินัยใน ความผิดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด เพื่อใช้สำหรับการพิจารณาและกำหนดมาตรการสำหรับผู้ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรง อันเป็นกลไกทางกฎหมาย เพื่อสร้าง ความเป็นธรรมและจัดความเหลื่อมล้ำทางสังคม

๒. ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ ครอบคลุมเฉพาะกำหนดความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวในฐาน ความผิดที่อยู่ในอำนาจของเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด เท่านั้น

๓. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

๑. เพื่อศึกษา วิเคราะห์และพิจารณาความเป็นไปได้ในการเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวในฐานความผิดที่อยู่ในอำนาจของเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ให้เป็นโทษปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

๒. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ผลกระทบต่อการเกิดขึ้นในการปรับเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายยาเสพติดที่ อย. รับผิดชอบเป็นความผิดทางพินัย

๓. จัดทำ (ร่าง) พระราชกฤษฎีกา และ (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย

๔. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ผู้กระทำความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายยาเสพติด จะรับเพียงโทษปรับสถานเดียว ไม่มีการกักขังระหว่างพิจารณาคดี รวมถึงไม่ถูกบันทึกประวัติอาชญากรรม สามารถผ่อนชำระค่าปรับ หรือขอลดค่าปรับ หรือเลือกทำงานบริการสังคมแทนการชำระค่าปรับได้

๒. ผู้กระทำความผิดเพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์ไม่ถูกลงบันทึกประวัติอาชญากรรมเป็นประวัติติดตัว

๓. มีหลักเกณฑ์ในการยื่นเอกสารเกี่ยวกับคดีและการชำระค่าปรับ เนื่องจากสามารถดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วยก็ได้

๔. มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาค่าปรับทางพินัยให้เหมาะสมกับสภาพความผิดและให้ดุลพินิจเจ้าหน้าที่ของรัฐในการกำหนดค่าปรับให้เหมาะสมกับฐานะของผู้กระทำความผิด

๕. ลดภาระแก่เจ้าหน้าที่ อย. ในการติดต่อกับผู้กระทำความผิด

บทที่ ๒ ทบทวนวรรณกรรม

รายละเอียดในบทนี้ผู้ศึกษาจะกล่าวถึงแนวคิดและหลักการที่ได้นำมาใช้ในการศึกษาเรื่อง “การพัฒนากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องสำหรับกำหนดโทษปรับเป็นพินัยในความผิดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด” พร้อมทั้งอธิบายถึงสาระสำคัญของที่มาและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ กฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัยของต่างประเทศ และสาระสำคัญของประมวลกฎหมายยาเสพติด โดยแบ่งออกเป็น ๕ หัวข้อ ได้แก่

- (๑) ที่มาและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕
- (๒) โทษปรับโดยกำหนดตามวันและรายได้ (Day Fine)
- (๓) กฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัยของต่างประเทศ
- (๔) ประมวลกฎหมายยาเสพติด
- (๕) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑. ที่มาและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

๑.๑ ที่มาและหลักการของกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย

หากพิจารณาวิวัฒนาการของลักษณะความผิดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จะพบว่าในอดีตสมัยโบราณนั้น สิ่งที่เป็นความผิดทำให้บุคคลต้องได้รับโทษตามกฎหมายมักจะเป็นการกระทำที่มีความชั่วร้าย ชัดแจ้งในตัว สร้างความเดือดร้อนเสียหายให้แก่ผู้อื่น ก่อความไม่สงบแก่สังคม หรือขัดต่อศีลธรรมอันดีงาม อย่างเห็นได้ชัด เช่น ความผิดฐานฆ่าคนตาย ทำร้ายร่างกาย ลักขโมย ปล้นทรัพย์ ชิงทรัพย์ ฯลฯ แม้จะไม่มีกฎหมายกำหนดว่าเป็นความผิด แต่วิญญูชน คนทั่วไปก็สามารถรู้ได้ว่าการกระทำเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ไม่ดีและควรได้รับโทษ ความผิดลักษณะนี้ในภาษาละตินเรียกว่า mala in se หมายถึงการกระทำที่เป็นความผิดในตัวบุคคลที่กระทำความผิดลักษณะนี้ย่อมถูกสันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นคนไม่ดี สมควรได้รับโทษเพื่อให้เกิดความเช็ดหลาบ และแก้ไขปรับปรุงนิสัย ต่อมาในสังคมยุคใหม่ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น ประชาชนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันมากขึ้น จำเป็นต้องมีการตรากฎหมายเพื่อกำหนดกฎกติกาในเรื่องต่าง ๆ ของชีวิตเพื่อให้ทุกคนใช้ชีวิต ร่วมกันในสังคม ได้อย่างปลอดภัยและสงบสุข มีทั้งการกำหนดข้อห้ามและข้อควรปฏิบัติต่าง ๆ เช่น กฎจราจร กฎหมายควบคุมการประกอบอาชีพบางประเภทที่จะต้องได้รับอนุญาตจากรัฐเสียก่อน กฎหมายควบคุมกิจกรรมบางประเภทที่จะต้องได้รับอนุญาตหรือดำเนินกิจกรรมตามหลักเกณฑ์ ที่รัฐกำหนด ฯลฯ ทำให้กฎหมายเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง และแทรกแซงในชีวิตประจำวันของ ประชาชนมากขึ้นเรื่อย ๆ การที่บุคคลในสังคมยุคใหม่ จะกระทำความผิดกฎหมายจึงมีโอกาสดังขึ้นได้ ง่ายมาก ทั้ง ๆ ที่ความผิดตามกฎหมายจำนวนมากไม่ใช่การกระทำที่มีความชั่วร้าย ในตัวหรือ ผิดศีลธรรมจรรยา (mala in se) แต่เป็นเพียงการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามสิ่งที่กฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น กล่าวคือ เป็นความผิดเพียงเพราะกฎหมายกำหนดว่าเป็นความผิด (mala prohibita) บุคคลที่กระทำความผิดเหล่านี้ส่วนใหญ่ก็เป็นคนปกติทั่วไปในสังคมที่อาจมีพลังเหลือหรือมีความมั่งก่ายบ้าง แต่ไม่ถึงกับเป็นคนชั่วร้ายหรือเป็นอาชญากรที่สมควรจะได้รับโทษร้ายแรง เมื่อพิจารณาความเปลี่ยนแปลงของลักษณะความผิดตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตามที่ได้กล่าวข้างต้นแล้วจะพบว่าในขณะที่ความผิดตามกฎหมายแต่เดิมที่มี

เฉพาะความผิดร้ายแรงนั้นได้เปลี่ยนมาครอบคลุมความผิดไม่ร้ายแรงด้วย แต่ในฝั่งของมาตรการลงโทษนั้นที่ผ่านมาประเทศจำนวนมากยังคงมีเพียงมาตรการประเภทเดียว คือ โทษอาญาซึ่งเป็นมาตรการรุนแรงมีการจำกัดเสรีภาพ มีลักษณะเป็นการกำหนดติดตัวและมีผลเป็นตราบาป ซึ่งออกแบบมาเพื่อใช้กับการกระทำ ความผิดในสมัยที่สังคมยังมีความผิดร้ายแรงเท่านั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าโทษอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญานั้นรุนแรงเกินไปหรือไม่ได้สัดส่วนกับความผิดที่ไม่ร้ายแรงนั่นเอง

ในช่วงหนึ่งร้อยปีที่ผ่านมา หลายประเทศจึงเริ่มมีแนวคิดที่จะแยกความผิด ที่ไม่ร้ายแรงออกจากความผิดอาญาแบบดั้งเดิม (criminal offence) และกำหนดโทษหรือมาตรการประเภทใหม่ที่มีผลกระทบและความรุนแรงน้อยกว่าโทษอาญา เพื่อให้ผู้กระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรงได้รับโทษที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการกระทำของตน

มาตรการทางกฎหมายสำหรับความผิดที่ไม่ร้ายแรงในต่างประเทศมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป เช่น administrative fine, administrative penalty, administrative monetary penalty, regulatory fine, civil penalty, civil money penalty, civil sanction สามารถแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้ดังนี้

กลุ่มที่หนึ่ง มีประเทศเยอรมนีเป็นต้นแบบ มีการตรากฎหมายกลางเพื่อกำหนด หลักเกณฑ์ การพิจารณาทั้งในเชิงสารบัญญัติและวิธีสบัญญัติ โดยปรับปรุงมาจากหลักกฎหมาย อาญาให้สอดคล้องกับระดับของความผิดที่ไม่ร้ายแรง มีการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในการ ออกคำสั่งปรับ หากผู้รับคำสั่ง อุทธรณ์โต้แย้งก็กำหนดให้คดีขึ้นสู่ศาลยุติธรรมในฐานะศาล ที่เชี่ยวชาญหลักกฎหมายอาญาและเชี่ยวชาญในการไต่สวนพยานหลักฐานเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริง อันเกี่ยวกับการกระทำความผิด

กลุ่มที่สอง มีประเทศฝรั่งเศสเป็นต้นแบบ ไม่มีการตรากฎหมายกลางไว้เป็นการเฉพาะ เนื่องจากเห็นว่าคำสั่งของเจ้าหน้าที่ที่กำหนดค่าปรับนั้นเป็นคำสั่งทางปกครองประเภทหนึ่ง จึงอยู่ภายใต้บังคับของหลักกฎหมายปกครอง และอยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครอง

๑.๒ สารสำคัญของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

กฎหมายเป็นเครื่องมือของรัฐที่ใช้ในการควบคุมความประพฤติของคนในสังคมให้อยู่ร่วมกันได้โดยปกติสุข เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม การตรากฎหมายขึ้นใช้บังคับที่ผ่านมามักกำหนดให้ผู้กระทำการฝ่าฝืนสิ่งที่กฎหมายกำหนดต้องรับโทษทางอาญา เนื่องจากเชื่อว่าโทษทางอาญาทำให้ประชาชนเกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิด และสามารถควบคุมพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมได้ทุกกรณี แต่การกำหนดโทษทางอาญาในบางกรณีไม่เหมาะสมกับประเภทของอาชญากรรมทำให้เกิดภาวะกฎหมายอาญาเฟ้อ (over-criminalization) กฎหมายลดความศักดิ์สิทธิ์ลง อย่างกรณีผู้กระทำความผิดอาญาที่เป็นความผิดเล็กน้อยต้องถูกดำเนินคดีและอาจถูกลงโทษจำคุก หรือบางกรณีถูกลงโทษปรับ แต่หากผู้กระทำความผิดนั้นมีฐานะยากจนไม่สามารถชำระค่าปรับได้ ก็จะถูกนำตัวไปกักขังแทนค่าปรับในเรือนจำ กลายเป็นผู้มีประวัติอาชญากรติดตัว และทำให้เกิดปัญหานักโทษล้นเรือนจำอีกด้วย

๑.๒.๑ กระบวนการจัดทำร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ....

จากปัญหาดังกล่าวจึงเกิดแนวความคิดว่า ควรต้องมีการปรับปรุงกฎหมายในการกำหนดโทษอาญาหรือมาตรการลงโทษให้เหมาะสมกับสภาพความร้ายแรงของการกระทำความผิด เพื่อไม่ให้บุคคล

ต้องรับโทษเกินสมควร โดยให้มีการใช้โทษทางอาญาเท่าที่จำเป็นเฉพาะกับความผิดที่เป็นความผิดอาญาร้ายแรงเท่านั้น ซึ่งหลักการนี้ได้ถูกกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ ว่า “รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้า เพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่าง ๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง ฯลฯ และพึงกำหนดโทษอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง”

หมายความว่า กรณีที่เป็น “ความผิดไม่ร้ายแรง” รัฐจะต้องกำหนดโทษหรือมาตรการประเภทอื่นที่ไม่ใช่โทษอาญา แต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยก็ไม่ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะว่า รัฐจะต้องใช้โทษหรือมาตรการประเภทใด สำหรับ “ความผิดไม่ร้ายแรง” กรณีจึงเป็นหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติที่จะต้องกำหนดลักษณะของโทษหรือมาตรการอื่นมาใช้ในการกระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรง โดยอาจแบ่งขั้นตอนการดำเนินการ ออกเป็น ๒ ขั้นตอน ได้ดังนี้

(๑) พิจารณาว่า ปัจจุบันการกระทำใดบ้างที่เข้าข่ายว่าเป็น “ความผิดไม่ร้ายแรง” แต่กฎหมายยังคงกำหนดให้ได้รับโทษอาญา ให้ปรับเปลี่ยนโทษสำหรับความผิดเหล่านั้นเป็นโทษ หรือมาตรการอื่นที่ไม่ใช่โทษอาญา

(๒) ออกกฎหมายกลางเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาสำหรับ “ความผิดไม่ร้ายแรง” โดยเฉพาะเพื่อรองรับการกำหนดโทษหรือมาตรการอื่นสำหรับความผิด ไม่ร้ายแรง คณะกรรมการพัฒนากฎหมายได้พิจารณาในเบื้องต้นแล้วเห็นว่า ในกรณีความผิด ไม่ร้ายแรงสมควรให้ใช้โทษปรับทางปกครอง ซึ่งพบว่าได้เริ่มมีการใช้โทษปรับทางปกครอง บ้างแล้วในกฎหมายบางฉบับ คณะกรรมการพัฒนากฎหมายจึงได้มอบหมายให้ “คณะอนุกรรมการ ดำเนินการศึกษาและปรับปรุงกฎหมายเพื่อป้องกันมิให้มีการใช้ประโยชน์จากโทษอาญา ตามกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย” ทำการทบทวนกฎหมายที่ปัจจุบันกำหนดโทษอาญาสำหรับความผิดที่ไม่ร้ายแรง เพื่อปรับเปลี่ยนให้เป็นโทษทางปกครองหรือ มาตรการอื่นที่ไม่ใช่โทษอาญา โดยให้จัดทำเป็นร่างกฎหมายมาเสนอคณะกรรมการพัฒนา กฎหมายเพื่อพิจารณาต่อไป

นอกจากนี้ เนื่องจากในปัจจุบันประเทศไทยไม่มีกฎหมายกลางที่กำหนดหลักเกณฑ์ การพิจารณาลงโทษปรับทางปกครองทั้งในทางสารบัญญัติและวิธีบัญญัติ เป็นเหตุให้การพิจารณาลงโทษปรับทางปกครองตามกฎหมายต่าง ๆ ยังขาดความเป็นเอกภาพและมีหลาย มาตรฐาน ด้วยเหตุนี้ในปี ๒๕๖๑ คณะกรรมการพัฒนากฎหมายจึงได้มีคำสั่งแต่งตั้ง “คณะอนุกรรมการศึกษาและยกร่างกฎหมายว่าด้วยการ ดำเนินการปรับและระงับคดีที่มีโทษปรับ ทางปกครองเป็นการเฉพาะ” (คณะอนุกรรมการฯ) มีหน้าที่ศึกษาและ ยกร่างกฎหมายว่าด้วยการ ดำเนินการปรับและระงับคดีที่มีโทษปรับทางปกครองเป็นการเฉพาะ แล้วนำมา เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนากฎหมายเพื่อพิจารณาต่อไป โดยคณะกรรมการพัฒนากฎหมายได้ให้แนวทาง แก่คณะอนุกรรมการฯ ว่า ให้ศึกษาหลักการและแนวคิดของกฎหมายของต่างประเทศที่มีการแยก ความผิด ไม่ร้ายแรงออกจากความผิดอาญาและไม่นำโทษอาญามาใช้กับการกระทำความผิดดังกล่าว โดยเฉพาะกฎหมายของ ประเทศเยอรมนีซึ่งมีกฎหมายกลางที่ใช้ในการพิจารณาโทษสำหรับ ความผิดไม่ร้ายแรงเป็นการเฉพาะ เรียกว่า “กฎหมายว่าด้วยความผิดต่อกฎระเบียบ” (Gesetz über Ordnungswidrigkeiten / Act on Regulatory Offences)

ซึ่งใช้บังคับมาตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๕๒ (พ.ศ. ๒๔๙๕) โดยมีแนวคิดและความเป็นมาใกล้เคียงกับสถานการณ์ของประเทศไทย กล่าวคือ มาจากความพยายามในการลดปริมาณความผิดอาญา (Entkriminalisierung) เพื่อให้โทษอาญามีไว้ใช้เฉพาะกับความผิดร้ายแรงเท่านั้น

ในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ คณะอนุกรรมการฯ ได้เสนอผลงานต่อคณะกรรมการพัฒนากฎหมายเป็นร่างพระราชบัญญัติหนึ่งฉบับ คือ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการฝ่าฝืน กฎหมายที่มีโทษปรับเป็นพินัย พ.ศ. .... (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับ เป็นพินัย พ.ศ. ....) มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดมาตรการและหลักเกณฑ์การพิจารณาทั้งในเชิง สารบัญญัติและวิธีบัญญัติสำหรับการกระทำความผิดที่ไม่สมควรได้รับโทษอาญา (ความผิดที่ไม่ร้ายแรง) โดยคณะอนุกรรมการฯ ได้เสนอให้กำหนดเป็นมาตรการประเภทใหม่ขึ้นมา เรียกว่า “การปรับเป็นพินัย” แทนการเรียกว่า “โทษปรับทางปกครอง” ดังเช่นที่เคยปฏิบัติกันมา เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนกับ “ค่าปรับทางปกครอง” ซึ่งเป็นมาตรการบังคับทางปกครองตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ฯลฯ ประกอบกับคณะอนุกรรมการฯ เห็นว่า มาตรการประเภทใหม่นี้สมควรกำหนดให้อยู่ในเขตอำนาจของศาลยุติธรรมมากกว่าศาลปกครอง ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

(๑) การพิจารณากำหนดค่าปรับตามร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นเรื่องของการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นโดยสำเร็จแล้ว เพื่อนำมาพิจารณากำหนดโทษที่จะลง (ค่าปรับ) สำหรับการกระทำนั้น ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และศาลยุติธรรมก็มีความเชี่ยวชาญในการไต่สวนพยานหลักฐานเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงอื่น เกี่ยวกับการกระทำความผิด ตลอดจนการกำหนดอัตราโทษให้เหมาะสมกับสภาพความผิด ในขณะที่การพิจารณาของศาลปกครองนั้นจะเน้นเรื่อง การพิจารณาความชอบด้วยกฎหมายของ คำสั่งทางปกครองเป็นหลัก โดยจะให้ดุลพินิจแก่ฝ่ายปกครองอย่างกว้างขวางในการกำหนดค่าปรับ แก่ผู้กระทำความผิด

(๒) ร่างพระราชบัญญัตินี้กำหนดให้นำหลักกฎหมายสารบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งศาลยุติธรรมมีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวอยู่แล้ว

๑.๒.๒ หลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับการปรับเป็นพินัย

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๙ ตอนที่ ๖๖ ก เมื่อ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ มีผลบังคับใช้ใน ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖

๑.๒.๒.๑ การปรับเป็นพินัย คือ มาตรการในการสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่ไม่ร้ายแรงต้องชำระเงินจำนวนไม่เกินที่กฎหมายกำหนด โดยพิจารณาจากผลกระทบต่อสังคม พฤติกรรมของผู้กระทำความผิด ผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิด หรือผู้เกี่ยวข้องได้รับและสถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ การปรับเป็นพินัยไม่ใช่โทษทางอาญาและไม่ใช้การกระทำทางปกครองหรือคำสั่งทางปกครอง

๑.๒.๒.๒ หลักการแจ้งยืน หรือส่งหนังสือ หรือเอกสารให้แก่บุคคลใดเป็นการเฉพาะ คือ ให้แจ้งยืนหรือส่งหนังสือ หรือเอกสารให้แก่บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎร เว้นแต่กฎหมายกำหนดเป็นอย่างอื่น (เป็นไปตามมาตรา ๖ แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕) โดยมีหลักการ ดังนี้

(๑) ผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นมีสิทธิยื่นคำร้อง คำชี้แจงหรือคำแก้ข้อกล่าวหา รวมทั้งปฏิเสธข้อกล่าวหา หรือแจ้งยื่นหรือส่งหนังสือ หรือเอกสารให้กับหน่วยงานของรัฐโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ แต่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นผู้ดำเนินการติดต่อผู้ถูกกล่าวหา หรือบุคคลอื่นนั้นจะดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ต่อเมื่อผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลนั้นยินยอมหรือร้องขอ (ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๔)

(๒) หากผู้ถูกกล่าวหาไม่อาจกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎ หรือคำสั่งได้ เพราะมีพฤติการณ์ที่จำเป็นอันมิได้เกิดขึ้นจากความผิดของผู้นั้น เช่น ผู้ถูกกล่าวหาเจ็บป่วยรุนแรง ผู้ถูกกล่าวหาคนนั้นอาจมีคำขอขยายระยะเวลาภายใน ๑๕ วันนับแต่พฤติการณ์เช่นนั้นสิ้นสุดลงได้ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจขยายระยะเวลาและดำเนินการส่วนหนึ่งส่วนใดที่ล่วงมาแล้วเสียใหม่ก็ได้ (ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย ข้อ ๕)

๑.๒.๓ หลักเกณฑ์ในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัย

๑.๒.๓.๑ ในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ พิจารณาให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริงดังต่อไปนี้ (มาตรา ๙ วรรคหนึ่งแห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕)

(๑) ระดับความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ชุมชนหรือสังคมจากการกระทำ ความผิดทางพินัยและพฤติการณ์อื่นอันเกี่ยวกับสภาพความผิดทางพินัย

(๒) ความรู้ผิดชอบ อายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อม การกระทำความผิดซ้ำ และสิ่งอื่นทั้งปวงที่เกี่ยวกับผู้กระทำความผิดทางวินัย

(๓) ผลประโยชน์ที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยหรือบุคคลอื่นได้รับจากการกระทำ ความผิดทางพินัย

(๔) สถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดทางพินัย

๑.๒.๓.๒ ในการพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัย เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงตามมาตรา ๙ (๑) เพื่อกำหนดจำนวนค่าปรับเป็นพินัยในเบื้องต้น จากนั้นจึงพิจารณาข้อเท็จจริงตามมาตรา ๙ (๒) ถึง (๔) ประกอบ เพื่อใช้เป็นเหตุในการลดหรือเพิ่มจำนวนค่าปรับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดทางพินัย จำนวนค่าปรับเป็นพินัยต้องไม่ต่ำกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับ แต่ต้องไม่เกินอัตราขั้นสูงที่กฎหมายซึ่งบัญญัติ ความผิดทางวินัยกำหนดไว้

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยมีฐานะยากจนและกระทำความผิดด้วยความจำเป็น เพื่อยังชีพของตนและครอบครัวให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดค่าปรับเป็นพินัยในอัตราต่ำสุดเท่าที่จะทำได้ แต่ต้องไม่ต่ำกว่า ๕๐ บาทหรือไม่น้อยกว่าอัตราต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ แล้วแต่กรณี โดยมีให้นำความใน (๒) คือผลประโยชน์จากการกระทำความผิดทางวินัยมาใช้บังคับ

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยมีฐานะยากจนและกระทำความผิดด้วยความจำเป็น เพื่อยังชีพของตนและครอบครัว (ตามมาตรา ๙ แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ และ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๖ และข้อ ๘)

๑.๒.๓.๓ ถ้าผู้กระทำความผิดทางพินัยร้องขอผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัย เจ้าหน้าที่ของรัฐ จะมีหลักเกณฑ์การพิจารณาให้มีการผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัยได้ต่อเมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้กระทำความผิด ไม่อาจชำระค่าปรับในคราวเดียวได้โดยไม่ต้องพิจารณาฐานะการเงิน รายได้ และภาระหนี้สินของผู้กระทำความผิด เป็นพินัยประกอบด้วย แต่หากผู้กระทำความผิดทางพินัยมีพฤติการณ์หลีกเลี่ยงไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัย เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจไม่อนุญาตให้ผ่อนชำระก็ได้ (มาตรา ๙ วรรค ๒ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย ระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๗ วรรค ๑)

๑.๒.๓.๔ การกำหนดจำนวนเงินและระยะเวลาในการผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัย ให้พิจารณาจากจำนวนค่าปรับเป็นพินัย ประกอบกับฐานะการเงินรายได้ และภาระหนี้สิน เพื่อไม่ให้กระทบ ต่อการดำรงชีวิตของผู้กระทำความผิดทางพินัยและครอบครัว ทั้งนี้ การผ่อนชำระต้องเสร็จสิ้นก่อนขาดอายุ ความตามมาตรา ๑๑ ไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน (ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบวิธีปฏิบัติในการปรับ เป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๗ วรรค ๒)

๑.๒.๓.๕ การขอลดค่าปรับเป็นพินัยต้องขอลดในชั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือในชั้นศาล โดยต้องแสดงหลักฐานประกอบการขอลดค่าปรับ ก่อนเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่ง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ออกคำสั่ง ปรับเป็นพินัย หากไม่มีการยื่นคำร้องในชั้นการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้รับคำสั่งสามารถยื่นคำร้องได้อีก ครั้งในชั้นการพิจารณาของศาล (มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่งและมาตรา ๒๓)

๑.๒.๓.๖ อำนาจในการสั่งให้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทน การชำระค่าปรับเป็นพินัยเป็นอำนาจของศาลซึ่งมาตรา ๑๐ ให้นำหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสั่งให้ผู้นั้นทำงาน บริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับตามความในมาตรา ๓๐/๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับแก่การสั่งของศาลตามมาตรานี้ด้วยโดยอนุโลม (มาตรา ๑๐)

เนื่องจากการสั่งให้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระ ค่าปรับเป็นพินัยเข้าลักษณะการเกณฑ์แรงงาน ตามมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้นการสั่ง ให้ทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์จึงต้องได้รับความยินยอมจากผู้กระทำความผิดด้วย ทั้งนี้ ภายใต้การดูแลของพนักงานคุมประพฤติ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อ การบริการสังคม การกุศลสาธารณะหรือสาธารณประโยชน์ที่ยินยอมรับดูแล

๑.๒.๓.๗ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยผู้ใดเป็นบุคคลธรรมดา และไม่มีเงินชำระ ค่าปรับเป็นพินัย ผู้นั้นอาจยื่นคำร้องโดยแสดงเหตุผลอันสมควรเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงาน สาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยได้

๑.๒.๔ อายุความและระยะเวลาบังคับชำระค่าปรับเป็นพินัย

๑.๒.๔.๑ ในคดีความผิดทางพินัยถ้ามีได้มีคำสั่งปรับเป็นพินัยหรือฟ้องภายในระยะเวลา สองปีนับแต่วันกระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความ เว้นแต่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยจะกำหนดไว้ เป็นอย่างอื่น (มาตรา ๑๑ แห่งพ.ร.บ. ว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕)

๑.๒.๔.๒ การบังคับตามคำสั่งหรือคำพิพากษานั้นเป็นที่สุด ให้ผู้ใดชำระค่าปรับเป็น พินัย ต้องดำเนินการภายในห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งหรือคำพิพากษาดังกล่าว หากเกิน ๕ ปี นับแต่วันที่มิคำสั่ง หรือคำพิพากษาดังกล่าว จะบังคับตามคำสั่งหรือคำพิพากษาต่อผู้นั้นมิได้ (มาตรา ๑๒ แห่ง พ.ร.บ. ว่าด้วยการ ปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕)

๑.๒.๕ การรายงานการสั่งปรับเป็นพินัย

๑.๒.๕.๑ เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจจัดทำรายงานการสั่งปรับเป็นพินัยเป็นรายเดือน รายไตรมาส หรือรายปี ตามที่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนด ซึ่งกำหนดแนวทางในการจัดทำรายงานให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐทราบ โดยให้คำนึงถึงปริมาณคดีความผิดทางพินัย (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๙ วรรคหนึ่ง)

๑.๒.๕.๒ การจัดทำสรุปผลการปรับเป็นพินัย เพื่อเปิดเผยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างน้อยต้องระบุข้อมูลดังต่อไปนี้ (ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๙ วรรคสอง)

- (๑) จำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐยุติการพิจารณาคำสั่งปรับเป็นพินัย
- (๒) จำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับเป็นพินัย
- (๓) จำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐส่งสำนวนให้พนักงานอัยการตามมาตรา ๒๓
- (๔) จำนวนคดีที่พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาล
- (๕) จำนวนคดีที่ศาลมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดทางพินัยและจำนวนคดีที่ศาลสั่งยกฟ้องหรือไม่รับไว้พิจารณา
- (๖) จำนวนเงินค่าปรับเป็นพินัยทั้งหมดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลมีคำสั่งปรับเป็นพินัย และจำนวนเงินค่าปรับเป็นพินัยทั้งหมดที่ได้รับการชำระ
- (๗) จำนวนคดีที่ศาลมีคำสั่งกำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือขอทำงานบริการสังคม หรือทำงานสาธารณะประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๐ โดยแยกคำสั่งตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง คือกรณีที่กระทำความผิดทางพินัย เพราะเหตุแห่งความยากจนเหลือทนทาน หรือเพราะความจำเป็นอย่างแสนสาหัสในการดำรงชีวิต และตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง คือ กรณีที่ไม่มีเงินชำระค่าปรับเป็นพินัย
- (๘) ข้อมูลอื่นตามที่คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยกำหนด

ทั้งนี้ ข้อมูลดังกล่าวให้แยกตามประเภทของฐานความผิด และการจัดทำข้อมูลให้ทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งสามารถประมวลผลได้ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการสืบค้นและการนำไปใช้งาน

๑.๒.๖ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย

๑.๒.๖.๑ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย จะเป็นไปตามที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดเป็นพินัยกำหนดไว้ แต่ถ้ากฎหมายเฉพาะซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยไม่ได้กำหนดไว้ ให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นประกาศกำหนดบัญชีรายชื่อตำแหน่งข้าราชการ และพนักงานของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (๑) เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายนั้น
- (๒) มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการขึ้นไปหรือเทียบเท่า

ทั้งนี้ถ้าค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติไว้มีอัตราค่าปรับอย่างสูงเกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ในการปรับเป็นพินัยต้องกระทำเป็นองค์คณะ ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่น้อยกว่าสามคน (มาตรา ๑๔ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๑๐ วรรคหนึ่ง)

๑.๒.๖.๒ คณะกรรมการเปรียบเทียบที่กำหนดในกฎหมายเฉพาะแต่ละฉบับมีอำนาจเปรียบเทียบโทษอาญา และองค์ประกอบของคณะกรรมการส่วนใหญ่จะประกอบด้วยตำรวจและพนักงานอัยการ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาโทษอาญาตามที่กฎหมายกำหนด แต่โดยที่มาตรา ๕ วรรคสอง กำหนดให้การปรับเป็นพินัย

ไม่เป็นโทษอาญา โดยประสงค์ให้ตำรวจและพนักงานอัยการรับผิดชอบคดีอาญาซึ่งโดยสภาพมีความร้ายแรงกว่า ประกอบกับกรรมการเปรียบเทียบไม่อยู่ในความหมายของบทนิยามคำว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้โดยอัตโนมัติด้วยเหตุนี้ รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายในบัญชี ๑ จึงต้องออกประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายเฉพาะนั้นให้มีอำนาจปรับเป็นพินัย (มาตรา ๑๔)

๑.๒.๖.๓ ผู้มีอำนาจในการออกคำสั่งปรับเป็นพินัย ต้องเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ และกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยไม่ได้กำหนดไว้ ต้องเป็นผู้ซึ่งรัฐมนตรีผู้รักษาการกฎหมายนั้น ประกาศกำหนดให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัย จึงเป็นอำนาจเฉพาะตัวไม่สามารถมอบอำนาจได้ ดังนั้นหากหน่วยงานประสงค์จะให้เจ้าหน้าที่ระดับใดมีอำนาจปรับเป็นพินัยสามารถเสนอรัฐมนตรีเพื่อกำหนดให้เจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการขึ้นไปหรือเทียบเท่ามีอำนาจปรับเป็นพินัยได้

๑.๒.๖.๔ กรณีที่มีเจ้าหน้าที่ในสังกัดหน่วยงานอื่นเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เจ้าพนักงานนายทะเบียน คณะบุคคลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เรียกชื่ออย่างอื่นและรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายด้วยรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้น ย่อมมีอำนาจประกาศกำหนดให้บุคคลนั้นเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยได้ แม้ว่าบุคคลนั้นจะไม่ได้สังกัดหน่วยงานในกระทรวงหรืออยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงตน (บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย ในเรื่องการประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ (เรื่องเสร็จที่ ๖๓๖/๒๕๖๖))

๑.๒.๖.๕ ในกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับผู้รักษาการตามกฎหมายไว้โดยชัดเจน หรือ มีกฎหมายกำหนดให้โอนบรรดาหน้าที่และอำนาจของผู้รักษาการคนเดิมไปเป็นของผู้รักษาการคนใหม่ รัฐมนตรีผู้รักษาการตามบทบัญญัติที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือที่รับโอนหน้าที่และอำนาจนั้น ย่อมเป็นผู้มีอำนาจออกประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๔ แต่หากเป็นเพียงการกระจายองค์อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือโอนอำนาจเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการไปเป็นของหน่วยงานใหม่ รัฐมนตรีตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นผู้รักษาการยังคงเป็นรัฐมนตรีซึ่งมีอำนาจออกประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัย (บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง การประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัย ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ (เรื่องเสร็จที่ ๖๓๖/๒๕๖๖))

๑.๒.๖.๖ ในกรณีที่กฎหมายฉบับใดมีผู้รักษาการตามกฎหมายหลายคน การพิจารณาว่ารัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายคนใด เป็นผู้มีอำนาจออกประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัย ต้องพิจารณาบทบัญญัติที่กำหนดหน้าที่และอำนาจของผู้รักษาการตามกฎหมายแต่ละฉบับประกอบด้วยกล่าวคือ

(๑) กรณีที่กฎหมายกำหนดหน้าที่และอำนาจของรัฐมนตรีรักษาการไว้เป็นการเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของตน รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายของแต่ละกระทรวงย่อมต้องรับผิดชอบและมีหน้าที่ต้องดำเนินการในส่วนที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการในแต่ละกระทรวง

(๒) กรณีที่รัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการร่วมกันโดยไม่มีบทบัญญัติให้รับผิดชอบรักษาการในส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของตน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงหนึ่งต้องดำเนินการร่วมกันกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอื่นโดยในการประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัย ต้องหารือและลงนามร่วมกัน (บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง การประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัย ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ (เรื่องเสร็จที่ ๖๓๖/๒๕๖๖)

๑.๒.๖.๗ มาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย กำหนดให้การประกาศแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๑.๒.๖.๘ การเปลี่ยนความผิดที่มีโทษอาญาของกฎหมายตามบัญชี ๒ ให้เป็นความผิดทางพินัยต้องมีการตราพระราชกฤษฎีกาเสียก่อน ดังนั้น เมื่อยังไม่มีมีการตราพระราชกฤษฎีกาจึงยังไม่ต้องออกประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัย อย่างไรก็ตาม ฟังต้องระวังว่า ถ้ามีการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อแก้ไขโทษทางอาญาปรับเป็นพินัยแล้ว แต่รัฐมนตรียังไม่ได้ประกาศเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัย หรือแก้ไขกฎหมายกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยจะส่งผลให้ไม่สามารถบังคับปรับเป็นพินัยได้

๑.๒.๗ การพิจารณาคดีความผิดทางพินัยในกรณีต่าง ๆ

๑.๒.๗.๑ การกระทำความผิดที่เป็นกรรมเดียวแต่เป็นความผิดทางพินัยหลายบท โดยหลักแล้วจะต้องใช้กฎหมายบทที่กำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงสุดในการปรับผู้กระทำความผิดทางพินัย โดยจะต้องส่งสำนวนให้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยสำหรับความผิดที่กฎหมายกำหนดค่าปรับเป็นพินัยสูงกว่าเพื่อดำเนินการปรับเป็นพินัย แต่หากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการปรับเป็นพินัยในบทที่มีค่าปรับเป็นพินัยเบากว่า และผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับเป็นพินัยในบทเบาแล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่สามารถส่งปรับเป็นพินัยในบทหนักได้อีก เนื่องจากหลักการสำคัญที่กำหนดให้ความผิดทางพินัยสำหรับการกระทำนั้นเป็นอันยุติเมื่อมีการชำระค่าปรับตามที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีคำสั่ง เพื่อไม่ให้เกิดการดำเนินคดีกับบุคคลนั้นในการกระทำความผิดเดียวกันหลายครั้งอันเนื่องมาจากการกระทำอย่างเดียวกัน เพราะแม้จะมีอัตราค่าปรับที่แตกต่างกัน แต่ก็มีความผิดที่ไม่ร้ายแรงเหมือนกัน

ดังนั้น เมื่อมีการชำระค่าปรับเป็นพินัยในความผิดทางพินัยบทใดแล้ว กฎหมายจึงกำหนดให้ความผิดในบทอื่นเป็นอันยุติ (มาตรา ๑๕) อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ของรัฐควรพิจารณาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้รอบคอบกว่ากฎหมายที่ตนรับผิดชอบ มีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่นหรือไม่เพียงใด เพื่อให้กระบวนการเสร็จสิ้นไปในครั้งเดียวกัน นอกจากนี้ เพื่อให้การปรับเป็นพินัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอาจทำความตกลงระหว่างกัน เพื่อให้มีการประสานงานและมีการโอนเรื่องระหว่างกัน โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘ วรรคสอง เพื่อวางระเบียบการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐร่วมกันก็ได้

๑.๒.๗.๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ทราบว่าการกระทำความผิดทางพินัยเป็นความผิดตามกฎหมายอื่น ซึ่งมีอัตราค่าปรับเป็นพินัยสูงกว่า เนื่องจากไม่ปรากฏข้อเท็จจริงต่อเจ้าหน้าที่ว่าความผิดทางพินัยนั้น เป็นความผิดตามกฎหมายอื่นซึ่งมีอัตราค่าปรับเป็นพินัยสูงกว่าด้วย เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นย่อมไม่มีความผิดฐานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา ๑๕ วรรคสอง)

๑.๒.๗.๓ การกำหนดให้ความผิดเป็นพินัย เป็นอันยุติตามมาตรา ๑๕ วรรคสาม เป็นหลักการสำคัญที่กำหนดว่าหน่วยงานของรัฐไม่สามารถดำเนินคดีในการกระทำความผิดเดียวกันนั้นซ้ำได้อีกเมื่อมีการชำระ

ค่าปรับเป็นพินัยไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนแล้วแต่อย่างไรก็ดี ผู้กระทำความผิดยังคงมีหน้าที่ต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยในส่วนที่ยังชำระไม่ครบสำหรับการกระทำความผิดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีคำสั่งปรับเป็นพินัยแล้ว โดยคดีความผิดที่ได้มีการออกคำสั่งปรับเป็นพินัยจะยุติ เมื่อมีการชำระค่าปรับครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๓ (๑) (มาตรา ๑๕ วรรคสามและมาตรา ๓๓ (๑))

๑.๒.๗.๔ เมื่อการกระทำความผิดเดียวเป็นทั้งความผิดอาญาและความผิดทางพินัย ให้ลงโทษอาญาเนื่องจากเป็นโทษที่หนักกว่า ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติมาตรา ๙๐ แห่งประมวลกฎหมายอาญาที่บัญญัติว่า เมื่อการกระทำใดอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทให้ใช้กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษผู้กระทำความผิด ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องรองรับการดำเนินการให้ปรับเป็นพินัยและแจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อไป แต่ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ปรับเป็นพินัยไปก่อนแล้ว การปรับเป็นพินัยดังกล่าว ไม่เป็นการตัดอำนาจของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการที่จะดำเนินคดีอาญา เว้นแต่การกระทำความผิดอาญานั้นเป็นความผิดที่เปรียบเทียบได้และมีการชำระค่าปรับคดีย่อมเป็นอันยุติไม่ว่าจะได้ชำระค่าปรับเป็นพินัยหรือชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้ว เนื่องจากความผิดอาญาที่กำหนดให้เปรียบเทียบได้มีลักษณะที่ไม่ร้ายแรงทำนองเดียวกับความผิดทางพินัย (มาตรา ๑๖)

๑.๒.๗.๕ การขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณะประโยชน์ แทนค่าปรับเป็นมาตรการช่วยเหลือผู้ที่ไม่มีเงินชำระค่าปรับเป็นพินัย และเมื่อได้ทำงานไปแล้วไม่ควรให้เราต้องชดใช้เงินคืน แต่ศาลสามารถนำข้อเท็จจริงดังกล่าวมากำหนดโทษให้เหมาะสมได้ ส่วนกรณีที่ศาลในคดีอาญาสั่งให้คืนเงินที่เหลือจากการหักลบค่าปรับเป็นพินัยกับโทษปรับทางอาญา หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบกฎหมายมีหน้าที่ตั้งงบประมาณ เพื่อคืนเงินค่าปรับตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายค่าใช้จ่ายในการบริหารงานของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๕๓

๑.๒.๗.๖ หลักการปรับเป็นพินัย ในกรณีความผิดทางพินัยหลายกรรมต่างกันให้ปรับเป็นพินัยทุกกรรมเป็นกระหนງความผิดไป ในกรณีที่ความผิดทางพินัยอยู่ในอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐต่างหน่วยงานกัน ให้เจ้าหน้าที่ปรับเป็นพินัยในความผิดที่อยู่ในอำนาจของตนและแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจพิจารณาในความผิดทางพินัยอื่นทราบ เพื่อดำเนินการต่อไป อย่างไรก็ตามนายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจะวางระเบียบกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมกันหรือทำแทนกัน ในการดำเนินการปรับเป็นพินัยเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการปรับเป็นพินัยก็ได้ (มาตรา ๑๗)

๑.๒.๗.๗ ในกรณีที่มีการกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน ซึ่งบางกรรมเป็นความผิดทางพินัยและ บางกรรมเป็นความผิดทางอาญาเจ้าหน้าที่ของรัฐและพนักงานสอบสวนต่างมีอำนาจดำเนินคดีที่อยู่ในอำนาจของตน ดังนั้นหากเจ้าหน้าที่หน่วยงานใดได้รับเรื่องก่อน ให้ดำเนินการปรับเป็นพินัยหรือดำเนินคดีอาญาตามหน้าที่และอำนาจของตน แล้วแจ้งให้อีกหน่วยงานหนึ่ง เพื่อดำเนินคดีอาญาหรือดำเนินการปรับเป็นพินัย แล้วแต่กรณี ต่อไป (มาตรา ๑๘) สำหรับกรณีที่เจ้าหน้าที่ตามกฎหมายมีอำนาจทั้งเปรียบเทียบความผิดทางอาญาและเป็นผู้ได้รับการประกาศกำหนดให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยด้วย เจ้าหน้าที่คนนั้นสามารถดำเนินการทั้งสองกระบวนการควบคู่กันได้

๑.๒.๘ การแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน

๑.๒.๘.๑ การดำเนินการใดๆ ในคดีความผิดทางพินัยที่มีบุคคลซึ่งอายุไม่เกิน ๑๘ ปีเป็นผู้กล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหา หรือพยานเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินการโดยคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิเด็กและเยาวชนเป็นสำคัญ โดยให้นำบทบัญญัติในหมวด ๔ ความรับผิดชอบในทางอาญาแห่งประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๙ ถึงมาตรา ๗๙ มาใช้บังคับแก่การปรับเป็นพินัยโดยอนุโลม (มาตรา ๘ และกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงการรวบรวมพยานหลักฐานและการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๓)

๑.๒.๘.๒ กรณีที่มีการกล่าวหาเท็จว่ามีผู้กระทำความผิดทางพินัย ผู้กล่าวหาอาจมีความผิดตามมาตรา ๑๓๗ แห่งประมวลกฎหมายอาญา แจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย

๑.๒.๘.๓ กรณีที่มีคนแจ้งความต่อตำรวจว่า มีการกระทำความผิดทางพินัยเกิดขึ้น ตำรวจต้องพิจารณาก่อนว่าได้รับ การประกาศกำหนดให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยหรือไม่ ถ้าไม่ได้มีการประกาศให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตำรวจคนนั้นย่อมไม่ใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัย จึงต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบกฎหมายนั้น พิจารณาดำเนินการปรับเป็นพินัยต่อไป แต่ถ้าตำรวจคนนั้นได้รับการประกาศกำหนดให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมมีอำนาจปรับเป็นพินัย ในกรณีนี้รวมถึงพนักงานฝ่ายปกครองที่ได้รับการประกาศกำหนดให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย (มาตรา ๒๔ และกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐานและการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๔)

๑.๒.๘.๔ ในการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจตามที่กฎหมายเฉพาะแต่ละฉบับกำหนดไว้เท่านั้น พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ไม่ได้ให้อำนาจเพิ่มเติมและมิได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจจับกุมหรือควบคุมตัวบุคคลหรือยึดอายัดหรือริบทรัพย์สิน

๑.๒.๘.๕ การเป็น “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจในการแจ้งข้อกล่าวหา และออกคำสั่งปรับเป็นพินัยนั้น ตามมาตรา ๑๔ ประกอบกับข้อ ๑๐ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้กำหนดไว้แล้วว่าในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยมิได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดมีอำนาจปรับเป็นพินัย ให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้น ประกาศกำหนดบัญชีรายชื่อตำแหน่งข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐที่มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการขึ้นไปหรือเทียบเท่าเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ดังนั้น รัฐมนตรีมีอำนาจพิจารณาว่าเจ้าหน้าที่ที่ตนจะประกาศตำแหน่งใดที่มีความเหมาะสมในการปรับเป็นพินัย โดยไม่จำเป็นต้องเป็นนักกฎหมาย ซึ่งในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถให้นิติกรช่วยดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงรวบรวมพยานหลักฐาน พร้อมทั้งเสนอความเห็นทางกฎหมาย ประกอบได้ (มาตรา ๑๔ แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงการรวบรวมพยานหลักฐานและการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๕ (๒) และ ข้อ ๘ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๑๐)

๑.๒.๘.๖ เงื่อนไขของกระบวนการแจ้งข้อกล่าวหาตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง นอกจากจะต้องเป็นกรณีความผิดซึ่งหน้า คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นว่ามีบุคคลกำลังกระทำความผิดทางพินัย หรือมีพยานหลักฐานซึ่งแทบจะไม่มี ความสงสัยว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดทางพินัยแล้ว ยังมีเงื่อนไขว่าต้องเป็นกรณีที่

เจ้าหน้าที่ของรัฐคนเดียวเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยด้วย เมื่อความผิดซึ่งหน้าเป็นความผิดที่มีอัตราค่าปรับเป็นพินัยสูงเกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ซึ่งการปรับเป็นพินัยต้องกระทำเป็นองค์คณะจึงไม่เข้าเงื่อนไขตามข้อ ๘ วรรคหนึ่ง ดังนั้นการแจ้งข้อกล่าวหากรณีนี้ต้องดำเนินการตามข้อ ๘ วรรคสอง คือ ต้องให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมายเป็นผู้แจ้งข้อกล่าวหาและแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน (กฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงและการรวบรวมพยานหลักฐานและการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๘)

๑.๒.๘.๗ หากกฎหมายไม่ได้กำหนดขั้นตอนไว้เป็นพิเศษ หรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐสามารถแจ้งข้อกล่าวหา ก่อนแต่งตั้งองค์คณะได้ แต่อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติควรแต่งตั้งองค์คณะก่อนเพราะอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงและการให้โอกาสแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาเป็นกระบวนการที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเป็นผู้แจ้งข้อกล่าวหา จึงเป็นเพียงการอำนวยความสะดวกให้แก่องค์คณะที่ไม่ต้องลงนามในหนังสือแจ้งทุกคน (กฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงและการรวบรวมพยานหลักฐานการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๘)

๑.๒.๘.๘ โดยทั่วไปแล้วการแจ้งข้อกล่าวหาให้ทำเป็นหนังสือเว้นแต่กรณีความผิดซึ่งหน้าที่เจ้าหน้าที่ของรัฐคนเดียวเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย เจ้าหน้าที่อาจแจ้งข้อกล่าวหาพร้อมทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางพินัย และแจ้งสิทธิที่จะให้การ ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบด้วยวาจาก็ได้ ทั้งนี้ การแจ้งข้อกล่าวหาเป็นหนังสืออย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญตามแนวทางที่ระบุไว้ท้ายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ดังนี้ (เป็นไปตามกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐานและการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๘ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๑๓)

(๑) สถานที่ออกหนังสือ

(๒) วันที่ออกหนังสือ

(๓) ชื่อและที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหา

(๔) ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิดทางพินัยด้วยอธิบายการกระทำที่กล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิด รวมทั้งวันเวลาและสถานที่ที่กระทำความผิด และพยานหลักฐานเชิงประจักษ์ประกอบข้อกล่าวหา (ถ้ามี)

(๕) ข้อกฎหมายโดยระบุข้อกล่าวหามาตราที่บัญญัติความผิดทางพินัยพร้อมทั้งอัตราค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติ

(๖) ช่องทางการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาโดยให้ระบุสถานที่ในการจัดส่งหรือช่องทางติดต่อสื่อสารทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

(๗) สิทธิในการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาที่กำหนด

(๘) ลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐหรือผู้ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานของรัฐมอบหมายแล้วแต่กรณี

๑.๒.๘.๙ การลงนามรับสารภาพมีลักษณะเป็นเรื่องเฉพาะตัว หมายความหรือผู้ได้รับแต่งตั้งจึงไม่อาจทำแทนได้ ทำได้เพียงการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาเท่านั้น (กฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงการรวบรวมพยานหลักฐานและการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๑๐)

๑.๒.๘.๑๐ การพิจารณาอนุญาตให้ขยายระยะเวลาตามข้อ ๕ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ถือว่าเป็นดุลยพินิจโดยแท้ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ อีกทั้ง มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย บัญญัติว่าการปรับเป็นพินัยตามกฎหมายทั้งปวงให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ให้ถือว่าการปรับเป็นพินัย หรือคำสั่งปรับเป็นพินัย เป็นการกระทำทางปกครองหรือคำสั่งทางปกครอง ดังนั้นเมื่อกฎหมายไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การอุทธรณ์ไว้ จึงไม่สามารถอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ (มาตรา ๕ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๕)

๑.๒.๙ การสั่งปรับเป็นพินัย

๑.๒.๙.๑ เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจดำเนินการออกคำสั่งปรับเป็นพินัย คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๑๔ ประกอบกับข้อ ๑๐ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ที่กำหนดว่าในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางวินัยมิได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดมีอำนาจปรับเป็นพินัย ให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้น ประกาศกำหนดบัญชีรายชื่อ ตำแหน่งข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐที่มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการขึ้นไป หรือเทียบเท่าเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ดังนั้น เมื่อกฎหมายกำหนดคุณสมบัติของผู้มีอำนาจออกคำสั่งปรับเป็นพินัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว การดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นอำนาจเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงไม่สามารถมอบอำนาจให้บุคคลอื่นออกคำสั่งปรับเป็นพินัยต่อไปได้ (มาตรา ๑๔ และมาตรา ๒๐ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๑๐)

๑.๒.๙.๒ ในการพิจารณาเพื่อมีคำสั่งปรับเป็นพินัยในกรณีที่ต้องกระทำเป็นองค์คณะ หัวหน้าองค์คณะและองค์คณะ ทุกคนมีหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยจะต้อออกเสียงมิได้ โดยหัวหน้าองค์คณะต้องถามองค์คณะที่เข้าร่วมพิจารณาทีละคน ให้ออกความเห็นและลงมติทุกประเด็นที่จะพิจารณา โดยให้หัวหน้าออกความเห็นและลงมติเป็นคนสุดท้าย การวินิจฉัยให้ถือตามความเห็นของฝ่ายข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ออกเสียงลงคะแนนใหม่โดยพลันอีกครั้งหนึ่ง ถ้าคะแนนเสียงยังเท่ากันอีกให้ถือว่าองค์คณะมีมติในทางที่เป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหามากกว่าหรือเป็นผลร้ายแก่ผู้ถูกกล่าวหาน้อยกว่า หากองค์คณะที่ร่วมพิจารณาผู้ใดไม่เห็นพ้องด้วยกับเสียงข้างมากมีสิทธิทำความเห็นแย้งแนบไว้ในสำนวน (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๑๑)

๑.๒.๙.๓ หลักการของการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องดำเนินการพิจารณาและออกคำสั่งให้แล้วเสร็จภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่รับคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา นั้น ระยะเวลาดังกล่าวจะเริ่มนับเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาที่ครบถ้วนสมบูรณ์ พร้อมทั้งจะพิจารณามีคำสั่งแล้ว ดังนั้นเมื่อเป็นกรณีที่มิได้จัดส่งเอกสาร หลักฐานประกอบคำชี้แจงมาด้วยระยะเวลา ๓๐ วัน จึงต้องเริ่มนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาการส่งคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา ส่วนกรณีที่มีการจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบคำชี้แจงมาหลายครั้ง ก็ต้องนับจากครั้งสุดท้ายที่ถือว่าได้รับคำชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหาที่ครบถ้วนสมบูรณ์ อย่างไรก็ตามการ

ส่งคำชี้แจงหลายครั้งต้องอยู่ภายใต้กรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ผู้นั้นต้องส่งคำชี้แจง แก่ข้อกล่าวหาด้วย (กฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงการรวบรวมพยานหลักฐานและการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๑๓)

๑.๒.๙.๔ คำสั่งปรับเป็นพินัย ต้องทำเป็นหนังสือระบุวันเดือนปี และลงลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย หรือลายมือชื่อขององค์คณะทุกคนแล้วแต่กรณี โดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดตามมาตรา ๒๑ ดังนี้

- (๑) ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิดทางพินัย
- (๒) อัตราค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติและจำนวนค่าปรับเป็นพินัยที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดให้ต้องชำระ
- (๓) ระยะเวลาที่ต้องชำระซึ่งต้องไม่น้อยกว่า ๑๕ วันแต่ไม่เกิน ๓๐ วันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้ง
- (๔) กระบวนการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ จะต้องดำเนินการต่อไปถ้าผู้ถูกกล่าวหาปฏิเสธข้อกล่าวหาหรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กำหนด
- (๕) สิทธิในการขอผ่อนชำระตามมาตรา ๙ วรรค ๒ หรือการยื่นคำร้องขอต่อศาลตามมาตรา ๑๐
- (๖) รายละเอียดอื่นใดที่เห็นสมควรอันจะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาเข้าใจสภาพแห่งการกระทำความผิด

หรือที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ถูกกล่าวหา นอกจากนี้จะมีรายละเอียดตามแนวทางการทำคำสั่งปรับเป็นพินัยที่ระบุไว้ท้ายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ด้วยก็ได้ (มาตรา ๒๑ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ข้อ ๑๒ และ ข้อ ๑๓ วรรค ๒)

๑.๒.๙.๕ การแจ้งคำสั่งปรับเป็นพินัยเป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อผู้อยู่ภายใต้คำสั่งกฎหมายจึงกำหนดวิธีการแจ้งคำสั่งปรับเป็นพินัยไว้อย่างชัดเจน โดยจะต้องทำคำสั่งเป็นหนังสือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ไปยังที่อยู่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วย การทะเบียนราษฎรของผู้ถูกกล่าวหา หรือตามที่ได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐ และให้ถือว่าผู้นั้นได้รับแจ้งตั้งแต่วันที่ครบ ๑๕ วันนับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับ ดังนั้นจึงไม่สามารถแจ้งคำสั่งปรับเป็นพินัยทางระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้ ซึ่งจะแตกต่างจากกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางอิเล็กทรอนิกส์ (มาตรา ๒๐)

๑.๒.๙.๖ มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย ฯ บัญญัติว่าการปรับเป็นพินัยตามกฎหมายทั้งปวง ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ให้ถือว่าการปรับเป็นพินัย หรือคำสั่งปรับเป็นพินัยเป็นการกระทำทางปกครอง หรือคำสั่งทางปกครอง ประกอบกับเมื่อพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การอุทธรณ์คำสั่งปรับเป็นพินัยไว้ จึงไม่สามารถอุทธรณ์คำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

๑.๒.๙.๗ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่เห็นด้วยกับคำสั่งปรับเป็นพินัย มีสิทธิที่จะไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัย และให้พนักงานอัยการและศาลเป็นผู้ตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ และหากเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจสั่งปรับเป็นพินัยโดยมิชอบ สามารถใช้กลไกตามกฎหมายอาญา หรือการลงโทษทางวินัยในการตรวจสอบการใช้อำนาจทางเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

๑.๒.๑๐ ขั้นตอนการสั่งปรับเป็นพินัย

๑.๒.๑๐.๑ กรณีมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดให้ข้าราชการในสำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางนิติศาสตร์เป็นเจ้าหน้าที่คุ้มครองผู้บริโภค เพื่อให้มีหน้าที่ดำเนินคดีแพ่งและคดีอาญาแก่ผู้กระทำการละเมิดสิทธิของผู้บริโภคในศาล ต่อมารัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมาย ประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นวินัยในสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคแล้ว เจ้าหน้าที่ดังกล่าวจึงมีอำนาจดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลได้เอง โดยไม่ต้องส่งสำนวนให้พนักงานอัยการตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นวินัยหรือตัวอย่างกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรี โดยมีคุณสมบัติไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางนิติศาสตร์ เพื่อมีอำนาจฟ้องคดีหรือแก้ต่างคดีแรงงานให้แก่ลูกจ้างหรือทายาทโดยธรรมของลูกจ้าง ซึ่งถึงแก่ความตายและเมื่อกระทรวงแรงงานแจ้งให้ศาลทราบแล้ว ก็ให้มีอำนาจกระทำการได้จนคดีถึงที่สุด ทั้งนี้ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๑ หรือมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้รับงานไปทำที่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๓

๑.๒.๑๐.๒ พนักงานอัยการไม่สามารถกำหนดค่าปรับเป็นพินัยให้เป็นอย่างอื่น แตกต่างจากที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดได้ เนื่องจากบุคคลผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย คือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลเท่านั้นตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ส่วนพนักงานอัยการมีอำนาจพิจารณาว่าเห็นด้วยกับคำสั่งปรับเป็นพินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือไม่ ถ้าเห็นด้วยก็ฟ้องศาล แต่ถ้าไม่เห็นด้วยก็สั่งไม่ฟ้อง ดังนั้นพนักงานอัยการจึงไม่สามารถตรวจสอบการใช้ดุลพินิจในการกำหนดจำนวนเงินค่าปรับเป็นวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐได้

๑.๒.๑๑ การดำเนินคดีในชั้นศาล

๑.๒.๑๑.๑ โดยที่การพิจารณาความผิดทางพินัยนั้น กฎหมายกำหนดในให้นำหลักการพิจารณาความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้โดยอนุโลม และศาลจะไม่ผูกพันกับกระบวนการทำคำสั่งปรับเป็นพินัย ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งต่างจากการพิจารณาของศาลปกครอง ที่จะพิจารณาถึงความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งเจ้าหน้าที่ของรัฐ และอาจพิจารณาไปถึงการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย ดังนั้นในการฟ้องคดีความผิดทางวินัยจึงต้องดำเนินการฟ้องไปยังศาลยุติธรรม ซึ่งมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ได้กำหนดให้ศาลแขวง ศาลจังหวัด ศาลอาญาที่มีเขตอำนาจหรือ ศาลชั้นอุทธรณ์เป็นศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษา ตามหลักการข้างต้นไว้แล้ว

๑.๒.๑๑.๒ ศาลสามารถพิจารณาทบทวนได้ตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการตั้งนั้นศาลจึงสามารถพิจารณาถึงความชอบด้วยกฎหมายของการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการตั้งแต่พบการกระทำความผิดจนมีคำสั่งปรับเป็นพินัยว่าชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ รวมทั้งการมีคำสั่งปรับเป็นพินัยนั้น มีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ในการพิจารณาเป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีความผิดทางวินัย พ.ศ. ๒๕๖๖

๑.๒.๑๑.๓ ในกรณีที่ผู้ถูกปรับเป็นพินัยคัดค้านหรือไม่ชำระ ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด เจ้าหน้าที่ของรัฐจะส่งเรื่องและสำนวนให้พนักงานอัยการดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลโดยกระบวนการพิจารณาคดีความผิดทางพินัย ในชั้นศาลสามารถดำเนินการผ่านทางระบบบริการออนไลน์

ศาลยุติธรรม (CIOS) ได้ไม่ว่าจะเป็นการยื่นคำคู่ความ และเอกสารทางคดี การติดตามผลคำสั่งศาล และการยื่นคำร้องขอให้ศาลมีหนังสือแจ้งคำพิพากษาหรือคำสั่งแทนการอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง รวมทั้งการนั่งพิจารณาคดี อาจใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ ทั้งนี้ ตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่า ด้วยวิธีพิจารณาคดีความผิดทางพนัน พ.ศ. ๒๕๖๖ และประกาศสำนักงานศาลยุติธรรมเรื่องการใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในการดำเนินคดีความผิดทางพนัน

๑.๒.๑๒ การบังคับชำระค่าปรับ

ภายหลังจากศาลมีคำพิพากษาให้ชำระค่าปรับเป็นพนันแล้ว ตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพนันฯ บัญญัติให้นำมาตรา ๒๙/๑ วรรค ๒ และวรรค ๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับแก่การบังคับคดีตามคำสั่งศาลด้วยโดยอนุโลม ดังนั้น เจ้าพนักงานศาลที่ได้รับแต่งตั้งจากศาล และพนักงานอัยการจะเป็นผู้มีหน้าที่และอำนาจในการดำเนินการบังคับคดี และทำหน้าที่ตรวจสอบหาทรัพย์สินของผู้ต้องคำพิพากษาและเมื่อพบทรัพย์สิน เจ้าพนักงานศาลหรือพนักงานอัยการจะแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีเข้าไปดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินขายทอดตลาด

๑.๒.๑๓ การยุติคดีพนัน

ตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพนันฯ กำหนดให้ความผิดทางพนันยุติลง เมื่อมีเหตุตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งรวมถึงโดยความตายของผู้กระทำความผิดทางพนัน ดังนั้น เมื่อผู้กระทำความผิดตายความผิดทางพนันเป็นอันระงับไป ไม่ว่าจะมีคำพิพากษาแล้วหรือไม่ก็ตาม และแม้ผลของการกระทำความผิดซึ่งเป็นโทษปรับเป็นพนันจะมีลักษณะเป็นจำนวนเงินค่าปรับที่ต้องชำระแต่ก็ไม่ผูกพันกองมรดกหากผู้กระทำความผิดทางพนันตายลงในระหว่างการบังคับคดีการบังคับคดีดังกล่าวก็จะระงับไปด้วย

๑.๒.๑๔ การบันทึกประวัติ

๑.๒.๑๔.๑ มาตรา ๓๔ ห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐบันทึกการกระทำความผิดทางพนันของบุคคลใด รวมไว้ในบันทึกประวัติอาชญากรรมหรือในฐานะเป็นประวัติอาชญากรรมเท่านั้น ประกอบกับข้อ ๑๔ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพนัน พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการปรับเป็นพนันไว้เป็นหลักฐาน แต่จะนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในทางที่เป็นโทษ แก่ผู้กระทำความผิดทางพนันในเรื่องอื่นที่ไม่ใช่การพิจารณาคำปรับเป็นพนัน หรือการจัดทำรายงานดังกล่าวมิได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ซึ่งจำเป็นต้องพิจารณาข้อเท็จจริงเป็นรายกรณีไป เช่น กรณีมาตรา ๑๑๗/๒ แห่งพระราชบัญญัติประกันชีวิต พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยมีอำนาจประกาศหรือโฆษณาบริษัท ตัวแทนประกันชีวิต นายหน้าประกันชีวิต หรือ นักคณิตศาสตร์ประกันภัยผู้ใดที่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ โดยระบุรายละเอียดการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามรวมทั้งระบุชื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องในให้ประชาชนทราบได้จึงเห็นวามตราดังกล่าวมีความมุ่งมั่นเฉพาะเพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูล ดังนั้นการดำเนินการ ตามมาตรา ๑๑๗/๒ ดังกล่าวจึงไม่ขัดกับมาตรา ๓๔

๑.๒.๑๔.๒ มาตรา ๓๔ บัญญัติเพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดที่มีใช้การกระทำความผิดทางอาญาร้ายแรงต้องมีประวัติอาชญากรรมติดตัวแต่เนื่องจากการบันทึกการกระทำความผิดสามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณาการกำหนดค่าปรับเป็นพินัยเกี่ยวกับประวัติการกระทำความผิดซ้ำตามมาตรา ๙๒ อีกทั้งมาตรา ๑๓ ที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ซึ่งปรับเป็นพินัยรายงานการสั่งปรับเป็นพินัยให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดทราบ และให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการปรับเป็นพินัยของหน่วยงานนั้นแล้วเปิดเผยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ประชาชนทราบเป็นประจำทุกปี ดังนั้นการบันทึกไว้ในประวัติการกระทำความผิดของแต่ละหน่วยงาน เพื่อประโยชน์ในการใช้ประกอบการพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัยหรือการจัดทำรายงานจึงไม่ต้องห้ามตามมาตรา ๓๔ ส่วนการบันทึกไว้เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาเกี่ยวกับการออกใบอนุญาต ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องข้อ ๑๔ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นวินัย ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการปรับเป็นพินัยไว้เป็นหลักฐานแต่จะนำข้อมูล ดังกล่าวไปใช้ในทางที่เป็นโทษแก่ผู้กระทำความผิดทางพินัยในเรื่องอื่นที่ไม่ใช่การพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัย หรือการจัดทำรายงานดังกล่าวมิได้เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น เช่น หากมีกฎหมายบัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการออกใบอนุญาตว่าต้องไม่เคยกระทำความผิดทางพินัยมาก่อน กรณีนี้สามารถบันทึกประวัติการกระทำความผิดทางวินัย เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาออกใบอนุญาตได้ รวมถึงกรณีที่กฎหมายบัญญัติเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งกรรมการไว้ว่า ต้องไม่เคยเป็นผู้กระทำความผิดทางวินัยตามที่กำหนดมาก่อน เช่นนี้ย่อมสามารถบันทึกประวัติการกระทำความผิดทางวินัยไว้ได้

๑.๒.๑๕ การชำระค่าปรับ

๑.๒.๑๕.๑ การชำระผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรา ๓๕ หมายถึง การชำระผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงการชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยการชำระค่าปรับเป็นพินัย ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ให้ชำระตามจำนวนที่ระบุไว้ในคำสั่งปรับเป็นวินัย หรือคำสั่งให้ผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัย ณ สถานที่หรือโดยวิธีการที่หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบ กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางวินัยกำหนดไว้ในคำสั่งดังกล่าวผ่านช่องทางที่กำหนด คือ

(๑) ธนาคาร

(๒) หน่วยบริการรับชำระเงินที่เป็นของรัฐหรือเอกชนตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนด

(๓) เครื่องรับจ่ายเงินอัตโนมัติ

(๔) บัตรอิเล็กทรอนิกส์

(๕) Mobile Banking

(๖) internet banking และ

(๗) สถานที่หรือวิธีการอื่นใดที่สามารถเข้าถึงการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีช่องทางการชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ตามช่องทางดังกล่าว โดยพิจารณาให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ได้โดยสะดวกอย่างน้อย ๑ ช่องทาง และหน่วยงานของรัฐจะเรียกค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมจากค่าปรับเป็นพินัยไม่ได้

๑.๒.๑๕.๒ เนื่องจากปัจจุบันประชาชนโดยเฉพาะผู้สูงอายุยังคงไม่สามารถใช้การชำระเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ด้วยตนเอง จึงมีการเดินทางไปยังธนาคารหรือหน่วยบริการรับชำระเงินเพื่อดำเนินการทำธุรกรรมกับหน่วยงานดังกล่าว โดยเป็นผู้ดำเนินการชำระเงินผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ให้แทนการชำระค่าปรับเป็นพินัย ผ่านทางธนาคารหรือหน่วยบริการรับชำระเงิน ซึ่งถือเป็นการชำระผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ด้วยการกำหนดให้การชำระ ค่าปรับเป็นพินัยผ่านทางธนาคาร หรือหน่วยบริการรับชำระ จึงเป็นประโยชน์แก่บุคคลดังกล่าวในการเข้าถึงและสามารถชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของสถานที่ดังกล่าวได้ง่าย และสะดวกกว่าการต้องเดินทางไปชำระค่าปรับเป็นพินัย ยังหน่วยงานผู้ปรับหรือชำระผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์โมบายแบงก์กิ้ง (Mobile Banking) หรืออินเทอร์เน็ตแบงก์กิ้ง (Internet Banking)

๑.๒.๑๕.๓ ในการชำระค่าปรับเป็นพินัยสามารถชำระผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ โดยประชาชนสามารถทำรายการเมื่อใดก็ได้ ดังนั้นหากเจ้าหน้าที่ของรัฐ กำหนดเพียงวันที่ต้องชำระค่าปรับ ผู้กระทำความผิดทางพินัยสามารถชำระได้ไม่เกินวันที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดกล่าวคือไม่เกินเที่ยงคืนของวันดังกล่าว

๑.๒.๑๕.๔ หน่วยงานของรัฐไม่สามารถหักค่าธรรมเนียมจากค่าปรับเป็นพินัย ได้ตามข้อ ๙ แห่งกฎกระทรวงการชำระค่าปรับเป็นพินัย ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๖ ประกอบกับมาตรา ๓๖ ที่กำหนดให้ค่าปรับเป็นพินัยนั้น ต้องส่งเข้าคลังเป็นรายได้แผ่นดิน เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องชำระค่าปรับเป็นพินัย ๑๐๐ บาท หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ต้องนำส่งเข้าคลังจำนวน ๑๐๐ บาท สำหรับค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายหน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ต้องตั้งงบประมาณหรือขอความตกลงกับกระทรวงการคลังเพื่อขอหักค่าใช้จ่ายในการดำเนินการดังกล่าวก่อนนำส่งคลังเป็นรายได้ของแผ่นดิน

๑.๒.๑๖ การออกอนุบัญญัติ

๑.๒.๑๖.๑ ผู้รักษาการตามกฎหมายต้องประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๔ และมาตรา ๓๗ ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖ ส่วนหัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรายงานคำสั่งปรับตามระยะเวลาที่กำหนดและรวบรวมประกาศการดำเนินการปรับเป็นพินัยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานทุกปีสถานที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓

(๒) ดำเนินการตามที่กำหนดในกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานและการชี้แจงข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ เมื่อมีการเปลี่ยนความผิดตามบัญชีท้ายเป็นความผิดทางวินัยแล้ว เช่น อาจประกาศกำหนดเขตอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ บางคนเป็นอย่างอื่นเพื่อไม่ให้มีอำนาจทำราชอาณาจักรก็ได้ตามข้อ ๕ (๑) แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง หรือการประกาศกำหนดบัญชีรายชื่อตำแหน่งข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐ ที่มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการขึ้นไปหรือเทียบเท่าที่อยู่ในบัญชีรายชื่อที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย หรือการแต่งตั้งองค์คณะซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัย โดยให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐกำหนดผู้เป็นหัวหน้าองค์คณะและองค์คณะจากบัญชีรายชื่อดังกล่าว ตามข้อ ๑๐ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย

(๓) มีอำนาจทำการเห็นแย้งกรณีพนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้องตามที่กำหนดไว้ใน มาตรา ๒๕

๑.๒.๑๖.๒ มาตรา ๓๗ เป็นบทเร่งรัดให้ผู้รักษาการตามกฎหมายประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดแต่หากยังไม่มีประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐเมื่อพ้นกำหนด ๓๖๕ วันนับแต่วันที่กฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัยประกาศในราชกิจจานุเบกษา คือ ในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ ตามมาตรา ๓๙ จะส่งผลให้หน่วยงานของรัฐซึ่งบัญญัติความผิดทางวินัยไม่สามารถบังคับการตามกฎหมายที่ได้มีการเสียโทษความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวให้เป็นความผิดทางวินัยและมีโทษปรับเป็นวินัยได้ เนื่องจากไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีอำนาจตามกฎหมาย

๑.๒.๑๗ คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย

คณะกรรมการตามมาตรา ๓๘ เป็นคณะกรรมการที่นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๓๑๘/๒๕๖๕ เรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยลงวันที่ ๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เรียกว่าคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย มีหน้าที่และอำนาจตามที่กำหนด เช่น พัฒนาวิธีปฏิบัติงานในการปรับเป็นวินัยให้เป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ให้คำแนะนำหรือคำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ในการนี้คณะกรรมการชุดดังกล่าวจึงเป็นเสมือนที่ปรึกษาให้แก่หน่วยงานของรัฐ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการตามกฎหมายที่บัญญัติความผิดทางวินัยตามระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเปลี่ยนพินัยเรื่องการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑

๑.๒.๑๘ ข้อยกเว้นการเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย

๑.๒.๑๘.๑ ถ้าเป็นโทษปรับสถานเดียวสำหรับนิติบุคคลโดยไม่มีโทษสำหรับบุคคลธรรมดาถือเป็นโทษปรับสถานเดียวที่จะถูกเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยตามมาตรา ๓๙ แต่ถ้าการกระทำอย่างเดียวกันหากเป็นบุคคลธรรมดาต้องระวางโทษจำคุกแต่นิติบุคคลกระทำความผิดต้องระวางโทษปรับสถานเดียวกรณีเช่นนี้จะไม่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยซึ่งเป็นข้อยกเว้นตามมาตรา ๔๑

๑.๒.๑๘.๒ เมื่อมาตรา ๔๓ กำหนดให้เปลี่ยนความผิดที่มีโทษปรับทางปกครอง ตามกฎหมายในบัญชี ๓ เป็นความผิดทางพินัยตามกฎหมาย และให้ถือว่าอัตราโทษปรับทางปกครองที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย ตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย ดังนั้น หากระเบียบของกรมเจ้าท่ากำหนดหลักเกณฑ์สอดคล้องกับมาตรา ๙ หรือระเบียบที่ออกตามมาตรา ๘ ก็สามารถเสนอรัฐมนตรีเพื่อกำหนดเป็นระเบียบตามมาตรา ๙ ต่อไปได้

๑.๒.๑๙ การเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย

๑.๒.๑๙.๑ ความผิดอาญาที่เกิดขึ้นก่อนวันที่มีการเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย หากอยู่ในชั้นการเปรียบเทียบให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบดำเนินการปรับเป็นพินัยหากอยู่ในชั้นของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ ให้ส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่ของรัฐภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางวินัยเพื่อดำเนินการต่อไปและหากอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล ให้ศาลพิจารณาปรับเป็นพินัยต่อไป ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๕

๑.๒.๑๙.๒ ในการปรับเป็นพินัยรัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายต้องประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามกฎหมายของตนขึ้น โดยเฉพาะตามมาตรา ๑๔ ทั้งนี้ คณะกรรมการเปรียบเทียบตามกฎหมายเดิมเป็นการเปรียบเทียบความผิดตามโทษทางอาญาซึ่งเป็นคนละกรณีกับการสั่งปรับเป็นพินัยตามกฎหมายนี้ คณะกรรมการเปรียบเทียบตามกฎหมายเดิมจึงไม่มีอำนาจปรับเป็นพินัย

๑.๒.๑๙.๓ เมื่อมีการเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัยแล้ว คณะกรรมการเปรียบเทียบปรับหรือเจ้าหน้าที่ซึ่งรับมอบหมายให้มีอำนาจเปรียบเทียบปรับ ไม่สามารถดำเนินการปรับทางพินัยได้ กรณีนี้ รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายจึงต้องประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามกฎหมาย ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย และข้อ ๑๐ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย ซึ่งกำหนดว่าในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางวินัย ไม่ได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดมีอำนาจปรับเป็นพินัย ให้รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้น ประกาศกำหนดบัญชีรายชื่อตำแหน่งข้าราชการ และพนักงานของหน่วยงานของรัฐที่มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญการขึ้นไปหรือเทียบเท่า เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย และเมื่อกฎหมายกำหนดคุณสมบัติของผู้มีอำนาจออกคำสั่งปรับเป็นพินัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว การดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นอำนาจเฉพาะตัวเจ้าหน้าที่ ของรัฐตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดจึงไม่อาจมอบอำนาจต่อไปได้

๑.๒.๑๙.๔ เมื่อความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวถูกเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยแล้ว จะไม่มีการบันทึกประวัติอาชญากรรมเนื่องจากความผิดทางวินัยที่ไม่ใช่ความผิดทางอาญาการกระทำความผิดทางพินัย จึงไม่มีการบันทึกประวัติอาชญากรรมที่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องเสียประวัติและกระทบต่อหน้าที่การงานของผู้นั้น นอกจากนี้ในกรณีที่ก่อนหน้านี้ได้มีการกระทำความผิดอาญาและมีการบันทึกประวัติอาชญากรรมไว้ เมื่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย มีผลใช้บังคับประวัติอาชญากรรมในความผิดที่ถูกเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยมีหน้าที่ต้องลบประวัติอาชญากรรมดังกล่าวออกให้แล้วเสร็จภายใน ๓๖๕ วัน นับแต่วันที่ความผิดอาญานั้นเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย

๑.๒.๒๐ บัญชีท้ายพระราชบัญญัติ

๑.๒.๒๐.๑ หลักการการเปลี่ยนโทษอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นปรับพินัย ได้แบ่งออกเป็นบัญชีต่างๆ คือ

บัญชีที่ ๑ เป็นกฎหมายที่ให้เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยเมื่อพ้นกำหนด ๓๖๕ วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา ๓๙ ซึ่งมีอยู่จำนวน ๑๖๘ ฉบับ

บัญชีที่ ๒ เป็นกฎหมายที่หน่วยงานยังไม่พร้อมให้เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยเนื่องจากมีข้อกังวลว่าการบังคับใช้กฎหมายจะไม่มีประสิทธิภาพและไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายหรือมีหลักเกณฑ์พิเศษอื่น ๆ ที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ ซึ่งการเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย จำเป็นต้องกำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขเป็นการเฉพาะ จึงได้กำหนดให้เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยโดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา เมื่อหน่วยงานที่รับผิดชอบกฎหมายมีความพร้อม โดยจะเปลี่ยนบางมาตราหรือทั้งฉบับก็ได้ (๓๓ ฉบับ) ซึ่งพระราชกฤษฎีกาต้องนำเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน หากแต่ละสภามีมติไม่เห็นชอบให้นำกราบั้งคมูลต่อไป

บัญชี ๓ ก็เป็นการเปลี่ยนโทษปรับทางปกครองเป็นปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๓๔

๑.๒.๒๐.๒ ความผิดทางอาญาตามบัญชีท้ายต่าง ๆ ที่จะถูกเปลี่ยนเป็นความผิดทางวินัยมีหลักเกณฑ์และการนับระยะเวลา ดังนี้

(๑) ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๑ จะเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ โดยถือว่าอัตราโทษปรับอาญาเป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย

(๒) ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๒ จะเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย เมื่อมีการตามพระราชกฤษฎีกา

(๓) ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามข้อบัญญัติท้องถิ่นจะเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย ในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ โดยถือว่าอัตราโทษปรับอาญาในข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าวเป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย

(๔) ความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองตามกฎหมายในบัญชี ๓ จะเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย ในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ โดยถือว่าอัตราโทษปรับทางปกครองในกฎหมายดังกล่าวเป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยและถือว่าเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับทางปกครองตามกฎหมายดังกล่าว เป็นผู้ที่มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย

๑.๒.๒๐.๓ หน่วยงานที่รับผิดชอบตามกฎหมายต้องมีการวิเคราะห์ผลกระทบของกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย หากเห็นว่าไม่ใช่ความผิดที่ร้ายแรงสามารถดำเนินการแก้ไขกฎหมายที่รับผิดชอบเพื่อเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยแทนความผิดทางอาญาต่อไปได้

๑.๒.๒๐.๔ กรณีกฎหมายที่ไม่ได้อยู่ ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ แม้มีโทษปรับทางปกครองก็ไม่เข้าตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เนื่องจากในบัญชี ๓ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ เปลี่ยนโทษปรับทางปกครองเป็นความผิดทางวินัยเฉพาะกฎหมาย ๓ ฉบับ ดังนั้นหากหน่วยงานที่รับผิดชอบกฎหมายที่มีโทษปรับทางปกครอง ประสงค์จะเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยจะต้องดำเนินการแก้ไขกฎหมาย เพื่อเปลี่ยนความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองเป็นความผิดทางวินัยต่อไป

๑.๒.๒๑ ความผิดอาญาที่เกิดขึ้นก่อนวันที่มีการเปลี่ยนเป็นการปรับเป็นพินัย

๑.๒.๒๑.๑ หากอยู่ในชั้นการเปรียบเทียบ ให้เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเปรียบเทียบดำเนินการปรับเป็นพินัย

๑.๒.๒๑.๒ หากอยู่ในชั้นพนักงานสอบสวนหรืออัยการให้พนักงานสอบสวนหรืออัยการส่งเรื่องให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการปรับเป็นพินัย

๑.๒.๒๑.๓ หากอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล ให้ศาลพิจารณาปรับเป็นพินัย

๑.๒.๒๑.๔ ให้ผู้กระทำความผิดที่ต้องคำพิพากษาว่ากระทำความผิดทางอาญาที่เปลี่ยนเป็นการปรับเป็นพินัยพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดและไม่ถือว่าเคยต้องคำพิพากษาว่ากระทำความผิด

๑.๒.๒๑.๕ ถ้าถูกกักขังแทนค่าปรับให้กักขังสิ้นสุดลง ค่าปรับที่ยังไม่ชำระให้เป็นอันพับไป

๑.๒.๒๒ บทเฉพาะกาล การลบบรรณัติอาชญากรรม

๑.๒.๒๒.๑ เมื่อได้เปลี่ยนความผิดอาญาเป็นความผิดทางพินัยแล้วให้ประวัติอาชญากรรม ในฐานะความผิดทางอาญาที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยเป็นทั้งสิ้นผล และจะนำไปใช้บังคับบุคคลในทางที่เป็นโทษไม่ได้

๑.๒.๒๒.๒ ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบลบข้อมูลความผิดทางอาญาที่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย ในประวัติอาชญากรรมของแต่ละบุคคลให้แล้วเสร็จภายใน ๓๖๕ วันนับแต่วันที่ความผิดอาญานั้นเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย

๒. โทษปรับโดยกำหนดตามวันและรายได้ (Day Fine)

โทษปรับเป็นโทษประการหนึ่งตามที่ประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่นของไทยที่บัญญัติไว้เพื่อบังคับโทษต่อตัวผู้กระทำความผิดในทางทรัพย์สินของเขา โดยมีวัตถุประสงค์ในการลงโทษเพื่อการยับยั้ง ป้องปราม การกระทำความผิด ซึ่งในปัจจุบันการลงโทษปรับที่ใช้บังคับกันในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นการปรับตามจำนวนอัตราขั้นต่ำสุด ขั้นสูงสุดตามที่กฎหมายกำหนด การปรับตามจำนวนเท่าของผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิด หรือการปรับตลอดระยะเวลาที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมายความผิดต่อเนื่อง ระบบดังกล่าวอาจไม่ก่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ในการลงโทษปรับไม่ว่าจะเป็นเพราะปัจจัยจากภายในของตัวผู้กระทำความผิดเองที่มีฐานะทางการเงินในการชำระค่าปรับที่แตกต่างกัน หรือจากปัจจัยภายนอกที่มีอัตราค่าปรับที่ต่ำมากเมื่อเทียบกับความร้ายแรงของความผิดที่กฎหมายได้บัญญัติไว้ และมีการแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับสถานะการเงิน

ในปัจจุบันโทษปรับตามวันและรายได้ของผู้กระทำความผิดจึงเกิดขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๒๑ ในกลุ่มประเทศแถบสแกนดิเนเวียเพื่อให้การลงโทษปรับบรรลุวัตถุประสงค์ในการลงโทษต่อตัวผู้กระทำความผิดทุกฐานะ โดยการคำนวณค่าปรับจากรายได้ของผู้กระทำความผิดแต่ละคนประกอบกับความร้ายแรงของความผิดนอกเหนือจากหน้าที่ประการสำคัญดังกล่าวที่ทำให้การลงโทษปรับ โดยวิธีนี้มีผลยับยั้งป้องปรามผู้กระทำความผิดทุกฐานะไม่ว่ายากจนหรือร่ำรวยแล้วการลงโทษปรับโดยวิธีดังกล่าว ยังมีกลไกที่ช่วยให้บุคคลที่อยู่ในความดูแลของผู้กระทำความผิดไม่ต้องได้รับผลกระทบจากการลงโทษปรับดังกล่าวด้วย โดยการนำภาระค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่ผู้กระทำความผิดต้องรับภาระมาหักออกจากรายได้ก่อนนำมาคิดคำนวณค่าปรับ ซึ่งเป็นแนวทางที่แตกต่างจากการลงโทษปรับแบบเดิมที่มุ่งลงโทษให้ผู้กระทำความผิดอย่างเดียวโดยไม่ได้คำนึงถึงปัจจัยต่างๆ อันอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมจากกลไกดังกล่าวทำให้ระบบการลงโทษปรับตามรายวันและรายได้เป็นที่ใช้กันอย่างแพร่หลายมากขึ้นไม่ว่าในประเทศเยอรมนีตะวันตกเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๗๕ ประเทศฝรั่งเศสเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๘๓ หรือการทดลองใช้ในเมือง Richmond Staten Island ประเทศสหรัฐอเมริกาเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๘๘ อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการลงโทษปรับแบบดังกล่าว ที่ทำให้การลงโทษปรับบรรลุวัตถุประสงค์ อีกทั้งช่วยลดอัตราการต้องโทษจำคุกในระยะสั้นแทนการชำระค่าปรับกรณีไม่มีเงินเพียงพอที่จะชำระค่าปรับ

อย่างไรก็ตาม แม้การลงโทษปรับจะมีผลดี ในด้านต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่ระบบการลงโทษปรับในปัจจุบันก็ยังมีข้อบกพร่องอยู่ที่อาจส่งผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ในการลงโทษปรับได้ โดยในประเทศไทย ปัจจุบันการลงโทษปรับทางอาญาอาจแบ่งได้เป็น ๓ ประเภท คือ

(๑) การลงโทษปรับตามกำหนดอัตราค่าสุด- สูงสุด การลงโทษปรับดังกล่าวเป็นการขยายอัตราโทษปรับขั้นต่ำและขั้นสูงให้มีระยะเวลาที่ห่างกันมากเพื่อให้มีดุลยพินิจในการบังคับใช้ซึ่งจะเห็นได้จากในประมวลกฎหมายอาญา บางมาตราที่บัญญัติไว้เช่นในความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชน มาตรา ๒๑๗ บัญญัติว่าผู้ใดวางเพลิงเผาทรัพย์สินของผู้อื่นต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่หกเดือนถึงเจ็ดปีและปรับตั้งแต่ ๑,๐๐๐ บาทถึง ๑๔,๐๐๐ บาท หรือตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๘๘ ที่กำหนดโทษปรับตั้งแต่ ๖๐,๐๐๐ บาท ถึง ๓๐๐,๐๐๐ บาท

(๒) การลงโทษปรับตามจำนวนเท่าของผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิด การปรับในวิธีดังกล่าวมาเป็นการลงโทษปรับในความผิดทางเศรษฐกิจเช่นตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๙๖ บัญญัติว่าผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๓๘ มาตรา ๒๓๙ มาตรา ๒๔๐ และมาตรา ๒๔๑ หรือมาตรา ๒๔๓ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับเป็นเงินไม่เกินสองเท่าของผลประโยชน์ที่บุคคลนั้นได้รับไว้ หรือพึงจะได้รับเพราะการกระทำฝ่าฝืนดังกล่าว แต่ทั้งนี้ค่าปรับดังกล่าวต้องไม่น้อยกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

(๓) การลงโทษปรับตลอดระยะเวลาที่กระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย การลงโทษปรับดังกล่าวจะใช้ในความผิดที่ผู้กระทำความผิดได้ทำการฝ่าฝืนกฎหมายตลอดเวลา โดยการกำหนดค่าปรับเป็นรายวัน เช่นตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

ซึ่งการลงโทษปรับทั้งสามประเภทดังกล่าวย่อมมีข้อบกพร่องในด้านความเหมาะสมเกี่ยวกับรายได้ของผู้กระทำความผิดแต่ละคนที่จะนำมาใช้ในการชำระค่าปรับ กล่าวคือ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดมีฐานะทางเศรษฐกิจดีกระทำความผิดในฐานะเดียวกันกับผู้กระทำความผิดฐานะยากจน การลงโทษปรับในอัตราที่เท่ากัน หรือในอัตราขึ้นกับดุลยพินิจของเจ้าพนักงาน หรือศาลที่ไม่มีกฎเกณฑ์กำหนดไว้ย่อมไม่ก่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ของการลงโทษปรับอย่างแน่นอน ทั้งในด้านของผู้กระทำความผิดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีที่ไม่รู้สึกในการเจ็บปวดจากการถูกลงโทษปรับดังกล่าว แต่ในทางกลับกันที่อาจก่อให้เกิดผลเสียแก่ผู้กระทำความผิดที่มีฐานะยากจนทั้งในด้านการก่อความผิดซ้ำ อีกรวมถึงผลกระทบต่อบุคคลในครอบครัวของผู้กระทำความผิดในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นหัวหน้าครอบครัวนั้น ดังนั้นการลงโทษดังกล่าว จึงควรคำนึงถึงสถานะของผู้กระทำความผิดของแต่ละคนมากกว่าที่จะกำหนดเป็นอัตราตายตัว หรือในอัตราที่ไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนขึ้นกับดุลยพินิจของเจ้าพนักงาน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการลงโทษต้องเหมาะสมกับตัวบุคคลมากกว่าความผิด ซึ่งการลงโทษปรับในปัจจุบันของไทยนอกจากจะมีหลักเกณฑ์ที่ตายตัวตามกำหนดอัตราโทษขั้นต่ำสุดสูงสุดหรืออัตราโทษปรับที่ไม่แน่นอนตายตัวแล้ว โทษปรับในปัจจุบันในความผิดบางฐานยังมีอัตราค่าปรับที่ต่ำมากเมื่อเทียบกับการกระทำความผิดและภาวะทางเศรษฐกิจแล้ว จึงจะเห็นได้ว่าในบางครั้งผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจดีได้รับความเดือดร้อนจากการลงโทษปรับดังกล่าวน้อยมากหรือแทบจะไม่เดือดร้อนเลย จึงมีผลทำให้สภาพการบังคับใช้ของประมวลกฎหมายอาญาหรือ พระราชบัญญัติต่างๆ ที่ใช้อยู่มีอัตราโทษปรับที่ไม่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิด

แนวคิดการลงโทษปรับโดยกำหนดตามวันและรายได้จึงเกิดขึ้นเพื่อให้การลงโทษปรับบรรลุวัตถุประสงค์ในการลงโทษผู้กระทำความผิดทุกฐานะ โดยหน้าที่ประการสำคัญของการลงโทษปรับแบบดังกล่าวคือการคำนวณอัตราค่าปรับให้เหมาะสมกับฐานะของผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคลไปเพื่อให้การลงโทษดังกล่าวมีผลในการยับยั้งป้องปรามผู้กระทำความผิดทุกราย

(๑) ระบบการลงโทษปรับแบบ day-fine เป็นการลงโทษปรับที่ลดอัตราค่าปรับจากรายได้โดยเฉลี่ยของผู้กระทำความผิดแต่ละคน ดังนั้นจึงควรมีหลักเกณฑ์ในการหารายได้โดยเฉลี่ยที่แท้จริงของประชาชนในประเทศนั้น ทั้งในกลุ่มประชากรที่ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม และในกลุ่มประชากรที่ประกอบอาชีพทางอุตสาหกรรม เพื่อที่จะให้การลงโทษปรับในระบบดังกล่าว มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง ในการลงโทษปรับผู้กระทำความผิดโดยการหารายได้ของประชากรอาจพิจารณาจาก

(ก) รายได้จริง (Strick Income)

(ข) รายได้โดยเฉลี่ย (Average Income)

(ค) รายได้ประมาณการ (Potential Income)

โดยทั้งสามประเภทดังกล่าวนี้อาจนำมาใช้ตามความเหมาะสมของแต่ละกลุ่มประชากร เช่น ในกลุ่มสังคมเกษตรกรรมที่มีรายได้ของประชากรไม่แน่นอน แล้วแต่สภาพแวดล้อม ดินฟ้าอากาศ ในปีนั้น ก็อาจใช้รายได้ประมาณการ (potential income) กับกลุ่มคนเหล่านั้น ขณะที่ประชากรในกลุ่มสังคมอุตสาหกรรมที่มีรายได้ที่แน่นอนก็อาจใช้หลักการหารายได้โดยเฉลี่ยจากกลุ่มคนเหล่านี้ จากรายได้จริง (strick income) หรือรายได้โดยเฉลี่ย (average income) เพื่อหารายได้โดยเฉลี่ยที่แท้จริงในการคำนวณหาอัตราค่าปรับที่เหมาะสมกับฐานะของผู้กระทำความผิดแต่ละราย

(๒) ระบบการจัดเก็บภาษี เป็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง ในการที่จะสร้างรายได้โดยเฉลี่ยที่แท้จริงของประชากรในประเทศ โดยเฉพาะในประเทศกลุ่มสังคมอุตสาหกรรมในปัจจุบัน อย่างในประเทศไทยที่ยังมีปัญหาในเรื่องระบบการจัดเก็บภาษีอยู่มาก มีการหลีกเลี่ยงการเสียภาษีโดยเฉพาะในกลุ่มคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ดังนั้น จึงควรมีการแก้ไขระบบการจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพเพื่อแก้ไขปัญหาการหลีกเลี่ยงไม่ชำระภาษีดังกล่าว เพื่อที่จะได้ทราบรายได้โดยเฉลี่ยที่แท้จริงของผู้กระทำความผิดแต่ละรายจากการจัดเก็บภาษีดังกล่าว

(๓) สำหรับในประเทศไทยการกำหนดโทษปรับตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย หรือตามกฎหมายอื่นๆ ในปัจจุบันควรจะกำหนดอัตราโทษปรับขั้นต่ำ-ขั้นสูง (minimum-maximum) ให้ต่างกันมากๆ เพื่อให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการกำหนดโทษปรับให้เหมาะสมแก่ผู้กระทำความผิดแต่ละคนได้

(๔) ในความผิดบางฐานที่ไม่รุนแรง กรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่สามารถชำระค่าปรับได้ ควรหาวิธีการลงโทษผู้กระทำความผิดโดยวิธีอื่นแทนการลงโทษจำคุก ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อสังคม และตัวผู้กระทำความผิดมากกว่าการลงโทษจำคุก เช่น ในความผิดฐานหมิ่นประมาท ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๒๖ บัญญัติให้ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษปรับจำนวนไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท ผู้กระทำความผิดที่ไม่สามารถชำระค่าปรับในอัตราที่สูงดังกล่าวได้ก็ควรให้ผู้กระทำความผิดประกาศโฆษณาขออภัยทางเสียงพิมพ์แทน หรือการบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ต่อสังคมแทนการปรับในความผิดฐานอื่นๆ ที่มีความผิดเล็กน้อย

ระบบการลงโทษปรับแบบ day-fine แนวคิดที่มุ่งให้การลงโทษกระทำความผิดที่ต้องได้บรรลุวัตถุประสงค์ในการลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดทุกฐานะและมีให้การลงโทษดังกล่าว มีผลกระทบต่อครอบครัวของผู้กระทำความผิด ทั้งเป็นการทดแทนการลงโทษจำคุก สำหรับคดีความผิดเล็กน้อยซึ่งการลงโทษในระบบดังกล่าว มีความเชื่อว่ามีประสิทธิภาพและเป็นผลดีต่อสังคมผู้เสียหายและผู้กระทำความผิดมากกว่าระบบลงโทษปรับในปัจจุบันของไทย โดยในส่วนของประเทศไทย ระบบการปรับแบบ Day-fine ยังถือว่าเป็นเรื่องใหม่มาก แม้ในสมัยโบราณกฎหมายไทยจะมีลักษณะการปรับคล้ายคลึงกับระบบการลงโทษปรับแบบ day-fine คือการปรับตามศักดินา ก็ตามแต่การลงโทษปรับแบบเดิมของไทยมิได้มีหลักเกณฑ์รายละเอียดในการคำนวณหารายได้ที่แท้จริงของผู้กระทำความผิด เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดค่าปรับเหมือนระบบการลงโทษปรับ day-fine ในปัจจุบัน

ดังนั้นหากประเทศไทยจะนำระบบ day-fine ดังกล่าวมาใช้ก็ควรที่จะต้องมีการในการตรวจสอบหารายได้ของประชากรที่แท้จริง เพื่อที่จะใช้ในการกำหนดค่าปรับให้เหมาะสมกับฐานะของผู้กระทำความผิดแต่ละบุคคลต่อไป

ระบบการลงโทษปรับตามวันและรายได้มีหลักเกณฑ์ในการ พิจารณา ๓ ข้อ คือ

(๑) รายได้ต่อวัน ของผู้ที่จะถูกปรับ โดยพิจารณาจากรายได้จริง รายได้เฉลี่ย และรายได้ประมาณการ

(๒) จำนวนวันที่ศาลเห็นสมควรจะปรับโดยพิจารณาจากความร้ายแรงของความผิด โดยจำนวนวันจะเป็นตัวตั้งเพื่อนำไปคูณกับรายได้ต่อวันของจำเลย

(๓) จำนวนค่าปรับ คือผลลัพธ์ที่ได้จากการนำจำนวนวันไปคูณกับจำนวนรายได้ต่อวันของจำเลยอัน จะเป็นค่าปรับในแต่ละคดีความผิด

สูตรนั้นคือ ค่าปรับตามรายได้ = จำนวนหน่วยวันปรับ $\times$ รายได้สุทธิต่อวัน

โดยแนวความคิดการลงโทษปรับตามวันและรายได้เป็นแนวคิดใหม่ที่ได้รับ ความสนใจ และถูกนำไปบังคับใช้ อย่างเป็นรูปธรรมในหลายประเทศดังตารางที่ ๒-๑

ตารางที่ ๒-๑ รูปแบบโทษปรับตามรายได้ของประเทศต่าง ๆ ในยุโรป (Elena, 2015)

ประเทศ	เริ่มต้นใช้ (ค.ศ.)	วันปรับ สูงสุด (วัน)	วันปรับ ต่ำสุด (วัน)	อัตราค่าปรับ รายวัน (ยูโร)	ผลของการ ฝ่าฝืน	ผลของ การฝ่าฝืน
ฟินแลนด์	๑๙๒๑	๑๒๐	๑	-	จำคุก	รายได้
สวีเดน	๑๙๓๑	๑๕๐	๓๐	๓.๕๐-๑๑๗	จำคุก	รายได้
เดนมาร์ก	๑๙๓๙	๖๐	๑	๐.๒๗	จำคุก	รายได้
เยอรมันนี	๑๙๗๕	๓๖๐	๕	๑-๓๐,๐๐๐	จำคุก	รายได้ และ ทรัพย์สิน
ออสเตรีย	๑๙๗๕	๓๖๐	๔	๔-๕,๐๐๐	จำคุก	ขึ้นกับทรัพย์สิน
อิตาลี	๑๙๗๘	๕๔๐	๓๐	๐.๓๐-๖๙	จำคุก	รายได้
ฝรั่งเศส	๑๙๘๓	๓๖๐	๑	-๑,๐๐๐	จำคุก	รายได้
โปรตุเกส	๑๙๘๓	๓๖๐	๑๐	๑-๔๙๐	จำคุก	ขึ้นกับทรัพย์สิน
สเปน	๑๙๙๕	๗๓๐	๑๐	๒-๔๐๐	จำคุก	ขึ้นกับทรัพย์สิน
โปแลนด์	๑๙๙๗	๕๔๐	๑๐	๒.๓๘-๔๗๗	จำคุก	รายได้และ ทรัพย์สิน

ที่มา : Elena Kantorowicz-Reznichenko, Maximilian Kerk, 2015

๓. กฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัยในต่างประเทศ

๓.๑ ประเทศเยอรมนี เริ่มมีแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาโทษอาญาเพื่อ (over criminalization) โดยแยก “การฝ่าฝืนกฎระเบียบในทางเศรษฐกิจ” ออกจาก “อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ” ที่เป็นการกระทำที่เป็นภัยอันตรายร้ายแรงต่อประโยชน์อันสำคัญยิ่งของสังคมโดยบั่นทอนความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งการกระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวสมควรกำหนดให้เป็นความผิดอาญา (straftat) ในขณะที่การกระทำที่เป็นเพียง “การฝ่าฝืนกฎระเบียบในทางเศรษฐกิจ” ไม่สมควรกำหนดให้อยู่ในแดนของกฎหมายอาญาแต่ควรกำหนดให้เป็น “ความผิดต่อกฎระเบียบ” (Ordnungswidrigkeit) ซึ่งผู้กระทำความผิดต้องชำระ “ค่าปรับ” (Geldbuße) ซึ่งไม่ใช่โทษปรับทางอาญา (Geldstrafe) และเป็นมาตรการที่ไม่มีลักษณะเป็นการประณามผู้กระทำความผิด

ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๕๒ ได้มีการตราบัญญัติ เพื่อใช้ในการพิจารณาและกำหนดโทษสำหรับความผิดที่ไม่ร้ายแรง คือ Gesetz über Ordnungswidrigkeiten/Act on Regulatory Offences ค.ศ. ๑๙๕๒ (พ.ศ. ๒๔๙๕) แปลตามตัวอักษรว่า “บัญญัติว่าด้วยความผิดต่อกฎระเบียบ” หรือหากจะแปลเอาความคือ “กฎหมายว่าด้วยความผิดทางปกครอง” โดยกฎหมายฉบับนี้มีเนื้อหาประกอบด้วย ๒ ส่วนได้แก่ ส่วนที่ ๑ บททั่วไป เป็นบทบัญญัติสารบัญญัติ มีทั้งที่บัญญัติขึ้นใหม่เป็นการเฉพาะและที่กำหนดให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ ส่วนที่ ๒ วิธีพิจารณา เป็นบทบัญญัติวิธีสบัญญัติกำหนดวิธีการพิจารณาหาความผิดต่อกฎระเบียบในชั้นเจ้าหน้าที่ ชั้นอัยการ ชั้นศาล การบังคับคำสั่งปรับและความสัมพันธ์กับคดีอาญา

ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๖๘ ได้มีการประกาศใช้ “กฎหมายว่าด้วยความผิดต่อกระเปียบ ค.ศ. ๑๙๖๘ (พ.ศ. ๒๕๑๑)” ซึ่งเป็นการปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยความผิดต่อกระเปียบหลังจากที่ได้ใช้บังคับมาเป็นระยะเวลา ๑๖ ปี โดยได้มีการปรับปรุงเนื้อหาทั้งในส่วนสารบัญญัติและวิธีบัญญัติ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้ รวมทั้งได้มีการยกเลิก “ความผิดผสม” (ความผิดที่อาจเป็นได้ทั้งความผิดอาญาหรือความผิดต่อกระเปียบขึ้นอยู่กับผลกระทบของการกระทำความผิดในแต่ละกรณี ซึ่งเป็นดุลพินิจของผู้ใช้กฎหมาย) โดยการกำหนดให้ชัดเจนตั้งแต่แรกว่าความผิดในแต่ละเรื่องเป็นความผิดอาญา หรือความผิดต่อกระเปียบ ไม่ปล่อยให้เป็นการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่หรือศาลซึ่งเป็นผู้ใช้กฎหมาย แต่ควรต้องเป็นหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติในการกำหนดให้เกิดความชัดเจนตั้งแต่แรก ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักความชัดเจนแน่นอนของกฎหมายว่าด้วยความผิดต่อกระเปียบ ถูกยกเว้นโดยใช้ประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นต้นแบบ แต่ได้มีการปรับให้สอดคล้องกับลักษณะความผิดต่อกระเปียบ (ความผิดที่ไม่ร้ายแรง) ซึ่งในการตรารัฐบาลว่าด้วยการฝ่าฝืนกฎหมายของประเทศเยอรมนี มีแนวคิดดังนี้

๑) เมื่อบุคคลกระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรง สิ่งที่มีน้ำหนักสมควรได้รับจึงต้องเป็นมาตรการที่ไม่รุนแรงเพื่อให้ได้สัดส่วนกับสิ่งที่บุคคลนั้นได้กระทำและสอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วน ดังนั้น มาตรการบังคับที่จะใช้กับการฝ่าฝืนกฎหมายที่ไม่ร้ายแรง ตามกฎหมายว่าด้วยความผิดต่อกระเปียบจึงมีเพียงมาตรการเดียว คือ การปรับไม่มีการจำคุกหรือกักขัง ตลอดจนอำนาจของเจ้าหน้าที่ในการสอบสวนการกระทำความผิดก็จำเป็นที่จะต้องสอดคล้องกับความร้ายแรงของความผิดด้วย ในกรณีความผิดต่อกระเปียบ จึงมีการจำกัดอำนาจสอบสวนของเจ้าหน้าที่ไม่ให้เทียบเท่ากับอำนาจของพนักงานสอบสวนในคดีอาญา

๒) เมื่อมาตรการบังคับที่จะใช้กับผู้กระทำความผิดเป็นมาตรการที่ไม่รุนแรงปรับสถานเดียว ในขณะที่จำนวนการกระทำความผิดมีปริมาณมาก จึงมีความจำเป็นต้องลดขั้นตอนและความยุ่งยากในกระบวนการพิจารณาความผิดต่อกระเปียบ โดยเฉพาะการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจสอบสวนสั่งปรับและยึดอายัดทรัพย์สินเพื่อนำมาชำระค่าปรับได้โดยไม่ต้องฟ้องศาล รวมทั้งกำหนดให้อำนาจเจ้าหน้าที่รับทรัพย์สินที่มีไว้ โดยถือว่าเป็นมาตรการข้างเคียง

๓) เมื่อกฎหมายให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการสอบสวน สั่งปรับ และบังคับตามคำสั่งได้ด้วยตัวเองทำให้คดีความผิดต่อกระเปียบจำนวนมากจบได้ในชั้นเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่จึงมีความสำคัญมากในกระบวนการพิจารณาความผิดต่อกระเปียบ และอาจกล่าวได้ว่าเป็นกลุ่มหลักที่ใช้กฎหมายฉบับนี้ ซึ่งการบังคับใช้กฎหมายในประเทศเยอรมนีส่วนใหญ่ถูกกำหนดให้อำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจพิจารณาความผิดตามกระเปียบในเยอรมนีส่วนใหญ่จึงเป็นเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นซึ่งไม่ได้เป็นนักกฎหมายเสมอไป การนำประมวลกฎหมายอาญามาปรับใช้จึงต้องปรับให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและใช้งาน โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้ใช้ไม่ใช่ นักกฎหมาย ในขณะที่กฎหมายในส่วนวิธีบัญญัติก็ต้องมีความละเอียดเพียงพอให้สามารถปฏิบัติได้โดย ไม่ต้องตีความ ในระยะเริ่มแรกหลังจากการตรากฎหมายว่าด้วยความผิดต่อกระเปียบ มีการตรากฎหมายเปลี่ยนความผิดอาญาเป็นความผิดต่อกระเปียบ ได้แก่ ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก กฎหมายการแข่งขันทางการค้า กฎหมายผังเมืองและกฎหมายสิ่งแวดล้อม อันจะเห็นได้ว่าความผิดตามกระเปียบ หรือความผิดทางปกครอง ตามระบบกฎหมายของประเทศเยอรมนีใช้กับการฝ่าฝืนกฎหมายที่ไม่ร้ายแรงในลักษณะ mala prohibita ที่ไม่ใช่ความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายอาญาและต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๗๕

จึงมีการลดหรือเปลี่ยนโทษอาญาครั้งใหญ่ โดยการลดและเลิกความผิดอาญาโทษและกำหนดให้การกระทำส่วนหนึ่งไม่เป็นความผิดอีกต่อไป เช่น การขมขืนและเร่ร่อนในที่สาธารณะส่วนหนึ่งเปลี่ยนเป็นความผิดอาญาปกติ และอีกส่วนหนึ่งได้เปลี่ยนเป็นความผิดต่อกฎระเบียบ ส่วนที่ ๓ ความผิดฐานต่างๆ

๓.๒ ประเทศโปรตุเกส รับแนวคิดในการลดและเลิกโทษอาญามาจากประเทศเยอรมนี โดยนักวิชาการเสนอเกณฑ์ว่าด้วยเนื้อหาของการกระทำความผิดเพื่อใช้ในการแบ่งแยกความผิดที่สมควรกำหนดให้เป็นความผิดอาญาและความผิดที่ไม่ร้ายแรง ที่ไม่ควรเป็นความผิดอาญา โดยเสนอให้แยกการกระทำที่ไม่มีข้อตำหนิในเชิงจริยธรรมออกจากความผิดอาญาไปเป็นความผิดทางปกครอง และในปี ค.ศ. ๑๙๗๙ มีการตรารัฐกำหนดฉบับที่ ๒๓๒/๗๙ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๗๙ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการลงโทษทางปกครองไว้โดยเฉพาะ ซึ่งในคำปรารภของรัฐกำหนดดังกล่าวได้อธิบายเหตุผลความจำเป็นในการตรากฎหมายไว้ว่าเพื่อเป็นการสร้างระบบกฎหมายว่าด้วยการลงโทษที่แตกต่างไปจากโทษอาญา โดยควรยกเลิกโทษอาญาที่มีมากเกินไปจนจำเป็น สำหรับการฝ่าฝืนกฎหมายที่มีกลิ่นอันเป็นความผิดที่ไม่มีข้อตำหนิในเชิงจริยธรรมเพื่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานของฝ่ายปกครอง ซึ่งการลดและเลิกโทษอาญาจะช่วยให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญา สามารถใช้เวลาในการป้องกันและปราบปรามการก่ออาชญากรรมได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะอาชญากรรมที่ร้ายแรง

อย่างไรก็ตามเนื่องจากรัฐกำหนดดังกล่าวมีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ต่อมาจึงได้มีการตรารัฐกำหนด ฉบับที่ ๔๓๓/๘๒ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๘๒ เพื่อเป็นกฎหมายกลางในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการลงโทษทางปกครองตามกฎหมายเฉพาะเรื่องต่างๆ ขึ้นมาใหม่ โดยในคำปรารภของรัฐกำหนดดังกล่าวได้อธิบายเหตุผลความจำเป็นในการตรากฎหมายไว้ว่า “กฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดทางปกครองเป็นผลสืบเนื่องมาจากการพัฒนาการของรัฐสมัยใหม่ที่เข้าไปแทรกแซงและควบคุม กิจกรรมต่างๆ ในทางเศรษฐกิจ การศึกษา วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ดังนั้นเพื่อให้การสั่งการของรัฐในกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมีประสิทธิภาพบังคับอย่างแท้จริง รัฐธรรมนูญจึงกำหนดให้มีระบบกฎหมายพิเศษขึ้นเป็นการเฉพาะ” โดยกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดให้การกระทำความผิดทางปกครองมี “โทษปรับทางปกครอง” (coima) เป็นโทษหลัก และอาจมีโทษเสริม เช่น การริบทรัพย์สิน การห้ามประกอบวิชาชีพ หรือประกอบกิจการ การเพิกถอนสิทธิรับเงิน หรือการเพิกถอนใบอนุญาตต่างๆ และหลังจากมีกฎหมายดังกล่าวก็ได้มีการตรากฎหมายเพื่อเปลี่ยนความผิดอาญาเป็นความผิดทางปกครองอย่างต่อเนื่อง โดยการกระทำที่กฎหมายกำหนดให้เป็นการกระทำความผิดทางปกครองส่วนใหญ่จะเป็นการกระทำที่ไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์ของปัจเจกชนโดยตรง แต่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายที่ฝ่ายปกครองใช้ควบคุมกำกับกับการดำเนินกิจการต่างๆ และในปี ค.ศ. ๒๐๐๖ ก็ได้มีการตรารัฐบัญญัติฉบับที่ ๓๐/๒๐๐๖ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ค.ศ. ๒๐๐๖ ปรับเปลี่ยนความผิดลหุโทษในความผิดหลายฉบับเป็นความผิดทางปกครองเช่นเดียวกับประเทศเยอรมนี

๓.๓ ประเทศอิตาลี ได้นำโทษปรับทางปกครองมาใช้แก้ปัญหาลหุโทษอาญาเพื่อ เช่นเดียวกับประเทศเยอรมนีและประเทศโปรตุเกส โดยเริ่มใช้โทษปรับทางปกครองมาตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๖๐ ซึ่งในระยะเริ่มแรกใช้กับ การฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยจราจรทางบกและข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ทางและการขนส่ง ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๗๕ จึงมีการเปลี่ยนความผิดลหุโทษที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายต่างๆ มาเป็นโทษ

ปรับทางปกครอง ยกเว้นความผิดที่มีผลกระทบต่อสวัสดิภาพหรือสุขภาพ เช่น แรงงาน อาหาร สิ่งแวดล้อม หรือ สุขอนามัยของประชาชน และในขณะเดียวกันในการตรากฎหมายขึ้นใหม่ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับผังเมือง และการก่อสร้าง การล่าสัตว์ การค้า ก็ได้มีการนำโทษปรับทางปกครองมาใช้มากขึ้น

จนปี ค.ศ. ๑๙๘๑ รัฐบาลอิตาลีได้ตราบัญญัติฉบับที่ ๖๘๙ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๙๘๑ ว่าด้วยการปรับปรุงระบบกฎหมายอาญา เพื่อใช้เป็นกฎหมายกลางเกี่ยวกับการลงโทษทางปกครองสำหรับการกระทำความผิดที่มีโทษปรับทางปกครอง ตามกฎหมายต่างๆ แต่ไม่ใช่บังคับกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับภาษีอากร เนื่องจากมีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ไว้เป็นพิเศษโดยเฉพาะ นอกจากนั้น ในกฎหมายฉบับนี้ยังได้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวที่เป็นความผิดลหุโทษ (contravvenzioni) ซึ่งมีโทษเรียกว่า “ammenda” และโทษปรับในระดับกลาง (delitti) ซึ่งมีโทษเรียกว่า “mutta” รวมทั้งความผิดอาญาที่มีโทษจำคุกบางเรื่อง เช่น การทารุณกรรมสัตว์ การจำหน่ายสุรา โดยไม่ได้รับใบอนุญาต เป็นโทษปรับทางปกครองไปพร้อมกัน และรัฐบาลอิตาลียังคงเดินหน้าลดและเลิกโทษอาญาอย่างต่อเนื่อง โดยในปี ค.ศ. ๑๙๙๙ ได้มีการตรารัฐกำหนดฉบับที่ ๕๐๗ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๙๙ เปลี่ยนความผิดอาญาที่ไม่ร้ายแรงตามกฎหมายต่างๆ มาเป็นความผิดทางปกครอง เช่น ความผิดตามกฎหมายอาหาร กฎหมายเกี่ยวกับภาษี กฎหมายเกี่ยวกับการธนาคารเช่นเดียวกับประเทศเยอรมนีและประเทศโปรตุเกส

๓.๔ ประเทศฝรั่งเศส

มีการพัฒนาโทษปรับทางปกครองขึ้นมา เพื่อใช้ในการกำกับดูแลการประกอบกิจการขององค์กรอิสระ ได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส โดยถือว่าการพิจารณาและกำหนดค่าปรับทางปกครองเป็นคำสั่งทางปกครอง ดังนั้นในกรณีที่มีการอุทธรณ์ หรือโต้แย้ง การออกคำสั่งจึงอยู่ในอำนาจของศาลปกครองวันแต่มีกฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะให้อยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรมแต่การนำโทษทางปกครองมาใช้ในฝรั่งเศส มีมิติที่เชื่อมโยงกับการเปลี่ยนแปลงบทบาทของรัฐในยุคต่างๆ ซึ่งแต่เดิมขุนนางมีสิทธิในการลงโทษประชาชน และในระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๑๘ ถึง ๑๙๓๙ รัฐได้ขยายบทบาทในทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งได้ให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในการให้บริการสาธารณะรัฐ ในขณะนั้นจึงมีความจำเป็นในการนำโทษทางปกครองมาใช้ในการควบคุมและกำกับดูแล และหลังจากสงครามโลกครั้งที่สองได้มีการนำโทษทางปกครองมาใช้มากขึ้นอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะด้านการขนส่งและการจราจร

ในทศวรรษที่ ๑๙๗๐ มีการเปลี่ยนระบบรัฐสวัสดิการเป็นรัฐแบบควบคุมกำกับดูแล มีการจัดตั้งองค์กรอิสระทางปกครอง ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐในรูปแบบใหม่ที่มีอำนาจในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล และป้องกันการแทรกแซงจากฝ่ายการเมืองในด้านข้อมูลข่าวสารการประกอบกิจการวิทยุโทรทัศน์หรือการแข่งขันทางการค้า โดยองค์กรนี้มีอำนาจอย่างกว้างขวางในการเสนอแนะการออกกฎระเบียบขึ้นใช้บังคับ และมีอำนาจพิจารณาโทษผู้ที่ฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ในเรื่องที่กำกับควบคุมการเกิดขึ้นขององค์กรอิสระนี้ ทำให้มีการนำโทษปรับทางปกครองมาใช้อย่างแพร่หลายมากขึ้น โดยเฉพาะการกระทำทางด้านเศรษฐกิจสาธารณสุข สิ่งแวดล้อมและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งแม้ในระยะแรก ตุลาการรัฐธรรมนูญจะไม่ค่อยยอมรับอำนาจขององค์กรอิสระทางปกครองในการใช้อำนาจลงโทษ ซึ่งเป็นอำนาจในทางตุลาการ แต่ในที่สุดได้มีการยอมรับการใช้อำนาจดังกล่าว ทั้งนี้ภายใต้หลักการที่การใช้อำนาจของฝ่ายปกครอง จะต้องไม่มีลักษณะที่เป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพจนเกินควร

อย่างไรก็ตามในฝรั่งเศสไม่มีกฎหมายกลางในการพิจารณาและลงโทษการกระทำความผิดทางปกครอง เมืองเยอรมันนี โปรตุเกส หรืออิตาลี ดังที่กล่าวมาแล้ว หลักเกณฑ์ในการลงโทษปรับทางปกครองจึงเป็นไปตามแนวคำพิพากษาของศาลไม่ว่าจะเป็นศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองโดยถือว่าการสั่งลงโทษปรับทางปกครองเป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่งต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ในการให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ที่อยู่ภายใต้คำสั่งในลักษณะเดียวกับการออกคำสั่งทางปกครอง และอยู่ในอำนาจของศาลปกครองในกรณีที่มีการโต้แย้งคำสั่ง เว้นแต่มีการกำหนดไว้ในกฎหมายใดเป็นการเฉพาะให้อยู่ในอำนาจของศาลอื่น โดยในส่วนของหลักเกณฑ์ในด้านรูปแบบและกระบวนการของการออกคำสั่งลงโทษปรับทางปกครอง ฝ่ายปกครองจะต้องมีการรับฟังคู่กรณี ก่อนออกคำสั่งลงโทษปรับทางปกครอง หลักการพิจารณาโดยเปิดเผยการระบุเหตุผลในคำสั่งลงโทษปรับทางปกครอง หลักความเป็นกลางของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่ง ในส่วนของหลักเกณฑ์ในด้านเนื้อหาจะนำหลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับการลงโทษอาญาามาปรับใช้

ดังนั้นคำสั่งลงโทษปรับทางปกครองจะต้องไม่ขัดแย้งกับหลักที่ว่าการกระทำใดจะเป็นความผิดจะต้องมีกฎหมายบัญญัติไว้ หลักความได้สัดส่วนของการกำหนดโทษ หลักความไม่มีผลย้อนหลังของกฎหมาย หลักความมีผลย้อนหลังของกฎหมายที่กำหนดโทษเบากว่าและหลักการห้ามดำเนินคดีซ้ำ และกรณีที่มีการโต้แย้งคำสั่งลงโทษปรับทางปกครอง โดยหลักแล้วศาลปกครองจะมีอำนาจจำกัด คือ มีอำนาจในการสั่งเพิกถอนคำสั่งเท่านั้น ไม่มีอำนาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่ง เนื่องจากหลักการเดิมที่ตั้งศาลปกครองมาเพื่อควบคุมและตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง คือ มีอำนาจในการตรวจสอบการปรับข้อเท็จจริงกับข้อกฎหมาย โดยไม่มีอำนาจในการตรวจสอบความเหมาะสมของโทษที่ฝ่ายปกครองกำหนดหรือเลือกใช้ หรือแม้ต่อมาศาลมีแนวโน้มจะยอมรับการตรวจสอบความเหมาะสมของโทษที่ฝ่ายปกครองกำหนดว่าเหมาะสมกับความรุนแรงของการกระทำความผิดหรือไม่ แต่ต้องเป็นกรณีที่เป็นคำสั่งที่ศาลมีอำนาจเต็มและเป็นกรณีที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจไว้โดยเฉพาะ

๔. ประมวลกฎหมายยาเสพติด

๔.๑ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้

เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกัน ปราบปราม และควบคุมยาเสพติด รวมถึงการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพ ผู้ติดยาเสพติดได้กระจายอยู่ในกฎหมายหลายฉบับและ การดำเนินการตามกฎหมายแต่ละฉบับ เป็นหน้าที่และอำนาจของหลายองค์กร ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีความสอดคล้องกัน อีกทั้งบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน สมควรรวบรวมกฎหมายดังกล่าวจัดทำเป็นประมวลกฎหมายยาเสพติด เพื่อประโยชน์ในการอ้างอิงและใช้กฎหมายที่จะรวมอยู่ในฉบับเดียวกันอย่างเป็นระบบ พร้อมกันนี้ได้มีการปรับปรุงบทบัญญัติในกฎหมายดังกล่าวให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

นอกจากนี้จำเป็นต้องกำหนดให้มีระบบอนุญาตเพื่อให้การควบคุมและการใช้ประโยชน์ยาเสพติดในทางการแพทย์ ทางวิทยาศาสตร์ และทางอุตสาหกรรม มีประสิทธิภาพ และมุ่งเน้นการป้องกันการแพร่กระจายยาเสพติด และการใช้ยาเสพติดในทางที่ไม่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่การเสพติดยาเสพติด ซึ่งเป็นการบั่นทอนสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแพร่กระจาย ยาเสพติดเข้าสู่กลุ่มเยาวชนซึ่งเป็นกำลัง

สำคัญในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการ ที่ประกอบด้วยบุคลากรซึ่งมีความหลากหลายจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้ เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณา กำหนดนโยบายในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน ปราบปราม และควบคุมยาเสพติด และรวมถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติดให้เป็นไปด้วยความรอบคอบและมีประสิทธิภาพ

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ และปรับปรุงบทบัญญัติให้สอดคล้องกับผลการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยปัญหายาเสพติดโลก (United Nations General Assembly Special Session on the World Drug Problem - UNGASS 2016) ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เป็นอุปสรรคหรือการะต่อการดำรงชีวิตของประชาชน กระทรวงยุติธรรมโดยสำนักงาน ป.ป.ส. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงได้ดำเนินการผลักดันในการเสนอและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด จนได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา และได้ผ่านขั้นตอนกระบวนการทางนิติบัญญัติออกมาเป็นกฎหมายจำนวน ๒ ฉบับ คือ ๑) พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยมีประมวลกฎหมายยาเสพติดแนบท้าย และ ๒) พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความยาเสพติด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔

ซึ่งกฎหมายทั้ง ๒ ฉบับดังกล่าว ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ และจะมีผลใช้บังคับ ดังนี้

(๑) พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ มีผลใช้บังคับในวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ทั้งนี้ ประมวลกฎหมายยาเสพติดซึ่งอยู่แนบท้ายพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว มีผลใช้บังคับในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๔ ซึ่งเป็นวันที่ยกเลิกกฎหมายยาเสพติดเดิมและให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดแทน

(๒) พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความยาเสพติด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ มีผลใช้บังคับในวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๔

๔.๒ สรุปสาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้

เป็นการกำหนดกลไกการแก้ไขปัญหายาเสพติด การควบคุม และใช้ประโยชน์จากยาเสพติด การปราบปรามการลักลอบค้ายาเสพติด การดูแลบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติด ตลอดจนกำหนดมาตรการที่เกี่ยวข้องให้มีความสอดคล้องกับอนุสัญญาระหว่างประเทศด้านยาเสพติด และผลการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยปัญหายาเสพติดโลก (United Nations General Assembly Special Session on the World Drug Problem - UNGASS 2016) โดยประมวลกฎหมายยาเสพติด จะมีบทบัญญัติรวมทั้งสิ้น ๑๘๖ มาตรา แบ่งออกเป็น ๓ ภาค โดยมีสาระสำคัญสรุปดังนี้

ภาค ๑ การป้องกัน ปราบปราม และควบคุมยาเสพติด (มาตรา ๑ - มาตรา ๑๐๗) สาระสำคัญของภาคนี้ จะเป็นการกำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับกลไกการแก้ไขปัญหายาเสพติด การควบคุมยาเสพติด การขออนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติด การตรวจสอบทรัพย์สินคดียาเสพติด และการกำหนดความผิดในคดียาเสพติด

ภาค ๒ การบำบัดรักษาและการฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติด (มาตรา ๑๐๘ - มาตรา ๑๒๓) สาระสำคัญของภาคนี้ จะเป็นการกำหนดกลไกและมาตรการที่ใช้ดำเนินการกับผู้เสพยาเสพติด ที่ใช้วิธีการแก้ปัญหาผู้เสพยาเสพติดโดยวิธีการทางสาธารณสุขแทนการใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ยึดหลัก

“ผู้เสพ คือ ผู้ป่วย” ที่ควรได้รับการช่วยเหลือให้เข้ารับการบำบัดรักษา ตลอดจนมีการติดตามช่วยเหลือให้กลับมาดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างยั่งยืน

ภาค ๓ บทกำหนดโทษ (มาตรา ๑๒๔ - มาตรา ๑๘๖) สาระสำคัญของภาคนี้ คือ การปรับปรุงบทลงโทษในคดียาเสพติดให้มีความเหมาะสม ได้สัดส่วนกับระดับความร้ายแรงในการกระทำความผิด รวมถึงปรับปรุงอัตราโทษที่ใช้ในคดียาเสพติดให้มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดให้การกำหนดโทษทางอาญาจะต้องใช้เฉพาะในกรณีความผิดร้ายแรง รวมถึงกำหนดมาตรการอื่นแทนการลงโทษเพื่อให้ผู้พิพากษาใช้สำหรับการพิจารณาพิพากษาคดีผู้กระทำความผิดฐานเสพหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดเพื่อเสพ อีกทั้งเป็นการรวบรวมบทกำหนดโทษด้านยาเสพติดที่เดิมกระจายอยู่ในกฎหมายหลายฉบับรวบรวมเข้ามาไว้เป็นหมวดหมู่เดียวกันด้วย ซึ่งบางฐานความผิดจะมีกำหนดโทษลดลงอันเป็นคุณต่อผู้กระทำผิด

๔.๓ สรุปสาระสำคัญ ประมวลกฎหมายยาเสพติด

(๑) กำหนดให้มีการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (มาตรา ๓)

(๒) ปรับปรุงองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ส. และสำนักงาน ป.ป.ส. (มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๔)

(๓) กำหนดให้มีคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด เพื่อรับผิดชอบเกี่ยวกับการกำหนด มาตรการ เกี่ยวกับการอนุญาตและการควบคุมยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์และสารระเหย (มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖)

(๔) ปรับปรุงหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประกาศกำหนดชื่อและประเภทของยาเสพติดให้โทษ (มาตรา ๒๙)

(๕) กำหนดให้นำมาตรการทางปกครองมาใช้แทนการลงโทษทางอาญากับผู้รับอนุญาตที่ฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ตามกฎหมายกำหนด (มาตรา ๔๗)

(๖) ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. มีอำนาจประกาศกำหนดพื้นที่เพื่อให้สามารถผลิตเสพ หรือ ครอบครอง ยาเสพติดบางชนิดเพื่อประโยชน์ในการศึกษาวิจัย หรือการลดอันตรายจากยาเสพติดได้ (มาตรา ๕๕)

(๗) ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. มีอำนาจออกประกาศกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในสถาน ประกอบการ และกำหนดประเภทสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้มาตรการดังกล่าว (มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗)

(๘) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข มีอำนาจประกาศกำหนดยาเสพติดให้โทษ ประเภท ๕ ที่สามารถเสพเพื่อการรักษาโรค หรือเพื่อการศึกษาวิจัยได้ (มาตรา ๕๘)

(๙) ปรับปรุงองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน (มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๔)

(๑๐) ปรับปรุงการดำเนินการตรวจสอบทรัพย์สิน ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนี หรือ ถึงแก่ความตาย (มาตรา ๗๗)

(๑๑) กำหนดให้การดำเนินคดีทรัพย์สินไม่ผูกติดกับคดีอาญาอาเสพติด แม้ว่าพนักงานอัยการจะมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี หรือศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ฟ้องจำเลยคดีอาญาอาเสพติด ก็ให้ศาลมีอำนาจไต่สวน คำร้องของพนักงานอัยการที่ขอให้ศาลสั่งริบทรัพย์สินที่ได้ยื่นไว้ต่อศาลนั้นต่อไปได้ และหากปรากฏหลักฐานเป็นที่เชื่อได้ว่าทรัพย์สินในคดีนั้นเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ศาลก็มีอำนาจสั่งให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นของกองทุนได้ (มาตรา ๗๙ และมาตรา ๘๒)

(๑๒) กำหนดให้ศาลมีอำนาจสั่งริบมูลค่าของทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด ตามจำนวนที่มีหลักฐานจากการตรวจสอบและคำนวณของคณะกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน แล้วว่าได้มาจากการกระทำความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติด และหากไม่สามารถติดตามหรือตรวจสอบหา ทรัพย์สินตามมูลค่าดังกล่าวได้ ให้พนักงานอัยการยื่นคำร้องเพื่อบังคับเอาทรัพย์สินอื่นของจำเลยได้ภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง โดยให้ถือว่าสำนักงาน ป.ป.ส. เป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา (มาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๕)

(๑๓) ปรับปรุงการจัดตั้งกองทุนป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อใช้ประโยชน์ ในการป้องกัน ปราบปรามและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (มาตรา ๘๗)

(๑๔) กำหนดบทสันนิษฐาน “การมีไว้ในครอบครองเพื่อเสพ” ในปริมาณเล็กน้อย เพื่อให้สามารถสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษาโดยไม่ถูกดำเนินคดี (มาตรา ๑๐๗)

(๑๕) กำหนดให้มีคณะกรรมการบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด มีหน้าที่และอำนาจ ในการกำหนดนโยบายหรือมาตรการเกี่ยวกับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้เสพยาเสพติด รวมถึงมีอำนาจในการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในส่วนที่เกี่ยวข้อง (มาตรา ๑๐๙ มาตรา ๑๑๑)

(๑๖) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข กรณีผู้เสพสมัครใจเข้ารับการบำบัดรักษา (มาตรา ๑๑๓)

(๑๗) กำหนดหน้าที่และอำนาจของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. หรือพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจใน การดูแลผู้เสพ หรือผู้ติดยาเสพติด (มาตรา ๑๑๔ มาตรา ๑๑๕)

(๑๘) กำหนดให้มีศูนย์คัดกรอง เพื่อทำหน้าที่ในการคัดกรองและประเมินความรุนแรงของการติดยาเสพติด รวมถึงส่งต่อผู้เข้ารับการบำบัดรักษาไปยังสถานบำบัดรักษาที่เหมาะสม (มาตรา ๑๑๖)

(๑๙) กำหนดหน้าที่และอำนาจของสถานพยาบาลและสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด (มาตรา ๑๑๗)

(๒๐) กำหนดให้มีการฟื้นฟูสภาพทางสังคม การติดตาม ดูแลและช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดฯ (มาตรา ๑๑๘ มาตรา ๑๑๙ และมาตรา ๑๒๐)

(๒๑) กำหนดให้การยินยอมให้ผู้อื่นใช้ชื่อ เอกสาร หลักฐานของตนในการเปิด จัดหรือลงทะเบียน ทำธุรกรรมทางการเงิน ซื้อสินค้า หรือบริการ หรือยินยอมให้ผู้กระทำความผิดใช้บัญชีธนาคาร บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือซิมการ์ดโทรศัพท์เป็นความผิด (มาตรา ๑๒๙)

(๒๒) ปรับปรุงบทกำหนดโทษคดียาเสพติดให้มีความเหมาะสม ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของการกระทำความผิด และสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้การกำหนดโทษทางอาญาจะต้องใช้เฉพาะในกรณีความผิดร้ายแรง (มาตรา ๑๒๔ - มาตรา ๑๘๔)

(๒๓) ปรับปรุงการดำเนินการบังคับโทษปรับ ในกรณีที่ผู้ต้องโทษปรับแต่ไม่ชำระค่าปรับ ให้ดำเนินการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายอาญา สำหรับเงินที่ได้จากค่าปรับเฉพาะส่วนที่ต้องนำส่งคลังโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังนั้นให้ตกเป็นของกองทุนฯ (มาตรา ๑๘๖)

๔.๔ สรุปสาระสำคัญ ประมวลกฎหมายยาเสพติดที่ อย. รับผิดชอบ

ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ เปิดทางให้สามารถผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือครอบครองยาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์เพื่อนำไปใช้ในวัตถุประสงค์ทางการแพทย์ได้ในปริมาณที่ไม่เกินจำเป็น โดยไม่ต้องขออนุญาต เช่น การนำยาเสพติดไปใช้ในการรักษาโรคหรือปฐมพยาบาล อย่างไรก็ตาม หากเป็นยาเสพติดบางประเภท การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือครอบครอง จำเป็นต้องได้รับอนุญาตโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาวิจัย หรือการใช้ประโยชน์ในทางการแพทย์ วิทยาศาสตร์ และอุตสาหกรรม ซึ่งการดำเนินการอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ทั้งนี้ บทบัญญัติในประมวลกฎหมายยาเสพติดที่ อย. รับผิดชอบมีสาระสำคัญดังนี้

๔.๔.๑ การควบคุมยาเสพติด

(๑) บทบัญญัติทั่วไป

๑) กำหนดบทนิยาม ในลักษณะการควบคุมยาเสพติด

๒) กำหนดว่าบทบัญญัติในหมวด ๔ การอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ และหมวด ๕ การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ และการขึ้นทะเบียนตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ใช่บังคับแก่สำนักงาน อย.

๓) กำหนดให้สำนักงาน อย. รายงานการรับ การจ่าย และการเก็บรักษาซึ่งยาเสพติดให้โทษ และวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าว และวิธีการปฏิบัติอย่างอื่นที่เกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดทราบทุกหกเดือนของปีปฏิทิน แล้วให้คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดเสนอรายงานพร้อมกับให้ความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขเพื่อส่งต่อไป ในกรณีที่สำนักงาน อย. ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์และได้รับยกเว้น โดยไม่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขตามประมวลกฎหมายนี้

๔) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจออกกฎกระทรวง กำหนดค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ได้ให้บริการ รวมทั้งกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราตามบัญชีท้ายประมวลกฎหมายนี้หรือยกเว้นค่าธรรมเนียม

๕) กำหนดว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขหรือเลขาธิการ อย. มีอำนาจมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในความรับผิดชอบของตน หรือผู้เชี่ยวชาญ องค์กรผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานของรัฐ หรือ องค์กรเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งได้รับการขึ้นบัญชีโดยสำนักงาน อย. ปฏิบัติงานต่าง ๆ เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาอนุญาตยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ได้ตามความเหมาะสม (มาตรา ๑๘)

๖) กำหนดว่าค่าธรรมเนียมที่เจ้าหน้าที่ได้ให้บริการ ในอัตราค่าธรรมเนียมท้ายประมวลกฎหมายนี้ให้ตกเป็นของสำนักงาน อย. เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ หรือเป็นค่าตอบแทนแก่ผู้ปฏิบัติงาน

๗) กำหนดว่าการรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน ๖) ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

๘) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มีอำนาจประกาศกำหนดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษตามเรื่องที่กำหนดไว้

๙) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มีอำนาจประกาศกำหนดเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ตามเรื่องที่กำหนดไว้

๑๐) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด มีอำนาจประกาศกำหนดเกี่ยวกับสารระเหยตามเรื่องที่กำหนดไว้

(๒) คณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

๑) กำหนดให้มีคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

๒) กำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

๓) กำหนดให้อำนาจคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมอบหมาย

(๓) ประเภทของยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

๑) กำหนดประเภทของยาเสพติดให้โทษ

๒) กำหนดประเภทของวัตถุออกฤทธิ์

๓) กำหนดกรณีที่วัตถุได้รับมีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภทหนึ่งประเภทใดปรุงผสมอยู่

(๔) การอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

๑) ยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ซึ่งไม่ต้องขออนุญาต

๑.๑) กำหนดหลักเกณฑ์การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ไม่ต้องขออนุญาต

๑.๒) กำหนดกรณีที่มีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ไม่ต้องขออนุญาต

๒) การอนุญาตโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

กำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในการอนุญาตเกี่ยวกับการนำเข้า ส่งออก ผลิต มีไว้ในครอบครอง หรือจำหน่าย ซึ่งยาเสพติดให้โทษ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด

๓) การอนุญาตโดยผู้อนุญาต

๓.๑) กำหนดอำนาจของผู้อนุญาต กำหนดหลักเกณฑ์การขออนุญาต คุณสมบัติของผู้อนุญาต การออกใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต และการแก้ไขรายการในใบอนุญาต และกำหนดเกี่ยวกับผู้รับอนุญาตที่ประกอบกิจการภายหลังที่ใบอนุญาตสิ้นอายุแล้ว

๓.๒) กำหนดว่าการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ของผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออก นอกจากจะต้องได้รับใบอนุญาตตามมาตราดังกล่าวแล้ว ในการนำเข้าหรือ

ส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ของผู้รับอนุญาตในแต่ละครั้งต้องได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราวจากผู้อนุญาตทุกครั้งที่น่าเข้าหรือส่งออกอีกด้วย

๓.๓) กำหนดว่าผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครองหรือนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ และผู้รับอนุญาตเฉพาะคราวนำเข้าหรือส่งออกต้องจัดเก็บรักษาดำเนินการขออนุญาตและจัดให้มีการควบคุมดูแลการโฆษณายาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์จัดให้มีการทำบัญชีและเสนอรายงานเกี่ยวกับการดำเนินกิจการตามที่ได้รับอนุญาต หรือดำเนินการอื่นเพื่อประโยชน์ในการควบคุมกำกับดูแลยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ และกำหนดหลักเกณฑ์การขออนุญาตโฆษณายาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ของผู้รับอนุญาต การออกใบอนุญาต และเงื่อนไขในการโฆษณาตามใบอนุญาตดังกล่าว

๓.๔) กำหนดให้ใบอนุญาต และใบอนุญาตเฉพาะคราวเพื่อการนำเข้าหรือส่งออกให้คุ้มกันถึงลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาต ซึ่งได้กระทำไปตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้รับอนุญาต

๓.๕) กำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตนำยาเสพติดให้โทษซึ่งต้องใช้รักษาโรคเฉพาะตัวตามคำสั่งของแพทย์ติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรของผู้ป่วยซึ่งเดินทางระหว่างประเทศและหลักเกณฑ์การอนุญาตนำวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ติดตัวเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรไม่เกินปริมาณที่จำเป็นต้องใช้รักษาโรคเฉพาะตัว ภายในสามสิบวันและเกินกว่าสามสิบวัน

๓.๖) กำหนดให้ผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๓ หรือผู้รับอนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ต้องจัดให้มีเภสัชกรอยู่ประจำควบคุมกิจการตลอดเวลาทำการซึ่งระบุไว้ในใบอนุญาต พร้อมทั้งต้องดูแลให้เภสัชกรได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

๓.๗) กำหนดห้ามผู้ใดเปลี่ยนแปลงการส่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังจุดหมายอื่นที่มีได้ระบุในใบอนุญาตส่งออกที่ส่งมาพร้อมกับวัตถุออกฤทธิ์ในกรณีการนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภทและ กำหนดให้ผู้รับอนุญาตส่งวัตถุออกฤทธิ์กลับคืนไปยังประเทศที่ส่งออก ภายในกำหนดเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่วัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักร ในกรณีที่ไม้อาจส่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังจุดหมายที่กำหนดได้

๓.๘) กำหนดว่าในระหว่างที่มีการนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ การแปรรูปหรือแปรสภาพวัตถุออกฤทธิ์ให้เป็นอย่างอื่น หรือเปลี่ยนหีบห่อที่บรรจุวัตถุออกฤทธิ์ต้องได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการ อย.

๓.๙) กำหนดว่าในการนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ทุกประเภท การส่งวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวไปยังบุคคลอื่นหรือสถานที่อื่นนอกเหนือไปจากบุคคลหรือสถานที่ที่ระบุในใบอนุญาตเฉพาะคราวเพื่อนำเข้า สามารถกระทำได้ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น โดยได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากเลขาธิการ อย.

๓.๑๐) กำหนดหลักเกณฑ์กรณีกระทรวงสาธารณสุขได้รับแจ้งการห้ามนำเข้าซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภทหนึ่งประเภทใดที่ต่างประเทศได้แล้วผ่านเลขาธิการสหประชาชาติระบุห้ามนำไปยังประเทศใด

๓.๑๑) กำหนดหลักเกณฑ์ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตเลิกกิจการหรือในกรณีที่ผู้รับอนุญาตตาย

๓.๑๒) กำหนดว่าผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษหรือผู้รับอนุญาตเกี่ยวกับวัตถุออกฤทธิ์ซึ่งได้ดำเนินการตามประมวลกฎหมายนี้แล้ว ให้ได้รับการยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยยา

๔) การพักใช้ใบอนุญาตและการเพิกถอนใบอนุญาต

๔.๑) กำหนดหลักเกณฑ์กรณีผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหมวดนี้หรือกฎกระทรวงหรือประกาศที่ออกตามหมวดนี้

๔.๒) กำหนดหลักเกณฑ์ขอรับใบอนุญาตใดๆของผู้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตและผู้ถูกเพิกถอนใบอนุญาต

(๕) การขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ และทะเบียนตำรับวัตถุออกฤทธิ์

๑) กำหนดหลักเกณฑ์ขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ของผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ กรณีจะผลิตหรือนำเข้าซึ่งตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวปรุงผสมอยู่

๒) กำหนดกรณีที่ผู้อนุญาตโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดอาจไม่รับขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์

๓) กำหนดหลักเกณฑ์กรณีที่คณะกรรมการควบคุมยาเสพติดเห็นว่า ทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือทะเบียนตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ใดที่ได้ใบสำคัญการขึ้นทะเบียนไว้แล้ว ต่อมาปรากฏว่าไม่มีสรรพคุณตามที่ขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไว้หรืออาจไม่ปลอดภัยแก่ผู้ใช้หรือมีเหตุผลอันไม่สมควรที่จะอนุญาตให้ต่อไป

(๖) ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม ผิดมาตรฐาน หรือเสื่อมคุณภาพ

๑) กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ปลอม และกำหนดกรณีที่ให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม

๒) กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ผิดมาตรฐาน และกำหนดกรณีที่ให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ผิดมาตรฐาน

๓) กำหนดห้ามผู้ใดนำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ เสื่อมคุณภาพ และกำหนดกรณีที่ให้ถือว่าเป็นยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เสื่อมคุณภาพ

(๗) มาตรการควบคุมพิเศษ

๑) กำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดยาเสพติดให้โทษประเภท ๕ ที่ให้เสพเพื่อการรักษาโรคตามคำสั่งของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยสาขาเวชกรรมไทย หรือผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์หรือเสพเพื่อการศึกษาวิจัย

๒) กำหนดให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศกำหนดให้วัตถุตำรับซึ่งมีลักษณะตามที่กำหนดเป็นวัตถุตำรับยกเว้น

๓) กำหนดว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ส. อาจประกาศให้ท้องที่ใดเสียใบกระท่อมได้โดยไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายนี้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

๔) กำหนดหลักเกณฑ์ในการนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๔ และประเภท ๕

๕) กำหนดหน้าที่และอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดตามภาคนี้

๖) กำหนดหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่

๔.๔.๒ ความผิดเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครองหรือนำผ่าน ซึ่งยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

(๑) กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๑ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาต

(๒) กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๒ หรือประเภท ๔ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาต

(๓) กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาต

(๔) กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๕ เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาต

(๕) กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่ง วัตถุออกฤทธิ์เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับอนุญาต

(๖) กำหนดห้ามผู้รับอนุญาตผู้ใด ตาเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในระหว่างที่เภสัชกรมิได้อยู่ ประจำควบคุมกิจการ

(๗) กำหนดห้ามผู้ใดจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปหรือจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์ และยารวมกันหลายขนาน โดยจัดเป็นชุดไว้ล่วงหน้าเพื่อประโยชน์ทางการค้า

๔.๔.๓ ความผิดเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนตำรับ

(๑) กำหนดห้ามผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับ ผลิตหรือนำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษ หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้

(๒) กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ที่ต้องขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ แต่มิได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือ ตำรับวัตถุออกฤทธิ์

(๓) กำหนดห้ามผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์

๔.๔.๔ บทกำหนดโทษ

(๑) บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการอนุญาตสำหรับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

๑) กำหนดโทษแก่ผู้ควบคุมยานพาหนะผู้ใดไม่จัดให้มีการป้องกันตามสมควรเพื่อมิให้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สูญหายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบ

๒) กำหนดโทษแก่ผู้รับอนุญาต ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกในแต่ละครั้งซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์โดยไม่ได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราวในแต่ละครั้งที่น่าเข้าหรือส่งออก

๓) กำหนดโทษแก่ผู้เปลี่ยนแปลงจุดหมายในการส่งวัตถุออกฤทธิ์ หรือไม่ส่งวัตถุออกฤทธิ์กลับคืนไปยังประเทศที่ส่งออก

๔) กำหนดโทษแก่ผู้ที่ไม่ได้รับอนุญาตจากเลขาธิการ ออ. แปรรูปหรือแปรสภาพวัตถุออกฤทธิ์ให้เป็นอย่างอื่น หรือเปลี่ยนหีบห่อที่บรรจุวัตถุออกฤทธิ์โดยไม่มีเหตุอันสมควร

๕) กำหนดโทษแก่ผู้ส่งวัตถุออกฤทธิ์ที่ได้รับอนุญาตนำเข้าไปยังบุคคลอื่นหรือสถานที่อื่นนอกเหนือไปจากที่ระบุในใบอนุญาตเฉพาะคราวเพื่อนำเข้าโดยไม่ได้รับอนุญาต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

๖) กำหนดโทษแก่ผู้ส่งออกซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ไปยังประเทศที่ระบุห้ามนำเข้าโดยไม่ได้รับใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากประเทศนั้น และใบอนุญาตพิเศษเฉพาะคราวจากเลขาธิการ ออ.

(๒) บทกำหนดโทษเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ปลอม ผิดมาตรฐานหรือเสื่อมคุณภาพ

๑) กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ปลอม และกำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ปลอม

๒) กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ผิดมาตรฐาน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๒ และกำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ผิดมาตรฐาน

๓) กำหนดโทษแก่ผู้นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ เสื่อมคุณภาพ และกำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ เสื่อมคุณภาพ

(๓) บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครองหรือนำผ่านซึ่งยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์

๑) กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ และกำหนดโทษหนักขึ้นถ้าการกระทำผิดดังกล่าวมีลักษณะฉ้อโกงตามที่กำหนด

๒) กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๔ และกำหนดโทษหนักขึ้นถ้าการกระทำผิดดังกล่าวเฉพาะยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ เป็นการกระทำที่มีลักษณะฉ้อโกงตามที่กำหนด

- ๓) กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓
- ๔) กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ และกำหนดโทษหนักขึ้น ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวมีลักษณะฉ้อโกงตามที่กำหนด
- ๕) กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ ประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ และกำหนดโทษหนักขึ้นถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวเฉพาะวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เป็นการกระทำความผิดที่มีลักษณะฉ้อโกงตามที่กำหนด และกำหนดโทษแก่ผู้นำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาต
- ๖) กำหนดโทษแก่ผู้รับอนุญาตที่ดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในระหว่างที่เฝ้าซังกรรมได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ
- ๗) กำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์ตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปหรือจำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์และยารวมกันหลายขนาน โดยจัดเป็นชุดไว้ล่วงหน้าเพื่อประโยชน์ทางการค้า
- ๘) กำหนดอัตราการลงโทษในความผิดร้ายแรงเกี่ยวกับยาเสพติดตามประมวลกฎหมายนี้ที่มีโทษจำคุกและปรับ
- ๙) กำหนดให้อำนาจศาลจะลงโทษผู้กระทำความผิด ในอัตราที่น้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ในกรณีที่ศาลเห็นว่า ผู้กระทำความผิดผู้ใดได้ให้ข้อมูลที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษต่อพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจ หรือพนักงานสอบสวน เมื่อศาลเห็นสมควร หรือเมื่อพนักงานอัยการยื่นคำร้องต่อศาล
- (๔) บทกำหนดโทษเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนตำรับ
- ๑) กำหนดโทษแก่ผู้แก้ไขรายการทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง
- ๒) กำหนดโทษแก่ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับที่ผลิตหรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง
- ๓) กำหนดโทษแก่ผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษ หรือวัตถุออกฤทธิ์ที่ต้องขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ แต่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์
- ๔) กำหนดโทษแก่ผู้ผลิตนำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ และกำหนดโทษแก่ผู้จำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสั่งเพิกถอนทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์
- (๕) การบังคับโทษปรับ
- ๑) บรรดาความผิดตามภาคนี้ซึ่งมีโทษปรับสถานเดียว ให้คณะกรรมการ ป.ป.ส. หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ส. มอบหมาย หรือเลขาธิการ ออ. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ ออ. มอบหมาย แล้วแต่กรณี

มีอำนาจเปรียบเทียบได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ถ้าผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีนั้นเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๒) กำหนดหลักเกณฑ์ในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับ หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับและมีการดำเนินการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายอาญา

๕. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๕.๑. การบังคับคดีอาญา : ศึกษากรณีปัญหาเกี่ยวกับการบังคับโทษปรับและการใช้มาตรการเสริมแทนค่าปรับ ของ “คมสัน ทองชม” ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะชั้นต้นในศาลจังหวัดนครปฐม

จากผลการศึกษาพบปัญหาการบังคับโทษปรับในคดีอาญาของประเทศไทยที่จะต้องใช่วิธีการกักขังแทนค่าปรับเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมีได้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการลงโทษปรับและทฤษฎีการลงโทษที่มุ่งแก้ไขพฤติกรรมของจำเลย ซึ่งทำให้เกรงกลัวไม่ทำผิดซ้ำ และก่อให้เกิดปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมทำให้รัฐต้องไปปรับภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลผู้ต้องโทษ การนำตัวไปกักขังและปัญหาการเพิ่มจำนวน ผู้ต้องกักขังแทนค่าปรับ หรือการใช้มาตรการเสริมอื่นแทนการชำระค่าปรับ

ซึ่งในต่างประเทศมีการบังคับโทษปรับและมาตรการอื่นเสริมใช้แทนค่าปรับ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกาใช้กำหนดอัตราค่าปรับแบบตายตัว (Fixed Sum System) ประเทศอังกฤษใช้ระบบปรับเป็นหน่วย (Units-fine system) ประเทศฝรั่งเศสใช้โทษปรับรายวัน การทำงานบริการสาธารณะ ห้ามหรือจำกัดสิทธิ ประเทศเยอรมันใช้ระบบวันปรับโดยการคำนวณอัตราค่าปรับแปรตามความรุนแรงของการกระทำและรายได้ของผู้กระทำผิด มาตรการบังคับอื่นเพื่อบังคับค่าปรับและมาตรการเสริมแทนค่าปรับกรณีไม่สามารถชำระค่าปรับ มีดังนี้

๑) การกักขังแทนค่าปรับ (ตามมาตรา ๒๔ ของประมวลกฎหมายอาญา) เป็นการลงโทษทางอาญาโดยกักขังผู้กระทำผิดไว้ในสถานที่กักขังซึ่งมิใช่สถานีดำรงจจำ หรือสถานที่ควบคุมผู้ต้องหา วิธีนี้เป็นวิธีที่ง่ายในทางปฏิบัติและเป็นมาตรการยึดทรัพย์สินชำระค่าปรับ

๒) การยึดทรัพย์สินใช้ค่าปรับ (ตามมาตรา ๒๙/๑ วรรคแรกของประมวลกฎหมายอาญา) เมื่อผู้ต้องโทษไม่ชำระค่าปรับตามเวลาที่กำหนด ให้ศาลออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินเพื่อใช้ค่าปรับ ดังนั้นจะกระทำการบังคับค่าปรับได้เมื่อพ้นกำหนด ๓๐ วันนับแต่มีคำพิพากษาแล้ว ในทางปฏิบัติพบว่าศาลไทยไม่ใช่วิธีการยึดทรัพย์สินแทนค่าปรับเพราะยุ่งยาก แต่ใช้วิธีกักขังแทนค่าปรับเพราะสะดวกและมีผลบังคับได้ทันที แต่วิธีนี้สอดคล้องกับเจตนารมณ์การกำหนดโทษที่ต้องการลงโทษทางทรัพย์สินมากที่สุด ดังนั้นวิธีนี้จะนำมาใช้กับโทษปรับกรณีจำเลยเป็นนิติบุคคลเท่านั้น เนื่องจากโดยสภาพไม่อาจบังคับค่าปรับโดยการกักขังแทนค่าปรับได้

๓) การทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ (ตามมาตรา ๓๐/๑ ของประมวลกฎหมายอาญา) ส่วนใหญ่จะเป็นการให้บริการสังคมชุมชน องค์กรการกุศล องค์กรสาธารณประโยชน์ สถานศึกษา สถานพยาบาล ซึ่งจะไม่ได้รับค่าจ้างหรือค่าตอบแทนใดๆ ทั้งนี้ศาลจะพิจารณาถึงฐานะการเงิน ประวัติ และสภาพความผิดของผู้ต้องโทษปรับด้วย โดยจะอยู่ภายใต้การดูแลของพนักงาน

คุมประพฤติ เจ้าหน้าที่รัฐ หน่วยงานรัฐ หรือองค์การที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการบริการสังคม ซึ่งวิธีนี้อาจไม่สอดคล้องกับหลักความเสมอภาค ทั้งเป็นการจำกัดเสรีภาพ เวลาในการประกอบอาชีพหารายได้ เลี้ยงดูครอบครัว จึงไม่เพียงพอต่อการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องโทษปรับ

๔) การขยายเวลาชำระค่าปรับ (ตามมาตรา ๒๙ วรรคแรกของประมวลกฎหมายอาญา) สามารถขอขยายเวลานำเงินค่าปรับมาชำระต่อศาล ภายใน ๓๐ วัน โดยการให้ประกันต่อศาล ซึ่งเป็นการขอลดปล่อยตัวชั่วคราวโดยไม่มีประกัน เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของจำเลยที่ไม่สามารถชำระค่าปรับได้ และลดผู้ต้องขังในคุก ซึ่งในช่วงการเกิดแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่ผ่านมา ศาลจะใช้มาตรการนี้ แต่ทำให้เกิดปัญหาเพิ่มภาระหน้าที่แก่เจ้าหน้าที่ศาลผู้ปฏิบัติงานและตำรวจ ซึ่งต้องไปจับกุมนำตัวจำเลยมาปฏิบัติตามคำพิพากษาต่อไป

๕) การขอผ่อนชำระค่าปรับ เป็นมาตรการให้โอกาสจำเลยในการชำระค่าปรับเนื่องจากฐานะทางการเงินและประวัติของจำเลย ซึ่งในต่างประเทศใช้วิธีนี้กันมากเพราะมีเครื่องมือค้นหาสถานะทางการเงินของจำเลย แต่ประเทศไทยยังไม่มีเครื่องมือนี้

๖) การนำระบบการลงโทษแบบวันปรับมาใช้บังคับในประเทศไทย โดยการนำรายได้มาพิจารณาปรับตามรายได้ คือ จำนวนหน่วยวันปรับ x รายได้สุทธิต่อวัน ดังนั้นการกำหนดจำนวนหน่วยวันที่จะปรับจึงมีความจำเป็น แต่เนื่องจากประเทศไทยยังไม่มีฐานข้อมูลทางการเงินของประชากรที่มีความน่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพเพียงพอ และยังเกิดปัญหาการต่อต้านการเข้าถึงข้อมูลการเงินซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่สำคัญของประชาชน แต่มีคำพิพากษาศาลฎีกา กำหนดว่าสามารถกำหนดจำนวนค่าปรับโดยพิจารณาจากรายได้ต่อวันของผู้นั้นประกอบได้ ซึ่งอาจแตกต่างไปจากบัญชีมาตรฐานโทษ

จะเห็นได้ว่า มาตรการบังคับอื่นเพื่อบังคับค่าปรับและมาตรการเสริมแทนค่าปรับกรณีไม่สามารถชำระค่าปรับ เป็นแนวทางใหม่ในการบังคับโทษปรับเพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินก่อนการบังคับเอา กับเสรีภาพ ซึ่งทำให้รัฐไม่เสียประโยชน์ โดยมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการบังคับเอาจากทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด ซึ่งแนวทางดังกล่าวนี้นับว่ามีความสมดุลระหว่างสิทธิของเอกชนที่ไม่ต้องถูกจำกัดเสรีภาพด้วยการถูกกักขังแทนค่าปรับกับประโยชน์ที่รัฐจะได้รับจากทรัพย์สินของเอกชน

๕.๒. การศึกษาแนวทางในการนำโทษปรับทางปกครองหรือโทษปรับเป็นพินัยมาใช้แทนโทษอาญาตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ของ “ชนทัเทพ เขียวประสิทธิ์ และคณะ” คณะนิติศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

งานวิจัยนี้เสนอให้มีการนำโทษปรับทางปกครอง หรือโทษปรับเป็นพินัย มาใช้แทนโทษอาญา เพื่อเป็นการลงโทษให้ได้สัดส่วนและเพื่อเป็นการปฏิบัติตามหลักการในมาตรา ๗๐ แห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๐ เนื่องด้วยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสินค้าที่ไม่ถือว่าเป็นยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ แต่ก็อันตรายต่อผู้บริโภคและอาจก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายเพื่อกำกับควบคุม ซึ่งตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ มุ่งควบคุม ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการควบคุมผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ ด้านการจำหน่าย ด้านการบริโภค และด้านการโฆษณา โดยมีการใช้โทษทางอาญา ได้แก่ โทษจำคุก และโทษปรับเป็นเครื่องมือในการควบคุมในด้านต่างๆ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า บทเรียนและประสบการณ์ของต่างประเทศ ได้แก่ สหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) และสาธารณรัฐฝรั่งเศส ที่นำมาเปรียบเทียบกับประเทศไทย จะพบประเด็นที่เหมือนกัน กล่าวคือ แต่ละประเทศจะมีกลไก ที่เป็นรายละเอียดที่แตกต่างกันไปตามรูปแบบของตนเอง โดยส่วนใหญ่ในภาพรวม ยังใช้โทษทางอาญา กรณีสาธารณรัฐฝรั่งเศส มีการกำหนดโทษจำคุก แต่ก็สำหรับบางฐานความผิดที่มีความร้ายแรงเท่านั้น ในส่วนของสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์) มีเพียงโทษปรับเท่านั้น และโทษสถานหนัก คือ การปรับโดยไม่มีอัตราขั้นสูง ซึ่งหากวิเคราะห์แล้ว จะเห็นได้ว่าประเทศไทยนั้น เป็นประเทศที่มีการกำหนดอัตราโทษที่ยังอาจไม่เหมาะสมและไม่ได้สัดส่วนกับความร้ายแรงของความผิด ดังจะเห็นได้ว่าทุกฐานความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่ได้ศึกษาในงานวิจัยฉบับนี้ล้วนแต่มีโทษจำคุก ดังนั้นบางฐานความผิดบัญญัติให้มีโทษปรับแล้ว ก็คงพ่วงด้วยโทษจำคุกเสมอ โดยมีเพียงโทษตามมาตรา ๔๔ วรรคสอง และวรรคสามเท่านั้นที่มีโทษปรับสถานเดียว ดังนั้นพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ อาจใช้กระบวนการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายที่กำหนดเป็นหลักการที่จะต้องปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ ประกอบกับพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นวาระในการทบทวนเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง บทกำหนดโทษในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ อาจจะเป็นการปฏิรูปโทษทางอาญา ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตรา ๗๗ ไปในคราวเดียวกันเพื่อนำไปสู่การแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าว ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและที่สำคัญเพื่อให้มีการกำหนดโทษที่เหมาะสมกับฐานความผิดต่างๆ และสามารถบังคับใช้ได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะการดำเนินการระยะสั้น มีดังนี้ (๑) กรณีนำปรับเป็นพินัยมาใช้แทนโทษอาญา ได้แก่ (๑.๑) กรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจมีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสาร หรือวัตถุใดมาเพื่อประกอบการพิจารณา หากผู้นั้นไม่ยอมมาให้ถ้อยคำโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือไม่ยอมส่งเอกสารมาเพื่อประกอบการพิจารณาต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว (๑.๒) กรณีนำการปรับเป็นพินัยมาใช้แทนบทกำหนดโทษปรับทางอาญา ได้แก่ กรณีมีบุคคลที่เกี่ยวข้องไม่อำนวยความสะดวกตามสมควรแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ทำการผลิต นำเข้าหรือขายสถานที่เก็บเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมถึงเข้าตรวจสอบยานพาหนะ ยึดหรืออายัด ตลอดจนการเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสาร หรือวัตถุใด มาเพื่อประกอบการพิจารณา ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว (๒) กรณีส่งต่อข้อมูลไปยังหน่วยงานที่มีอำนาจบังคับโทษทางปกครอง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมผู้ผลิตหรือนำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ฝ่าฝืนกฎหมาย เช่น เมื่อผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ฝ่าฝืนไม่ทำตามเงื่อนไขของกฎหมายเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์ ฉลาก ข้อความคำเตือนสำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อาจส่งเรื่องไปยังหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจสั่งห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือที่กำกับดูแลในเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคเพื่อดำเนินการในขอบข่ายอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานเหล่านั้นต่อไป ซึ่งอาจจะปิดแชทสถานที่จำหน่าย หรือพักใบอนุญาตจำหน่ายชั่วคราว จนกว่าจะมีการแก้ไขให้ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะการดำเนินการระยะยาว มีดังนี้ (๑) ด้านการจำหน่าย เช่น จำหน่ายในครั้งแรกก็สามารถแก้ไขจากโทษสถานเบาโดยใช้โทษปรับทางอาญาแต่เพียงอย่างเดียว เป็นการปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้ แต่หากกระทำผิดซ้ำอาจลงโทษปรับในอัตราที่สูงขึ้น

โดยการปิดสถานที่จำหน่ายหรือเพิกถอนใบอนุญาตจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยส่งต่อไปยังหน่วยงานรัฐที่มีอำนาจ เพื่อดำเนินการในขอบข่ายอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานเหล่านั้น นอกจากนี้ การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้แก่เด็กหรือบุคคลซึ่งมีเมามาจนครองสติไม่ได้ การจำหน่ายโดยใช้เครื่องขายอัตโนมัติ ยังคงมีความจำเป็นที่ต้องคงโทษจำคุกไว้เพื่อข่มขู่เพราะเป็นเรื่องที่ร้ายแรง แต่สำหรับการจำหน่ายโดยการเร่ขาย เสนอสิทธิประโยชน์ในการจูงใจ อาจปรับเปลี่ยนเป็นโทษปรับเป็นพินัยได้ (๒) ด้านการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่หรือบริเวณที่ต้องห้าม กรณีนี้เห็นว่าสามารถปรับเปลี่ยนเป็นกฎหมายปรับเป็นพินัยได้ (๓) ด้านการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์ อาจพิจารณาบทกำหนดโทษที่เหมาะสมและได้สัดส่วน โดยคำนึงถึงสถานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำผิดที่เป็นนิติบุคคลกับบุคคลธรรมดา และมีมาตรการการกระทำผิดซ้ำ โดยกำหนดโทษที่สูงขึ้นเพื่อให้สำนึกและหลาบจำ

บทที่ ๓ วิธีการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นรูปแบบการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative study) โดยได้ดำเนินการศึกษารวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลจากกฎหมายว่าด้วยปรับเป็นพินัย ในกรณีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ประมวลกฎหมายยาเสพติด ที่มีโทษปรับสถานเดียว ที่ อย. รับผิดชอบ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินการปรับทางปกครองมาใช้แทนโทษทางอาญา และกำหนดมาตรการลงโทษให้เหมาะสมกับการกระทำความผิดและฐานะของผู้กระทำความผิดเพื่อมิให้บุคคลต้องรับโทษหนักเกินสมควร หรือต้องรับภาระในการรับโทษที่แตกต่าง อันเนื่องมาจากฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ในกรณีที่มีการกระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรง โดยแบ่งออกเป็น ๔ หัวข้อ ดังนี้

- (๑) วิธีการดำเนินการศึกษา
- (๒) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- (๓) ระยะเวลาในการศึกษา
- (๔) ขั้นตอนการศึกษา
- (๕) วิธีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

๑. วิธีการดำเนินการศึกษา

การศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดจากตำรา เอกสาร บทความทางวิชาการที่ได้สืบค้นข้อมูล เอกสารที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ดังนี้

๑.๑ ข้อมูลและเอกสาร ได้แก่

๑.๑.๑ ผลการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยปัญหายาเสพติดโลก (United Nations General Assembly Special Session on the World Drug Problem - UNGASS ๒๐๑๖)

๑.๑.๒ พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ และประมวลกฎหมายยาเสพติด

๑.๑.๓ ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕

๑.๑.๔ กฎหมายและกฎระเบียบว่าด้วยเรื่องการปรับเป็นพินัย ซึ่งประกอบด้วย

๑.๑.๔.๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

๑.๑.๔.๒ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖

๑.๑.๔.๓ กฎกระทรวงการชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๖

๑.๑.๔.๔ กฎกระทรวง การแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖

๑.๑.๔.๕ ระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง การให้คำปรึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๖

๑.๑.๔.๖ ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีพิจารณาความผิดทางพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖

๑.๑.๔.๗ ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีความผิดทางพินัยของ
พนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๖๖

๑.๑.๔.๘ เอกสารประกอบการสัมมนาพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย
ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑.๑.๔.๙ แนวทางและขั้นตอนในการดำเนินการปรับเป็นพินัย

๑.๑.๔.๑๐ บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง แนวทางการแก้ไข
ถ้อยคำของกฎหมายในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ และแนวทาง
การพิจารณากรณีที่ไม่ต้องเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัยตามมาตรา ๔๑

๑.๑.๔.๑๑ คู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติว่าด้วย
การปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

๑.๑.๔.๑๒ ถาม-ตอบปัญหา พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

๑.๑.๕ พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของ
กฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

๑.๑.๖ กฎระเบียบ และขั้นตอนการเปรียบเทียบปรับของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

๑.๑.๗ บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ได้พิจารณาข้อหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ของหน่วยงานต่างๆ
เพื่อให้การดำเนินการปรับเป็นพินัยตามกฎหมายที่กำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของหน่วยงาน

๑.๑.๘ ข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับเป็นพินัยทั้งภายในและต่างประเทศ

๑.๒ การสนทนากลุ่ม โดยดำเนินการร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานดำเนินคดีและ
เปรียบเทียบปรับทั้งบุคลากรภายในและภายนอกของกองควบคุมวัตถุเสพติด

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนได้ใช้การหารือและขอความเห็นข้อเสนอแนะกับเจ้าหน้าที่
ที่เกี่ยวข้องกับงานดำเนินคดีและเปรียบเทียบปรับทั้งบุคลากรภายในและภายนอกของกองควบคุมวัตถุเสพติด
ในการหารือผู้เขียนได้ใช้หัวข้ออภิปรายจากการทบทวนข้อมูลวิชาการ

๓. ระยะเวลาในการศึกษา

๑ มิถุนายน ๒๕๖๖ - ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

๔. ขั้นตอนการศึกษา

๔.๑ ศึกษาหลักการ แนวคิดและสาระสำคัญของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

๔.๒ ศึกษาข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับเป็นพินัยทั้งภายในและต่างประเทศ

๔.๓ ศึกษาและวิเคราะห์พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ประมวล
กฎหมายยาเสพติด ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปรับเป็นพินัย

๔.๓.๑ บรรดาความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว ที่ อย. รับผิดชอบที่จะเข้าลักษณะการเปลี่ยนมาปรับเป็นพินัยได้มีกี่มาตรา

๔.๓.๒ ใครเป็นผู้กระทำความผิดในแต่ละมาตราตาม ๔.๓.๑ ในภารกิจใด เหตุผลที่สมควรได้รับการเปลี่ยนมาปรับเป็นพินัย

๔.๓.๓ ความผิดตาม ๔.๓.๑ เข้าลักษณะที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยได้ตามมาตรา ๔๑ ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ หรือไม่

๔.๓.๔ วิเคราะห์ข้อดีและผลกระทบที่ได้จากการปรับเป็นพินัย

๔.๔ ศึกษาภาระเปรียบเทียบ และขั้นตอนการดำเนินการของ อย. ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเปรียบเทียบปรับ เช่น

๔.๔.๑ ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕

๔.๔.๒ วิธีการ ช่องทางและขั้นตอนการเปรียบเทียบปรับของ อย.

๔.๔.๓ กฎระเบียบเกี่ยวกับผู้มีอำนาจในการเปรียบเทียบปรับ

๔.๕ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๔.๕.๑ พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒

๔.๕.๒ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖

๔.๕.๓ กฎกระทรวงการชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๖

๔.๕.๔ ผลการประชุมสมัชชาสหประชาชาติสมัยพิเศษว่าด้วยปัญหาเสพติดโลก United Nations General Assembly Special Session on the World Drug Problem - UNGASS ๒๐๑๖)

๔.๕.๕ บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้พิจารณาข้อหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ของหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้การดำเนินการปรับเป็นพินัยตามกฎหมายที่กำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของหน่วยงาน

๔.๖ สรุปสาระสำคัญที่ได้จากการศึกษาตามข้อ (๔.๑) – (๔.๕) และวิเคราะห์เพื่อเตรียมนำเสนอในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เกี่ยวข้อง

๔.๗ เชิญเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานดำเนินคดีและเปรียบเทียบปรับของ อย. ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของกองควบคุมวัตถุเสพติด กลุ่มกำหนดมาตรฐาน กลุ่มกำกับดูแลก่อนออกสู่ตลาด กลุ่มกำกับดูแลหลังออกสู่ตลาด ผู้อำนวยการกองควบคุมวัตถุเสพติด และเจ้าหน้าที่กองกฎหมายอาหารและยา ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เข้ามาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่ได้จากการศึกษาเอกสารวิชาการ

๔.๘ นำสาระสำคัญที่ได้จากข้อ (๔.๖) และวิเคราะห์ผลที่ได้จากการประชุมตามข้อ (๔.๗) เพื่อศึกษา วิเคราะห์และพิจารณาความเป็นไปได้ในการเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวในฐานะความผิดที่อยู่ในอำนาจของเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ตามประมวลกฎหมายยาเสพติดให้เป็นโทษปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ และเพื่อศึกษา วิเคราะห์ผลกระทบต่อการเกิดขึ้นในการปรับเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายยาเสพติดที่ อย. รับผิดชอบเป็นความผิดทางพินัย

๔.๙ จัดทำเนื้อหาเอกสาร “การพัฒนากฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องสำหรับกำหนดโทษปรับเป็นพินัยในความผิดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด”

๔.๑๐ เรียบเรียง สรุปผลการศึกษา และจัดทำเนื้อหาเอกสารให้สมบูรณ์

๔.๑๑ จัดพิมพ์รูปเล่มเอกสารวิชาการ

๕. วิธีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive study) โดยทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปรับเป็นพินัยทั้งจากต่างประเทศและในประเทศ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการกำหนดเนื้อหาสาระสำคัญที่จำเป็นในการพิจารณาปรับเปลี่ยนบทกำหนดโทษการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ประมวลกฎหมายยาเสพติด ที่มีโทษปรับสถานเดียว ที่ อย. รับผิดชอบให้เป็นการปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ พร้อมทั้งรับฟังความเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปจัดทำร่างกฎระเบียบที่ใช้ในการดำเนินการปรับทางปกครองมาใช้แทนโทษทางอาญา ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ และเจตนารมณ์ของมาตรา ๗๗ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

บทที่ ๔

ผลการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยได้ดำเนินการศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลจากกฎหมายว่าด้วยเรื่องของการปรับเป็นพินัย เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินการปรับทางอาญาจากประมวลกฎหมายอาญาเสฟตติเพื่อเปลี่ยนมาเป็นโทษปรับทางพินัย และกำหนดมาตรการลงโทษให้เหมาะสมกับการกระทำความผิดและฐานะของผู้กระทำความผิดเพื่อมิให้บุคคลต้องรับโทษหนักเกินสมควร หรือต้องรับภาระในการรับโทษที่แตกต่างอันเนื่องมาจากฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ในกรณีที่มีการกระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรง ทั้งนี้ ผู้เขียนขอแบ่งผลการศึกษาเป็น ๕ หัวข้อ ดังนี้

๔.๑ ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายอาญาเสฟตติที่ อย.รับผิดชอบ

๔.๒ ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายอาญาเสฟตติที่ อย. รับผิดชอบเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยได้หรือไม่

๔.๓ การเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายอาญาเสฟตติที่ อย.รับผิดชอบควรเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยทุกมาตราหรือไม่ เพราะเหตุใด

๔.๔ การวิเคราะห์ผลกระทบต่อการทำงานของ อย. ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายอาญาเสฟตติที่ อย. รับผิดชอบเป็นความผิดทางพินัย

๔.๕ การจัดทำ (ร่าง) พระราชกฤษฎีกา และ (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย

๔.๑. ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายอาญาเสฟตติที่ อย.รับผิดชอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้มีการประชุมเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ เพื่อให้การเปรียบเทียบปรับของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยมีมติให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่งแห่งประมวลกฎหมายอาญาเสฟตติ ได้ออกระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศ ณ วันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ ลงราชกิจจานุเบกษา ๒๕ เมษายน ๒๕๖๕ เล่ม ๑๓๙ ตอนพิเศษ ๙๔ ง รายละเอียดตามภาคผนวก ๑

ทั้งนี้ ฐานความผิดที่อยู่ในอำนาจของเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) อยู่ในข้อ ๔ (๒) ได้แก่ มาตรา ๑๓๕ มาตรา ๑๓๖ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๑๕๘ มาตรา ๑๕๙ และมาตรา ๑๗๕ โดยมีรายละเอียดแสดงไว้ ตามตารางที่ ๔-๑ และรายละเอียดของบทบัญญัติในมาตราที่เกี่ยวข้องเป็น ดังนี้

ตารางที่ ๔-๑ ฐานความผิดที่อยู่ในอำนาจของเลขาธิการ อย. ตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕

ฐานความผิด	บทกำหนดความผิด	บทกำหนดโทษ
(๑) ผู้ควบคุมยานพาหนะผู้ใดไม่จัดให้มีการป้องกันตามสมควร เพื่อมิให้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สุญหายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบ	ม. ๓๓(๒)	ม. ๑๓๕
(๒) ผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกในแต่ละครั้งซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราว	ม. ๓๔ ถึง ม. ๓๖	ม. ๑๓๖
(๓) ผู้รับอนุญาตผู้ใดดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในระหว่างที่เภสัชกรมิได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ	ม. ๙๕	ม. ๑๕๐
(๔) ผู้ใดแก้ไขรายการทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยการขึ้นทะเบียน	ม. ๔๙ วรรคสอง	ม. ๑๕๘
(๕) ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับผู้ใดผลิตหรือนำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้	ม. ๔๙ และ ม. ๑๐๑	ม. ๑๕๙
(๖) ผู้รับอนุญาตหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใดแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่	ม. ๖๑	ม. ๑๗๕

ที่มา : ประมวลกฎหมายยาเสพติด

มาตรา ๑๓๕ ผู้ควบคุมยานพาหนะผู้ใดไม่จัดให้มีการป้องกันตามสมควร เพื่อมิให้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สุญหายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบ ตามมาตรา ๓๓ (๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๓๓ (๒) การมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ออกฤทธิ์ ในกรณีดังต่อไปนี้ ไม่ต้องขออนุญาต นั่นคือ การมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไว้ในครอบครองในปริมาณเท่าที่จำเป็นต้องใช้ประจำในการปฐมพยาบาล หรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน ในยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในราชอาณาจักร โดยให้ได้รับการยกเว้นจากมาตรการควบคุมสำหรับการนำเข้าส่งออก หรือนำผ่าน ทั้งนี้ ผู้ควบคุมยานพาหนะดังกล่าวต้องจัดให้มีการป้องกันตามสมควรเพื่อมิให้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สุญหายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบ

มาตรา ๑๓๖ ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๖ ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกในแต่ละครั้งซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราวในแต่ละครั้งให้นำเข้าหรือส่งออก ต้องระวางโทษปรับครั้งละไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา ๓๖ การนำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ของผู้นับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา ๓๔ หรือมาตรา ๓๕ นอกจากจะต้องได้รับใบอนุญาตตามมาตราดังกล่าวแล้ว ในการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ของผู้นับอนุญาตในแต่ละครั้งต้องได้รับ ใบอนุญาตเฉพาะคราวจากผู้นับอนุญาตทุกครั้งที่จะนำเข้าหรือส่งออกอีกด้วย ทั้งนี้ การขออนุญาตและการออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๔ ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนเพื่อประโยชน์ของทางราชการในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือความร่วมมือระหว่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีอำนาจอนุญาตให้ผู้ใดนำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ หรือประเภท ๔ ได้

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมีอำนาจอนุญาตให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ หรือประเภท ๔ เพื่อการศึกษาวิจัย ประโยชน์ในทางการแพทย์ วิทยาศาสตร์ หรืออุตสาหกรรม การขออนุญาต คุณสมบัติของผู้ขออนุญาต การออกใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต และการแก้ไขรายการในใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๓๕ ผู้นับอนุญาตมีอำนาจอนุญาต ดังต่อไปนี้

(๑) ให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒

(๒) ให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก หรือจำหน่ายซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓

(๓) ให้ผู้ใดนำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ หรือประเภท ๔ ในปริมาณเล็กน้อยที่นำไปใช้เป็นสารมาตรฐานในการตรวจวิเคราะห์

(๔) ให้ผู้ใดจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕

(๕) ให้ผู้ใดผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย มีไว้ในครอบครอง หรือนำผ่านซึ่งวัตถุออกฤทธิ์

ผู้นับอนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติดมีอำนาจอนุญาต ให้ผู้ใดผลิต นำเข้า หรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๕ เพื่อประโยชน์ของทางราชการ การแพทย์ การรักษาผู้ป่วย การศึกษาวิจัยหรือประโยชน์อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง การขออนุญาต คุณสมบัติของผู้ขออนุญาต

การออกใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต และการแก้ไขรายการในใบอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

ผู้นับอนุญาตตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองผู้ใดประกอบกิจการภายหลังที่ใบอนุญาตสิ้นอายุแล้ว ให้ถือว่าผู้นั้นประกอบกิจการโดยไม่ได้รับอนุญาต เว้นแต่จะได้นำคำขอต่ออายุใบอนุญาตภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ใบอนุญาตสิ้นอายุ โดยแสดงเหตุที่ไม่สามารถยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตภายในกำหนดและผู้นับอนุญาตหรือ ผู้นับอนุญาตโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด แล้วแต่กรณี เห็นสมควรให้ต่ออายุใบอนุญาตได้

มาตรา ๑๕๐ ผู้รับอนุญาตผู้ใดดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในระหว่างที่เภสัชกรมิได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๕ ต้องระวางโทษปรับ ตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

มาตรา ๔๕ ห้ามผู้รับอนุญาตผู้ใดดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในระหว่างที่เภสัชกรมิได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ

มาตรา ๑๕๘ ผู้ใดแก้ไขรายการทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงตามมาตรา ๔๙ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๔๙ วรรคสอง การขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การออกใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การต่ออายุใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การออกใบแทนใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษ หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ การแจ้งรายการในการยื่นคำขอ และการขอแก้ไขรายการที่ได้รับอนุญาตให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๕๙ ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับตามมาตรา ๔๙ ผู้ใดผลิตหรือนำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

มาตรา ๔๙ ผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ ตามมาตรา ๓๕ (๒) หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ตามมาตรา ๓๕ (๕) จะผลิตหรือนำเข้าซึ่งตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ที่มีวัตถุออกฤทธิ์ดังกล่าวปรุงผสมอยู่ ต้องขอขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์นั้นต่อผู้อนุญาตก่อน และเมื่อได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์แล้วจึงจะผลิตหรือนำเข้าซึ่งตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์นั้นได้

มาตรา ๑๐๑ ห้ามผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับตามมาตรา ๔๙ ผลิตหรือนำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้

มาตรา ๑๗๕ ผู้รับอนุญาตหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใดแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๖๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

มาตรา ๖๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติดตามภาคนี้มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในสถานที่ทำการของผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออก สถานที่ผลิต สถานที่จำหน่าย สถานที่เก็บยาเสพติด หรือสถานที่ที่ต้องได้รับอนุญาตตามภาคนี้ ในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติตามภาคนี้

(๒) ยึดหรืออายัดยาเสพติดที่มีไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือทรัพย์สินอื่นใดที่ได้ใช้ หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามภาคนี้

(๓) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดมาเพื่อประกอบการพิจารณา

(๔) พนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ตำแหน่งใด ระดับใด หรือชั้นยศใด จะมีหน้าที่และอำนาจ ตามที่กำหนดไว้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือจะต้องได้รับอนุมัติจากบุคคลใดก่อนดำเนินการ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขกำหนดโดยการเสนอแนะของคณะกรรมการควบคุมยาเสพติด

ทั้งนี้ บัญชีกำหนดอัตราค่าปรับสำหรับการเปรียบเทียบ แบนทัยระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕ ตามมติคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ ตามตารางที่ ๔-๒

ตารางที่ ๔-๒ บัญชีกำหนดอัตราค่าปรับสำหรับการเปรียบเทียบ แนวนทำระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕ ตามมติคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

ลำดับ	ความผิด (มาตรา)	ฐานความผิด	อัตราโทษ (มาตรา)	อัตราค่าปรับที่กำหนดให้เปรียบเทียบ (บาท)			
				ครั้งที่ ๑	ครั้งที่ ๒	ครั้งที่ ๓	ครั้งที่ ๔ และ ครั้งต่อไป
๑	๓๓(๒)	ผู้ควบคุมยานพาหนะผู้ใดไม่จัดให้มีการป้องกันตามสมควร เพื่อมิให้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สุญหายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบ	๑๓๕ ปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐
๒	๓๖	ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๖ ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกใน แต่ละครั้งซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ โดยไม่ได้รับ ใบอนุญาต เฉพาะคราวในแต่ละครั้งนำเข้า หรือส่งออก	๑๓๖ ปรับครั้งละไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	๑,๐๐๐	๒,๐๐๐	๔,๐๐๐	๕,๐๐๐
๓	๔๕	ผู้รับอนุญาตดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในระหว่างที่ เกษีขกรรมได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ	๑๕๐ ปรับ ๑๐,๐๐๐ - ๑๐๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐
๔	๔๙ วรรคสอง	ผู้ใดแก้ไขรายการทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ตามมาตรา ๔๙ วรรคสอง	๑๕๘ ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	๕,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๒๐,๐๐๐
๕	๑๐๑	ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับ ผู้ใดผลิต หรือนำเข้าตำรับ ยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการ ที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้	๑๕๙ ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	๕,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๒๐,๐๐๐
๖	๖๑	ผู้รับอนุญาตหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำหรือ ไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใดแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติ หน้าที่ ตามมาตรา ๖๑	๑๗๕ ปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐

๔.๒ ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายยาเสพติดที่ อย. รับผิดชอบเปลี่ยนเป็นความผิดทางพนันได้หรือไม่

ความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ในส่วนที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยารับผิดชอบ มีจำนวน ๖ มาตรา ได้แก่ มาตรา ๑๓๕ มาตรา ๑๓๖ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๑๕๘ มาตรา ๑๕๙ และมาตรา ๑๗๕ ซึ่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดว่าความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวจะเปลี่ยนเป็นความผิดทางพนัน และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาเป็นความผิดทางพนันได้ ต้องเป็นไปตามมาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

มาตรา ๓๙ เมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ เป็นความผิดทางพนันตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าว เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔๐ บรรดาความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๒ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ จะเปลี่ยนเป็นความผิดทางพนันก็ได้ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

ก่อนตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่ง ให้คณะรัฐมนตรีเสนอร่างพระราชกฤษฎีกานั้นให้สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหกสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้ว หากสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาได้มีมติไม่เห็นชอบให้นำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงตราพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวต่อไป

การตราพระราชกฤษฎีกาตามวรรคหนึ่งจะเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพนันตามกฎหมายที่ระบุไว้ในบัญชีบางมาตราหรือทุกมาตรา โดยจะกำหนดเงื่อนไขในการเปลี่ยนไว้ด้วยหรือไม่ก็ได้

มาตรา ๔๑ ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๑ และบัญชี ๒ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ ไม่รวมถึง

(๑) ความผิดที่มีโทษจำคุกหรือโทษที่สูงกว่าสำหรับกรณีที่บุคคลธรรมดาเป็นผู้กระทำความผิดแต่มีโทษปรับสถานเดียว สำหรับกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิดเดียวกันนั้น

(๒) ความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวแต่มีเงื่อนไขไว้เป็นการเฉพาะให้รับโทษสูงกว่าโทษปรับเมื่อกระทำความผิดอีกหรือเมื่อมีเหตุอื่นตามที่กฎหมายกำหนดด้วย

ทั้งนี้ ประมวลกฎหมายยาเสพติด อยู่ในบัญชี ๒ ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ การจะเปลี่ยนบรรดาความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพนันได้ ต้องไม่เป็นไปตามลักษณะที่บัญญัติไว้มาตรา ๔๑ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้วางแนวทางการพิจารณากรณีที่ไม่ต้องเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพนันตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ไว้ตามบันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง แนวทางการแก้ไขถ้อยคำของกฎหมายในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ และแนวทางการพิจารณากรณีที่ไม่ต้องเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพนันตามมาตรา ๔๑ เรื่อง เสร็จที่ ๘๙๖/๒๕๖๖ สิงหาคม ๒๕๖๖ ดังนี้

คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยได้พิจารณาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ แล้ว เห็นว่าความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๑ และบัญชี ๒ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ จะไม่เปลี่ยนเป็นความผิดทางพนันและค่าปรับทางพนัน ในกรณีดังต่อไปนี้

กรณีที่หนึ่ง ความผิดที่มีโทษจำคุกหรือโทษที่สูงกว่าสำหรับกรณีที่บุคคลธรรมดาเป็นผู้กระทำความผิด แต่มีโทษปรับสถานเดียวสำหรับกรณีที่นิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิดเดียวกันนั้น ตามมาตรา ๔๑ (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ เห็นว่า จะต้องเป็นกรณีที่บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลกระทำความผิดอย่างเดียวกัน แต่กฎหมายได้บัญญัติให้บุคคลธรรมดาที่กระทำความผิดนั้นต้องรับโทษจำคุกหรือโทษอาญาที่สูงกว่าส่วนนิติบุคคลที่กระทำความผิดเดียวกันนั้นต้องรับโทษปรับสถานเดียว ซึ่งบทบัญญัติของกฎหมายในบัญชี ๑ ที่เข้าข้อยกเว้นดังกล่าวที่ไม่ต้องเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย เช่น มาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๐ และมาตรา ๖๒ แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจรักษาความปลอดภัย พ.ศ. ๒๕๕๘ และมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. ๒๕๔๓ แต่สำหรับมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. ๒๕๓๔ นั้น แม้กฎหมายกำหนดโทษจำคุกไว้กรณี que บุคคลธรรมดากระทำความผิดในมาตรา ๖ แต่องค์ประกอบของการกระทำความผิดของบุคคลธรรมดามีองค์ประกอบแตกต่างจากการกระทำความผิดของนิติบุคคล จึงไม่เข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๔๑ (๑) ความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติการเล่นแชร์พ.ศ. ๒๕๓๔ จึงต้องเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย

กรณีที่สอง ความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวแต่มีเงื่อนไขไว้เป็นการเฉพาะให้รับโทษสูงกว่าโทษปรับเมื่อกระทำความผิดอีกหรือเมื่อมีเหตุอื่นตามที่กฎหมายกำหนดด้วย ตามมาตรา ๔๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ เห็นว่า

(๑) กรณีที่กฎหมายกำหนดความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวแต่มีเงื่อนไขไว้เป็นการเฉพาะให้รับโทษสูงกว่าโทษปรับ โทษที่สูงกว่าโทษปรับต้องเป็นโทษอาญาเท่านั้น ไม่รวมถึงกรณีที่กฎหมายกำหนดโทษปรับสถานเดียวและกำหนดมาตรการอื่นเพิ่มเติมจากโทษปรับ เช่น กำหนดให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์หรือมีคำสั่งให้เลิกประกอบกิจการ หรือกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจกำหนดมาตรการทางปกครอง เช่น สั่งเพิกถอนใบอนุญาต หรือมีอำนาจสั่งกักเรือ หรือกำหนดค่าปรับบังคับการไว้ เนื่องจากเป็นมาตรการอื่นที่ไม่ใช่โทษอาญา กรณีดังกล่าวจึงสามารถเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัยได้

(๒) เงื่อนไขที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะให้รับโทษสูงกว่าโทษปรับเมื่อกระทำความผิดอีก ต้องเป็นกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลเดียวกันและกฎหมายกำหนดให้บุคคลคนเดียวกันนั้นต้องรับโทษอาญาที่สูงกว่าโทษปรับเมื่อกระทำความผิดเดียวกันซ้ำอีก เช่น มาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑

(๓) เงื่อนไขที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะให้รับโทษสูงกว่าโทษปรับเมื่อมีเหตุอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ต้องเป็นการกระทำความผิดที่มีองค์ประกอบความผิดเดียวกันกับความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว และกฎหมายกำหนดให้ต้องรับโทษสูงกว่าโทษปรับเมื่อมีเหตุอื่นตามที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น มาตรา ๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร พุทธศักราช ๒๔๗๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเครื่องแบบทหาร (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๕ และมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒

สำหรับกรณีที่กฎหมายกำหนดความผิดอาญาและกำหนดโทษจำคุกไว้ และได้กำหนดเหตุลดโทษไว้สำหรับการกระทำที่มีองค์ประกอบความผิดเดียวกัน โดยกำหนดให้ผู้กระทำความผิดเมื่อมีเหตุดังกล่าวได้รับเพียงโทษปรับสถานเดียวเป็นกรณีที่กฎหมายมีวัตถุประสงค์ลดโทษให้แก่ผู้กระทำความผิด

เนื่องจากเห็นว่าการกระทำความผิดโดยมีเหตุที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นการกระทำความผิดที่ไม่ร้ายแรงและไม่ควรรับโทษถึงจำคุกจึงไม่เข้าช้อยกเว้นตามมาตรา ๔๑ (๒) สามารถเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัยได้ เช่น มาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติกัญชา พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๔๙๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิงและสิ่งเทียมอาวุธปืน (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๒๒ และมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือกรณีที่กฎหมายกำหนดความผิดอาญาซึ่งบุคคลคนเดียวกระทำความผิดและมีโทษสองระดับ เพราะมีองค์ประกอบความผิดคนละองค์ประกอบ เช่น มาตรา ๑๒๗ ทวิ และมาตรา ๑๕๑ แห่งพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการขนส่งทางบก (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๘๓ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงไม่เข้าช้อยกเว้นตามมาตรา ๔๑ (๒) และสามารถเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัยได้

จะเห็นได้ว่าความผิดทางอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ทั้ง ๖ มาตรา ที่อยู่ในความรับผิดชอบสามารถเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยได้ เนื่องจากไม่ได้มีลักษณะตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติปรับเป็นพินัยฯ จึงสามารถตราพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนเป็นปรับเป็นพินัยได้ทุกมาตรา

๔.๓ การเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายยาเสพติดที่ อย. รับผิดชอบ ควรเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยทุกมาตราหรือไม่ เพราะเหตุใด

๔.๓.๑ แนวทางในการพิจารณา

การเปรียบเทียบปรับความผิดคดีที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ที่ อย. รับผิดชอบเป็นบทบัญญัติที่กำหนดบทลงโทษรองรับกับอนุสัญญาระหว่างประเทศด้านยาเสพติด ๓ ฉบับ ได้แก่ ๑). อนุสัญญาว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ปี ค.ศ. ๑๙๖๑ (Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพิธีสาร ปี ค.ศ. ๑๙๗๒ (1972 Protocol Amending the Single Convention on Narcotic Drugs 1961) ๒). อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ปี ค.ศ. ๑๙๗๑ (Convention on Psychotropic substances, 1971) ๓). อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติด และวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. ๑๙๘๘ (Convention against Illicit Traffic on Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, 1988) และเป็นการปรับปรุงบทลงโทษที่ใช้ในคดียาเสพติดให้มีความเหมาะสมได้สัดส่วนกับระดับความร้ายแรงในการกระทำความผิด ดำเนินการตาม “ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕” ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้มีมติไว้ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยกำหนดฐานความผิดซึ่งมีโทษปรับสถานเดียวในฐานความผิดที่อยู่ในอำนาจของเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ได้แก่ มาตรา ๑๓๕ มาตรา ๑๓๖ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๑๕๘ มาตรา ๑๕๙ และมาตรา ๑๗๕

(๑) มาตรา ๑๓๕ ผู้ควบคุมยานพาหนะผู้ใดไม่จัดให้มีการป้องกันตามสมควร เพื่อมิให้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สุญหายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบ ตามมาตรา ๓๓ (๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ห้าหมื่นบาท

บทบัญญัติในมาตรา ๓๓ (๒) กำหนดให้การมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ที่ประจำอยู่บนยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศเฉพาะที่จดทะเบียนนอกราชอาณาจักรเพื่อใช้ในการปฐมพยาบาลหรือในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน โดยได้รับการยกเว้นจากมาตรการการควบคุมสำหรับการนำเข้า ส่งออก หรือนำผ่าน ทั้งนี้ สำหรับปริมาณยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์เท่าที่จำเป็นจะเป็นปริมาณที่ยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศต้องมีไว้ในกรณีฉุกเฉิน ซึ่งพิจารณาจากอนุสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศที่เป็นสากลกำหนดไว้ เช่น กฎระเบียบการบินสากลที่จะมีการกำหนดว่าบนยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศนั้น จะต้องมียากลุ่มใดและมีปริมาณเท่าใด เป็นต้น นอกจากนี้ผู้ควบคุมยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในราชอาณาจักรต้องจัดให้มีการป้องกันตามสมควร เพื่อมิให้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สูญหายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบ ซึ่งเป็นไปตามมาตรา ๓๒ บทบัญญัติพิเศษเกี่ยวกับการนำยาเสพติดให้โทษในการปฐมพยาบาลของเรือหรือเครื่องบินที่ใช้ในการขนส่งระหว่างประเทศ ของอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๖๑ และพิธีแก้ไขอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๖๑, ค.ศ. ๑๙๗๒ ที่กำหนดว่ายานพาหนะขนส่งระหว่างประเทศโดยเรือหรือเครื่องบินในปริมาณจำกัดของยาเสพติดให้โทษ ซึ่งอาจจำเป็นในระหว่างการเดินทางเพื่อความมุ่งหมายใช้ในการปฐมพยาบาลหรือกรณีเหตุฉุกเฉิน ไม่ถือว่าเป็นการนำเข้า ส่งออกหรือนำผ่านประเทศตามความหมายของอนุสัญญานี้ และมาตรา ๑๔ ข้อกำหนดพิเศษสำหรับการนำวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ไปในกระเป๋ปฐมพยาบาลของเรือ เครื่องบิน หรือยานพาหนะสาธารณะอื่นๆ ที่ใช้ในกิจการระหว่างประเทศ ของอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. ๑๙๗๑ กำหนดว่าประเทศที่รับจดทะเบียนยานดังกล่าวจะต้องจัดให้มีการป้องกันที่เหมาะสมในการที่จะมิให้มีการนำเอาวัตถุดังกล่าวไปใช้ในทางที่ผิด หรือในทางที่ผิดกฎหมาย คณะกรรมการจะปรึกษากับองค์การสากลระหว่างประเทศที่เหมาะสม เพื่อให้คำแนะนำสำหรับการป้องกันดังกล่าว

ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นหน้าที่ที่ผู้รับอนุญาตพึงต้องปฏิบัติอยู่แล้วและได้ระบุอยู่ในกฎหมายอนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษและอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท เนื่องจากวัตถุเสพติดเป็นสิ่งที่ต้องเก็บรักษาเป็นอย่างดี ไว้เป็นสัดส่วนในที่เก็บซึ่งมั่นคงแข็งแรง มีกุญแจใส่ไว้ หรือเครื่องป้องกันอย่างอื่นที่มีสภาพเท่าเทียมกัน และหากถูกโจรกรรมหรือสูญหายหรือถูกทำลาย ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อนุญาตทราบโดยมิชักช้าด้วย ดังนั้นผู้ควบคุมยานพาหนะจึงเสมือนกระทำให้ตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้รับอนุญาต เป็นไปตามมาตรา ๓๘ วรรคสองแห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด ที่กำหนดว่าให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าการกระทำของลูกจ้างหรือตัวแทนของผู้รับอนุญาตที่ได้กระทำให้ตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นการกระทำของผู้รับอนุญาตด้วย ดังนั้นจึงเห็นว่าการกำหนดโทษปรับสถานเดียวก็เปิดโอกาสให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายสามารถใช้ดุลยพินิจในการที่จะเปลี่ยนโทษดังกล่าวเป็นการปรับเป็นพินัยซึ่งเป็นผลดีกับผู้กระทำผิดและสังคมมากกว่า เนื่องจากไม่ใช่การกระทำความผิดที่ร้ายแรง

สำหรับการกำหนดความผิดและบทลงโทษผู้ควบคุมยานพาหนะที่ใช้ในการขนส่งสาธารณะระหว่างประเทศซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในราชอาณาจักรที่ปล่อยปะละเลยหรือไม่จัดให้มีมาตรการป้องกันตามสมควร แก่กรณีในการที่จะป้องกันมิให้มีการนำยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ ประเภท ๕ หรือ

วัตถุดิบในประเภท ๒ ประเภท ๓ ประเภท ๔ ที่ใช้สำหรับการปฐมพยาบาลหรือในกรณีฉุกเฉินบนยานพาหนะดังกล่าว สูญหายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบ อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๓ (๒) สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดกฎหมายกำหนดระวางโทษเฉพาะอัตราปรับสถานเดียวคือปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท และเมื่อผู้รับอนุญาตได้ชำระเงินค่าปรับ ตามคำเปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีนั้นเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(๒) มาตรา ๑๓๖ ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๖ ผู้ได้นำเข้าหรือส่งออกในแต่ละครั้งซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุดิบ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราวในแต่ละครั้งให้นำเข้าหรือส่งออก ต้องระวางโทษปรับครั้งละไม่เกินห้าพันบาท

บทบัญญัติในมาตรานี้กำหนดเกี่ยวกับใบอนุญาตเฉพาะคราวโดยให้การนำเข้าหรือส่งออกในแต่ละครั้ง ซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุดิบต่อจิตและประสาท ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนเพื่อประโยชน์ของทางราชการ ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อการศึกษาวิจัย ประโยชน์ในทางการแพทย์วิทยาศาสตร์ และอุตสาหกรรม จะต้องมิได้รับอนุญาตเฉพาะคราวจากผู้อนุญาตทุกครั้งให้นำเข้าด้วย นอกจากนี้ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๖ จะเป็นผู้ที่ได้รับใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุดิบอยู่แล้ว ซึ่งมีเอกสารหลักฐานแสดงได้อย่างชัดเจนว่าเป็นกลุ่มผู้รับอนุญาตที่ได้รับอนุญาตจาก อย. และประกอบกิจการโดยสุจริต และสำหรับการนำเข้าหรือส่งออกในแต่ละครั้ง จะต้องผ่านด่านตรวจสอบอาหารและยาทุกครั้ง ซึ่งจะมีขั้นตอนและกระบวนการทางศุลกากรเพื่อยื่นขอ License per Invoice (LPI) และจัดทำใบขนสินค้าขาเข้ากับกรมศุลกากร นอกจากนั้นยังมีการดำเนินการพิธีการ ณ ด่านอาหารและยาด้วย และเจ้าหน้าที่ควบคุมการนำเข้าหรือส่งออกจะมีการตรวจสอบวัตถุดิบและยาเสพติด ตามแบบฟอร์มที่กฎหมายกำหนดอีกด้วย นอกจากนี้ตามมาตรา ๓๑ บทบัญญัติพิเศษเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ ของอนุสัญญาว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๖๑ และพิธีแก้ไขอนุสัญญาว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ค.ศ. ๑๙๖๑, ค.ศ. ๑๙๗๒ กำหนดว่าภาคีประเทศใดซึ่งอนุญาตให้นำเข้าหรือส่งออกซึ่งยาเสพติดให้โทษ ต้องกำหนดความต้องการให้แยกใบอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกสำหรับการนำเข้าหรือส่งออกแต่ละครั้งไม่ว่าจะมียาเสพติดให้โทษอย่างเดียวยังหรือหลายอย่าง และตามมาตรา ๑๒ ข้อกำหนดเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ ของอนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. ๑๙๗๑ ที่กำหนดว่า ภาคีแต่ละประเทศที่จะอนุญาตให้มีการส่งออกหรือนำเข้า จะต้องกำหนดให้มีการได้รับอนุญาตให้นำเข้าหรือส่งออกโดยแยกกันก่อน โดยใช้แบบพิมพ์ที่คณะกรรมการกำหนดขึ้น และการอนุญาตดังกล่าวนั้นจะต้องทำแต่ละครั้งที่มีการส่งออกหรือนำเข้าไม่ว่าจะเป็นส่งออกหรือนำเข้าซึ่งวัตถุรายการเดียวหรือหลายรายการ ซึ่งจะเห็นได้ว่ากฎหมายสากลระหว่างประเทศได้กำหนดการนำเข้าหรือส่งออกไว้อย่างชัดเจน และมีกระบวนการพิธีการศุลกากรเพื่อตรวจสอบการนำเข้าหรือส่งออก ณ ด่านอาหารและยา ดังนั้นบทบัญญัติมาตรานี้กำหนดความผิดและบทลงโทษ กรณีที่ผู้รับอนุญาตไม่ได้มีการขออนุญาตนำเข้าหรือส่งออกเฉพาะคราวเป็นโทษปรับสถานเดียวก็เปิดโอกาสให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายสามารถใช้ดุลยพินิจในการที่จะเปลี่ยนโทษดังกล่าวเป็นการปรับเป็นพินัยซึ่งเป็นผลดีกับผู้กระทำความผิดและสังคมมากกว่า เนื่องจากไม่ใช้การกระทำความผิดที่ร้ายแรง ซึ่งอัตราโทษปรับสถานเดียวตามมาตรา ๓๖ คือ ปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท และเมื่อผู้รับอนุญาตได้ชำระเงินค่าปรับแล้วให้ถือว่าคดีนั้นเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(๓) มาตรา ๑๕๐ ผู้รับอนุญาตผู้ใดดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในระหว่างที่เภสัชกรมิได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๕ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดทางอาญาของผู้รับอนุญาตที่ฝ่าฝืนหน้าที่ในการที่จะต้องจัดให้มีเภสัชกรอยู่ประจำควบคุมกิจการระหว่างการดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในการที่จะต้องจัดให้มีเภสัชกรอยู่ควบคุมกิจการตลอดเวลาทำการซึ่งระบุไว้ในใบอนุญาต พร้อมทั้งต้องดูแลให้เภสัชกรได้ปฏิบัติหน้าที่ ทั้งนี้ เภสัชกรที่จะทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมกิจการตามมาตรานี้คือบุคคลซึ่งได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมจากสภาเภสัชกรรมตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเภสัชกรรม พ.ศ. ๒๕๓๗ ดังนั้นบุคคลที่แม้จะมีความรู้ทางด้านยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์แต่หากมิใช่เภสัชกรที่ได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมก็ไม่ถือว่าเป็นเภสัชกรตามที่กำหนดไว้ในมาตรานี้

ซึ่งจะเห็นได้ว่าเภสัชกรผู้มีหน้าที่ควบคุมการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ต้องอยู่ประจำควบคุมกิจการตลอดเวลาที่เปิดทำการ และมีหน้าที่ต้องควบคุมให้มีฉลากและเอกสารกำกับยาบนผลิตภัณฑ์ควบคุมการบรรจุ การปิดฉลากที่ภาชนะหรือหีบห่อบรรจุ และควบคุมการแยกเก็บ อีกทั้งยังเป็นไปตามจริยธรรมวิชาชีพที่เภสัชกรพึงปฏิบัติอยู่แล้ว นอกจากนี้ หากผู้รับอนุญาตดำเนินการฝ่าฝืน ก็จะมีพนักงานเจ้าหน้าที่เข้าไปดำเนินการตรวจสอบ ดังนั้นจึงเห็นว่าการกำหนดโทษปรับสถานเดียวก็เปิดโอกาสให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายสามารถใช้ดุลยพินิจในการที่จะเปลี่ยนโทษดังกล่าวเป็นการปรับเป็นพินัยซึ่งเป็นผลดีกับผู้กระทำผิดและสังคมมากกว่า เนื่องจากเป็นไปตามหน้าที่ตามจรรยาบรรณวิชาชีพและไม่ใช่การกระทำความผิดที่ร้ายแรง

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามมาตรา ๑๕๐ กฎหมายกำหนดอัตราโทษ เฉพาะโทษปรับสถานเดียวคือปรับตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ ถึง ๑๐๐,๐๐๐ บาท จะมีอำนาจเปรียบเทียบได้ตามที่กำหนด และเมื่อผู้รับอนุญาตได้ชำระเงินค่าปรับภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีนั้นเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยอายุความ กรณีที่ไม่ได้มีการเปรียบเทียบปรับ ถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนด ๑ ปีนับแต่วันกระทำความผิด ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๙๕ (๕)

(๔) มาตรา ๑๕๔ ผู้ใดแก้ไขรายการทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงตามมาตรา ๔๙ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท

บทบัญญัติมาตรานี้ เป็นการกำหนดให้ผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ จะผลิตหรือนำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ จำเป็นต้องขอขึ้นทะเบียนตำรับนั้นต่อผู้อนุญาตก่อน และหากจะขอแก้ไขรายการทะเบียนตำรับที่ได้รับอนุญาตก็ต้องยื่นขออนุญาตให้เป็นไปตามที่กฎกระทรวงกำหนดด้วย นอกจากนี้ ทะเบียนตำรับจะต้องได้รับการอนุมัติจาก อย. ในทุกผลิตภัณฑ์ ซึ่งรายละเอียดของข้อมูลในทะเบียนตำรับจะประกอบด้วย สูตร กระบวนการผลิตและขั้นตอนการผลิต ฉลาก เอกสารกำกับ จะต้องได้รับการอนุมัติทะเบียนจาก อย. ซึ่ง อย. มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางตรวจพิจารณาเป็นอย่างดีก่อนที่จะอนุญาตทะเบียนตำรับนั้นๆ จากนั้น

ผู้ประกอบการจึงจะนำผลิตภัณฑ์ดังกล่าววางจำหน่ายได้ ดังนั้นหากจะแก้ไขรายการใดในทะเบียนตำรับก่อนข้างมีผลกระทบต่อคุณภาพมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ และต้องส่งตรวจวิเคราะห์ด้วย และถือเป็นการปลอมแปลงเอกสาร ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา กำหนดว่าหากผู้ใดทำเอกสารปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด เติมหรือตัดทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในเอกสารที่แท้จริง หรือประทับตราปลอม หรือลงลายมือชื่อปลอมในเอกสาร โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ถ้าได้กระทำให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปลอมเอกสาร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งหากเป็นการปลอมเอกสารสิทธิ หรือเอกสารราชการ ต้องระวางโทษสูงขึ้น คือ จำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท (ตามมาตรา ๒๖๕ ประมวลกฎหมายอาญา) ดังนั้นจึงเห็นว่าผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าดังกล่าว ควรจะพึงระวังการกระทำใดๆ ที่จะเกิดผลกระทบต่อรายการทะเบียนตำรับที่ได้รับอนุญาตไปแล้ว เพราะจะส่งผลกระทบในแง่ลบกับชื่อเสียงของตน เนื่องจาก อย. มีมาตรการตรวจสอบเฝ้าระวังคุณภาพผลิตภัณฑ์หลังออกสู่ตลาดด้วย ซึ่งการกำหนดโทษปรับสถานเดียว ก็เปิดโอกาสให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายสามารถใช้ดุลยพินิจในการที่จะเปลี่ยนโทษดังกล่าวเป็นการปรับเป็นพินัยซึ่งเป็นผลดีกับผู้กระทำผิดและสังคมมากกว่า

(๕) มาตรา ๑๕๙ ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับตามมาตรา ๔๙ ผู้ใดผลิตหรือนำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๑๐๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทบัญญัติที่กำหนดความผิดทางอาญาของผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้ายาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ที่ได้ไปยื่นคำขอขึ้นทะเบียนและได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไว้ แล้วได้ดำเนินการผลิต หรือนำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้ โดยมีองค์ประกอบความผิด ประกอบด้วย (๑) ผู้กระทำที่เป็นผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับ (๒) การกระทำ ได้แก่ ผลิตหรือนำเข้า (๓) เจตนาธรรมดา (๔) วัตถุแห่งการกระทำ คือ ตำรับยาเสพติดให้โทษ หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ ซึ่งต้องพิจารณาข้อเท็จจริงของการกระทำนั้นแล้วแต่กรณี และถือเป็นการปลอมแปลงเอกสาร ซึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา กำหนดว่า หากผู้ใดทำเอกสารปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด เติมหรือตัดทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในเอกสารที่แท้จริง หรือประทับตราปลอม หรือลงลายมือชื่อปลอมในเอกสาร โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ถ้าได้กระทำให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปลอมเอกสาร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งหากเป็นการปลอมเอกสารสิทธิ หรือเอกสารราชการ ต้องระวางโทษสูงขึ้น คือ จำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท (ตามมาตรา ๒๖๕ ประมวลกฎหมายอาญา) ดังนั้นจึงเห็นว่าผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าดังกล่าว ควรจะพึงระวังการกระทำใดๆ ที่จะเกิดผลกระทบต่อรายการทะเบียนตำรับที่ได้รับอนุญาตไปแล้ว เพราะจะส่งผลกระทบในแง่ลบกับชื่อเสียงของตน เนื่องจาก อย. มีมาตรการตรวจสอบเฝ้าระวังคุณภาพผลิตภัณฑ์หลังออกสู่ตลาดด้วย ซึ่งการกำหนดโทษปรับสถานเดียว ก็เปิดโอกาสให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายสามารถใช้ดุลยพินิจในการที่จะเปลี่ยนโทษดังกล่าวเป็นการปรับเป็นพินัยซึ่งเป็นผลดีกับผู้กระทำผิดและสังคมมากกว่า

(๖) มาตรา ๑๗๕ ผู้รับอนุญาตหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสาร หรือวัตถุใดแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๖๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท

บทบัญญัติมาตรานี้เป็นบทกำหนดโทษผู้รับอนุญาตหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องที่ไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใดแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติการเกี่ยวกับการควบคุมยาเสพติด ซึ่งมีหนังสือเรียกให้บุคคลดังกล่าวมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใด มาเพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการยึดหรืออายัดยาเสพติดที่มีไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือทรัพย์สินอื่นใดที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิด แต่อย่างไรก็ตาม ผู้รับอนุญาตทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล จะเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่กฎหมายกำหนด และมีถิ่นที่อยู่หรือสำนักงานตั้งอยู่ในประเทศไทยและมีหลักแหล่งที่อยู่ชัดเจนตามที่ได้แจ้งไว้กับ ออ.ด้วย ดังนั้นการที่บุคคลดังกล่าวไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสารจึงอาจเกิดจากความประมาทเลินเล่อโดยไม่มีเจตนาที่จะไม่ยื่นคำร้องเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง ดังนั้นจึงเห็นว่าการกำหนดโทษปรับสถานเดียวก็เปิดโอกาสให้ผู้มีอำนาจตามกฎหมายสามารถใช้ดุลยพินิจในการที่จะเปลี่ยนโทษดังกล่าวเป็นการปรับเป็นพินัยซึ่งเป็นผลดีกับผู้กระทำผิดและสังคมมากกว่า

อย่างไรก็ดี เนื่องจากการไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใดแก่พนักงานเจ้าหน้าที่มีอัตราโทษปรับสถานเดียว โดยต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท

๔.๓.๒ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

หากวิเคราะห์ผลกระทบข้อดีที่เกิดขึ้นจากการปรับเปลี่ยนโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายยาเสพติดที่ ออ. รับผิดชอบเป็นความผิดทางพินัย จะมีผลกระทบข้อดีต่อผู้กระทำความผิดและชั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๔.๓.๒.๑ ผลกระทบข้อดีต่อผู้กระทำความผิด

๑) สามารถพิจารณากำหนดลดหรือเพิ่มจำนวนค่าปรับตามความเหมาะสมได้โดยคำนึงถึงข้อเท็จจริง อายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะทางจิต อาชีพ และการกระทำความผิดซ้ำ

๒) สามารถผ่อนชำระค่าปรับได้ เพื่อไม่ให้กระทบต่อการดำรงชีวิต

๓) อำนวยความสะดวกในการชำระค่าปรับ เนื่องจากสามารถชำระผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ผ่านช่องทางธนาคาร ATM บัตรอิเล็กทรอนิกส์ Mobile Banking หรือ Internet Banking ได้

๔) อำนวยความสะดวกในการยื่นเอกสาร เนื่องจากสามารถดำเนินการผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

๕) ผู้กระทำความผิดสามารถขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนจ่ายค่าปรับเป็นพินัยก็ได้

๖) ผู้กระทำความผิดจะไม่มีภาระบันทึกเป็นประวัติอาชญากรรม เนื่องจากเป็นความผิดทางวินัย จึงไม่ทำให้ผู้กระทำความผิดต้องเสียประวัติและกระทบต่อหน้าที่การงาน นอกจากนี้ ความผิดก่อนหน้านี้ก็ต้องลบประวัติอาชญากรรมออกให้แล้วเสร็จภายใน ๓๖๕ วันนับแต่วันที่ความผิดอาญานั้นเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัย

๗) หากผู้กระทำความผิดเสียชีวิต โทษปรับที่ต้องชำระไม่ผูกพันต่อทายาท จึงส่งผลให้การบังคับคดีระงับไปด้วย

๔.๓.๒.๒ ผลกระทบข้อดีที่เกิดขึ้นต่อชั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

- ๑) ลดภาระงานของเจ้าหน้าที่ อย. เนื่องจากเจ้าหน้าที่ อย. สามารถบังคับชำระค่าปรับได้ ณ สถานที่ของหน่วยงานรัฐได้เลย
- ๒) อำนวยความสะดวกต่อเจ้าหน้าที่ อย. เนื่องจากหากผู้ถูกปรับไม่ชำระค่าปรับภายในเวลากำหนด เจ้าหน้าที่ อย. สามารถส่งเรื่องต่อชั้นศาลผ่านช่องทางระบบบริการออนไลน์ และสามารถติดตามผลคดีโดยวิธีการอิเล็กทรอนิกส์ได้
- ๓) ลดการใช้อำนาจดุลยพินิจของพนักงานอัยการ เนื่องจากการกำหนดจำนวนเงินค่าปรับเป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ อย.

๔.๓.๓ ความเห็นและข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

ผลจากการขอความเห็นและข้อเสนอแนะกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานดำเนินคดีและเปรียบเทียบปรับ (บุคคลากรภายในและภายนอกกองควบคุมวัตถุเสพติด) ได้แก่ เจ้าหน้าที่กลุ่มกำหนดมาตรฐาน เจ้าหน้าที่กลุ่มกำกับดูแลก่อนออกสู่ตลาด และเจ้าหน้าที่กลุ่มกำกับดูแลหลังออกสู่ตลาด เจ้าหน้าที่กองกฎหมายอาหารและยาของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และผู้อำนวยการกองควบคุมวัตถุเสพติด ซึ่งได้จัดประชุมหารือ ณ ห้องประชุมของกองควบคุมวัตถุเสพติด สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และประชุมแลกเปลี่ยนผ่านการประชุมสื่ออิเล็กทรอนิกส์ด้วย เมื่อวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ เป็นต้น

๑) ความหมายของการลงโทษปรับคืออะไร

สรุปความเห็นและข้อเสนอที่ได้ คือ การลงโทษปรับแก่ผู้กระทำความผิดเป็นการลงโทษในทางทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด ซึ่งการลงโทษดังกล่าวมีกันมาแต่ช้านาน ค่าปรับจึงมีความหมายถึงการลงโทษที่เกี่ยวกับเงินตรา หรือชดเชยความเสียหายใด ๆ แก่ผู้เสียหายเป็นเงินตรา และการลงโทษปรับ รัฐไม่ต้องมีภาระค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียไป ต่างจากกรณีลงโทษจำคุกหรือโทษประหารชีวิต เช่น ค่าใช้จ่ายให้แก่กรมราชทัณฑ์ในการเป็นค่าอาหารแก่ผู้ต้องโทษจำคุก การจัดหาสถานที่จำคุกให้เพียงพอ การจัดหาผู้คุมนักโทษ ทั้งนี้ การลงโทษปรับเป็นวิธีปฏิบัติที่มีประโยชน์สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ ทางสังคมแบบอุตสาหกรรม

๒) มาตรการลงโทษปรับเป็นพินัยระหว่างผู้กระทำความผิดที่เป็นนิติบุคคลและบุคคลธรรมดาควรเป็นอย่างไร

สรุปความเห็นและข้อเสนอที่ได้ คือ ควรเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

๓) หากผลประโยชน์ที่ได้รับจากการกระทำความผิดเกินกว่าค่าปรับที่ต้องจ่ายจะดำเนินการอย่างไร

สรุปความเห็นและข้อเสนอที่ได้ คือ อาจใช้โทษปรับแบบตามรายวันและรายได้เฉลี่ย

๔) การลงโทษปรับแบบ Day Fine คือ อะไร

สรุปความเห็นและข้อเสนอที่ได้ คือ เป็นระบบการลงโทษปรับที่มีความยุติธรรมทั้งต่อสังคมและต่อผู้กระทำความผิดแต่ละคน และมีประสิทธิภาพมากกว่าระบบการลงโทษปรับแบบอื่น ๆ ซึ่งระบบการลงโทษปรับแบบ Day fine ได้เริ่มมีการบังคับใช้กันในประเทศต่างๆ ทั้งในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย (civil law) เช่น ประเทศสวีเดน เยอรมนี ฝรั่งเศส และในกลุ่มประเทศที่ใช้แนวคำพิพากษาเป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาพิพากษาคดี (common law) เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา

๕) การกำหนดอัตราค่าปรับให้สัมพันธ์กับสภาพเศรษฐกิจ โดยคำนวณจากอัตรารายได้ของผู้กระทำความผิดเป็นสำคัญ

สรุปความเห็นและข้อเสนอที่ได้ คือ สูตรคำนวณค่าปรับตามรายได้ ประกอบด้วย ๒ ขั้นตอน คือ (๑) กำหนดหน่วยวันปรับ จะพิจารณาถึงความรุนแรงของอาชญากรรม แรงจูงใจ เครื่องมือที่ใช้ และสภาพแวดล้อมในการกระทำความผิด ตลอดจนประวัติการก่อคดีที่ผ่านมา หากความผิดที่ก่อมีความร้ายแรง ปริมาณวันก็จะสูงขึ้น

ตามข้อเท็จจริง : ในส่วนของปริมาณวัน กฎหมายอาจกำหนดปริมาณขั้นสูงสำหรับความผิดแต่ละฐานที่จะปรับได้ เช่น ในประเทศฟินแลนด์ให้ปรับได้ไม่เกิน ๑๒๐ วันปรับ และต่ำสุด ๑ วันปรับ หรือในประเทศเดนมาร์กที่กำหนดให้ปรับได้ไม่เกิน ๖๐ วันปรับ (๒) ประเมินรายได้สุทธิต่อวันของผู้กระทำความผิด เพื่อใช้ในการกำหนดค่าปรับตามสูตรการคำนวณค่าปรับ ซึ่งเป็นรายได้สุทธิที่หักรายจ่ายที่จำเป็นแล้ว เช่น ค่าเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว หนี้สินที่ต้องชำระ และภาษีเงินได้ (๓) คำนวณค่าปรับจากรายได้จริง (Strick Income) หรือรายได้โดยเฉลี่ย (Average Income) เพื่อหารายได้โดยเฉลี่ยที่แท้จริงในการคำนวณหา ค่าปรับที่เหมาะสมกับฐานะของผู้กระทำความผิดแต่ละราย

๖) การลงโทษปรับตามวันและเวลา คือ อะไร

สรุปความเห็นและข้อเสนอที่ได้ คือ การลงโทษปรับที่กำหนดอัตราค่าปรับให้มีความสัมพันธ์กับรายได้โดยเฉลี่ย ในแต่ละวันของผู้กระทำความผิด เพื่อให้การลงโทษปรับแก่ผู้กระทำความผิดมีประสิทธิภาพในการยับยั้งมิให้ผู้กระทำความผิด กระทำความผิดซ้ำอีก ระบบการลงโทษปรับตามวันและรายได้มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ๓ ข้อ คือ (๑) รายได้ต่อวัน ของผู้ที่จะถูกปรับ โดยพิจารณาจากรายได้จริง รายได้เฉลี่ย และรายได้ประมาณการ (๒) จำนวนวันที่ศาลเห็นสมควรจะปรับโดยพิจารณาจากความร้ายแรงของความผิด โดยจำนวนวันจะเป็นตัวตั้งเพื่อนำไปคูณกับรายได้ต่อวันของจำเลย (๓) จำนวนค่าปรับ คือผลลัพธ์ที่ได้จากการนำจำนวนวันไปคูณกับจำนวนรายได้ต่อวันของจำเลยอัน จะเป็นค่าปรับในแต่ละคดีความผิด

๗) การกำหนดโทษปรับควรคำนึงถึงอัตราเงินเฟ้อด้วยหรือไม่

สรุปความเห็นและข้อเสนอที่ได้ คือ เพื่อให้ได้ค่าปรับที่แท้จริง ดังนั้นควรจะนำเอาอัตราเงินเฟ้อ ซึ่งคำนวณจากดัชนีราคาผลิตภัณฑ์มวลรวมภายใน ประเทศไทยของปีนั้น ๆ เข้ามาปรับด้วย

๘) ข้อดีของการนำโทษปรับรายวันมาปรับใช้

สรุปความเห็นและข้อเสนอที่ได้ คือ (๑) ทำให้โทษปรับอยู่ในระดับที่เหมาะสมอยู่ตลอดเวลา (๒) เพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำภายหลังการชำระค่าปรับของความผิดที่ให้ผลประโยชน์สูงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (๓) กำหนดให้เหมาะสมกับฐานะของผู้กระทำความผิดได้ กล่าวคือ คนจนก็ปรับในอัตราที่ต่ำ ในขณะที่คนรวยก็ปรับในอัตราที่สูง

๙) ปัญหาเรื่องการคำนวณรายได้บุคคลของไทย

สรุปความเห็นและข้อเสนอที่ได้ คือ (๑) ฐานในการเก็บข้อมูลรายได้ประชากรยังขาดประสิทธิภาพ (๒) จะต้องมีการพัฒนาในด้านการหารายได้โดยเฉลี่ยที่แท้จริงของประชาชนทั้งในกลุ่มสังคมเกษตรกรรม และในกลุ่มสังคมอุตสาหกรรม เพื่อให้การลงโทษปรับในระบบมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริงในการลงโทษปรับผู้กระทำความผิดทุกสถานะ (๓) จะพิจารณาเรื่องฐานะทางสังคมที่ยากจนของผู้กระทำความผิดได้อย่างไร

๑๐) การกำหนดอัตราโทษปรับควรคำนึงถึงปัจจัยอะไรบ้าง

สรุปความเห็นและข้อเสนอที่ได้ คือ (๑) ค่าปรับควรแปรเปลี่ยนไปตามฐานะของผู้กระทำความผิด (๒) คำนึงถึงองค์ประกอบอื่นๆ ของผู้กระทำความผิด เช่น จำนวนบุตรที่อยู่ในความอุปการะ การเลี้ยงดูบุคคลอื่นๆ ในครอบครัว (๓) คำนึงถึงที่มาของรายได้หากรายได้มาจากทรัพย์สินที่มีอยู่ เช่น ดอกเบี้ยเงินฝาก ค่าเช่าจากทรัพย์สินที่ให้เช่า การลงโทษควรสูงกว่าผู้มีรายได้จากการทำงาน เพราะเชื่อว่าบุคคลเหล่านั้นอยู่ในฐานะที่ได้เปรียบกว่า

๑๑). หากเอาฐานภาษีเงินได้ของบุคคลมาคิดคำนวณเป็นค่าปรับจะเป็นอย่างไร

สรุปความเห็นและข้อเสนอที่ได้ คือ ค่อนข้างที่จะไม่บรรลุผลสำเร็จและดูเหมือนจะเป็นสิ่งที่ยาก โดยเฉพาะผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง มักจะมีวิธีการต่างๆ ในการหลีกเลี่ยงภาษี

๑๒) การบังคับชำระค่าปรับ

สรุปความเห็นและข้อเสนอที่ได้ คือ หากไม่ชำระค่าปรับภายในเวลาที่ศาลกำหนด ให้ศาลมีอำนาจออกหมายจับบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินชำระค่าปรับ และการบังคับคดีย่นำมาตรา ๒๙/๑ ป.อาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ไม่รวมการกักขังแทนค่าปรับ ห้ามอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลในปัญหาข้อเท็จจริง และจำนวนค่าปรับ อุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริงได้ตามเงื่อนไขในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา (ต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมของผู้อุทธรณ์และภาระค่าใช้จ่ายของสังคมคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด)

๑๓) การปรับเป็นพินัยมีกรณีอะไรบ้าง

สรุปความเห็นและข้อเสนอที่ได้ คือ (๑) กรณีเดียวเป็นความผิดในหลายบท โดยให้ปรับโดยใช้กฎหมายที่กำหนดค่าปรับสูงสุด และก่อนที่ผู้กระทำความผิดชำระค่าปรับ หากพบว่ามีกฎหมายของหน่วยงานอื่นมีค่าปรับสูงกว่าให้ระงับ การปรับและส่งสำนวนให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานนั้น กรณีที่ได้มีคำสั่งปรับและผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับแล้วไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนให้ความผิดทางพินัยสำหรับการกระทำความผิดในบทอื่นเป็นอันยุติ (๒) การกระทำความผิดทางพินัยหลายกรรม ให้ปรับทุกกรรมเรียงกระทง กรณีความผิดกรรมใดอยู่ในอำนาจหน่วยงานอื่น ให้แจ้งหน่วยงานนั้นดำเนินการต่อไป นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจะวางระเบียบให้เจ้าหน้าที่ของรัฐร่วมกันหรือปรับแทนได้ (๓) กรณีเดียวเป็นความผิดตามพินัยและอาญา อาญาไม่อาจเปรียบเทียบได้ ให้ระงับการดำเนินการปรับเป็นพินัยและแจ้งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีอาญาต่อไป และสั่งปรับเป็นพินัยไปแล้วไม่ตัดอำนาจพนักงานสอบสวนและอัยการ ในการดำเนินคดีอาญาหากศาลในคดีอาญามีคำพิพากษาสั่งลงโทษ ให้ความผิดทางพินัยเป็นอันยุติ และนำค่าปรับเป็นชำระแล้ว มาหักลบกับโทษปรับอาญา อาญาเปรียบเทียบได้และผู้กระทำความผิดชำระค่าปรับเป็นพินัยให้คดีอาญานั้น เลิกกันไม่ตัดสิทธิ์ผู้เสียหายในคดีอาญาในการเรียกร้องค่าเสียหายอาญาเปรียบเทียบได้และผู้กระทำความผิดชำระค่าปรับอาญาตามที่มีการเปรียบเทียบ ให้ความผิดเป็นอันยุติ (๔) การกระทำความผิดหลายกรรมบางกรรมเป็นพินัยบางกรรมเป็นอาญา ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสั่งปรับเป็นพินัยอาญาส่งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีอาญา การสืบสวนและสอบสวนคดีอาญา หากพบว่ากระทำความผิดเป็นพินัยให้พนักงานสอบสวนพนักงานอัยการแจ้งเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อพิจารณาดำเนินการกับปรับเป็นพินัย

๑๔) ควรกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีอำนาจปรับเป็นพินัยเป็นใครบ้าง

สรุปความเห็นและข้อเสนอที่ได้ คือ ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นเภสัชกรระดับชำนาญการขึ้นไป หรือเทียบเท่าและนิติกรระดับชำนาญการขึ้นไปหรือเทียบเท่า มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ในความผิดที่มีโทษปรับเป็นพินัยซึ่งมีอัตราอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

๑๕) อัตราค่าปรับซึ่งนำเฉพาะฐานความผิดที่เป็นบทกำหนดโทษอยู่ในอำนาจของเลขาธิการ อย. ตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕

สรุปความเห็นและข้อเสนอที่ได้ โดยกำหนดอัตราค่าปรับจากจำนวนหน่วยวันปรับคูณกับรายได้สุทธิต่อวัน แต่อย่างไรก็ตาม อัตราค่าปรับจะต้องไม่เกินอัตราค่าปรับสูงสุดตามบทกำหนดโทษที่ฐานความผิดได้กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียดดังนี้ คือ

๑๕.๑) ผู้ควบคุมยานพาหนะผู้ใดไม่จัดให้มีการป้องกันตามสมควร เพื่อมิให้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สุญหายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบ จะมีอัตราค่าปรับเป็นจำนวนหน่วยวันปรับต่ำสุด ๑ วัน สูงสุดไม่เกินจำนวนวันที่แก้ไขให้มีการป้องกันตามสมควรแล้ว และรายได้จริงหรือรายได้โดยเฉลี่ยต่อวันของผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ หากกรณีผู้ควบคุมยานพาหนะไม่มีใบอนุญาตขับรถต้องชำระค่าอัตราปรับมากกว่า ๒ เท่าด้วย

๑๕.๒) ผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกในแต่ละครั้งซึ่งยาเสพติดให้โทษ หรือวัตถุออกฤทธิ์โดยไม่ได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราว จะมีอัตราค่าปรับเป็นจำนวนหน่วยวันปรับขึ้นกับระยะเวลาที่จะได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราวจาก อย. และ รายได้จริงหรือรายได้โดยเฉลี่ยต่อวันของผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ ในระหว่างที่ใบอนุญาตยังไม่เรียบร้อย สินค้าจะต้องนำไปเก็บไว้ภายใต้การกำกับดูแลของกรมศุลกากร และเจ้าหน้าที่ด่านอาหารและยา

๑๕.๓) ผู้รับอนุญาตผู้ใดดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในระหว่างที่เภสัชกรมิได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ จะมีอัตราค่าปรับเป็นจำนวนหน่วยวันปรับต่ำสุด ๑ วัน สูงสุด ไม่เกิน ๓๐ วัน เนื่องจากหากร้านยาไม่มีเภสัชปฏิบัติหน้าที่เกิน ๑ เดือน ต้องแจ้งยกเลิกพื้นที่ และรายได้จริงหรือรายได้โดยเฉลี่ยต่อวันของผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ ต้องส่งสภาเภสัชกรรมดำเนินคดีกับเภสัชที่มีอยู่ประจำควบคุมกิจการของสถานที่ดังกล่าวด้วย

๑๕.๔) ผู้ใดแก้ไขรายการทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยการขึ้นทะเบียน จะมีอัตราค่าปรับเป็นจำนวนหน่วยวันปรับต่ำสุด ๑ วัน หรือจนกว่าจะแก้ไขทะเบียนตำรับให้ถูกต้องครบถ้วนนับแต่วันที่ไปตรวจพบเจอการกระทำความผิด เพื่อเป็นการเร่งให้ผู้ประกอบเร่งมาแก้ไขทะเบียนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และรายได้จริงหรือรายได้โดยเฉลี่ยต่อวันของผู้กระทำความผิด

๑๕.๕) ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับผู้ใดผลิตหรือนำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษ หรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้ จะมีอัตราค่าปรับเป็นจำนวนหน่วยวันปรับต่ำสุด ๑ วัน สูงสุดไม่เกิน ๓๐๐ วัน เนื่องจากเป็นไปตามระยะเวลาการพิจารณาอนุญาตขึ้นทะเบียนในคู่มือประชาชน และรายได้จริงหรือรายได้โดยเฉลี่ยต่อวันของผู้กระทำความผิด

๑๕.๖) ผู้รับอนุญาตหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใดแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ จะมีอัตราค่าปรับเป็นจำนวนหน่วยวันปรับต่ำสุด ๑ วัน สูงสุดไม่เกินอัตราค่าปรับสูงสุด ๒,๐๐๐ บาท และรายได้จริงหรือรายได้โดยเฉลี่ยต่อวันของผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ จะใช้รายได้เฉลี่ยต่อวันสูงสุดในการคำนวณไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท

ทั้งนี้ ผู้เขียนได้จัดทำ (ร่าง) อัตราค่าปรับรายวัน (Daily Fine) ที่ได้จากการระดมความคิดเห็นของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกกองควบคุมวัตถุเสพติด ตามภาคผนวกที่ ๒

๔.๓.๓ ความเห็นของผู้เขียน

ผู้เขียนได้นำผลสรุปจากการรับฟังความเห็นข้างต้น ไปวางโครงสร้างของเนื้อหาที่จะจัดทำ (ร่าง) พระราชกฤษฎีกาที่จะเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวของประมวลกฎหมายยาเสพติด เป็นดังนี้

๑) วางระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัย อย่างน้อยต้องกำหนดให้มีผล ดังต่อไปนี้

๑.๑) ในการพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัย เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงตามระดับความรุนแรงของผลกระทบที่เกิดขึ้นแก่ชุมชน หรือสังคมจากการกระทำความผิดทางพินัย และพฤติการณ์อื่นอันเกี่ยวกับสภาพความผิดทางพินัย เพื่อกำหนดจำนวนค่าปรับเป็นพินัยในเบื้องต้น จากนั้นจึงพิจารณาข้อเท็จจริง ตามความรู้ผิดชอบ อายุ ประวัติ ความประพฤติ สถิติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ สิ่งแวดล้อมการกระทำความผิดซ้ำ และสิ่งอื่นทั้งปวงเกี่ยวกับผู้กระทำความผิดทางพินัยประกอบเพื่อใช้เป็นเหตุในการลดหรือเพิ่มจำนวนค่าปรับเป็นพินัย ที่ได้กำหนดไว้ในเบื้องต้น

๑.๒) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดทางพินัย จำนวนค่าปรับเป็นพินัยต้องไม่ต่ำกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับ แต่ต้องไม่เกินอัตราขั้นสูงที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยกำหนดไว้

๑.๓) ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยมีฐานะยากจนและกระทำความผิดด้วยความจำเป็นเพื่อยังชีพของตนและครอบครัว ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดค่าปรับเป็นพินัยในอัตราต่ำที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ต้องไม่ต่ำกว่าห้าสิบบาทหรือไม่น้อยกว่าอัตราขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ แล้วแต่กรณี

๒) พิจารณาให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยผ่อนชำระค่าปรับได้ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพิจารณาฐานะการเงิน รายได้ รายจ่าย และภาระหนี้สิน เว้นแต่ผู้กระทำความผิดทางพินัยมีพฤติการณ์หลักเสี่ยงไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัย

๓) กำหนดจำนวนเงินและระยะเวลาในการผ่อนชำระได้ ให้พิจารณาจากจำนวนค่าปรับเป็นพินัย ประกอบกับฐานะการเงิน รายได้ รายจ่าย และภาระหนี้สิน เพื่อไม่ให้กระทบต่อการดำรงชีวิตของผู้กระทำความผิดทางพินัยและครอบครัว ทั้งนี้การผ่อนชำระต้องเสร็จสิ้นการขาดอายุความคดี

๔) ต้องออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามประมวลกฎหมายยาเสพติดด้วย ซึ่งการพิจารณาปรับเป็นพินัยที่มีอัตราค่าปรับเกิน ๑๐,๐๐๐ บาท ต้องทำเป็นองค์คณะ ให้องค์คณะประกอบด้วยหัวหน้าองค์คณะหนึ่งคน และองค์คณะอีกไม่น้อยกว่าสองคน

๕) คำสั่งปรับเป็นพินัยหรือยุติการปรับเป็นพินัยต้องทำเป็นหนังสือ ระบุวัน เดือน ปี และลงลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยหรือลายมือชื่อขององค์คณะทุกคน แล้วแต่กรณี

๖) หนังสือแจ้งข้อกล่าวหาอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญตามแนวทาง ดังนี้

๖.๑) สถานที่ออกหนังสือ

๖.๒) วันที่ออกหนังสือ

๖.๓) ชื่อที่อยู่ผู้ถูกกล่าวหา

๖.๔) ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำอันเป็นความผิดทางพินัย

๖.๕) ข้อกฎหมาย

๖.๖) ช่องทางการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา

๖.๗) สิทธิในการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา

๗) เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกในการชำระค่าปรับเป็นพินัย จะกำหนดให้ชำระผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ตามจำนวนที่ระบุไว้ในคำสั่งปรับเป็นพินัยหรือคำสั่งให้ผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัย ณ สถานที่หรือโดยวิธีการที่หน่วยงานของรัฐ ที่รับผิดชอบกฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยกำหนดไว้ในคำสั่งดังกล่าวผ่านช่องทาง ดังต่อไปนี้ (๑) ธนาคาร (๒) หน่วยบริการรับชำระเงินที่เป็นของรัฐหรือเอกชน ตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนด (๓) เครื่องรับจ่ายเงินอัตโนมัติ (ATM) (๔) บัตรอิเล็กทรอนิกส์ (๕) โมบายล์แบงกิง (Mobile Banking) (๖) อินเทอร์เน็ตแบงกิง (Internet Banking) (๗) สถานที่หรือวิธีการอื่นใดที่สามารถเข้าถึงการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ และต้องจัดให้มีช่องทางการชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยพิจารณาให้ประชาชนสามารถเข้าถึงและใช้ได้โดยสะดวกอย่างน้อยหนึ่งช่องทาง และหน่วยงานของรัฐจะเรียกค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมจากค่าปรับเป็นพินัยไม่ได้

๘) ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้สั่งปรับเป็นพินัยรายงานการสั่งปรับเป็นพินัยให้หัวหน้า หน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดทราบ และให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการปรับเป็นพินัยของหน่วยงานนั้นแล้วเปิดเผยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ประชาชนทราบเป็นประจำทุกปี

๔.๔ การวิเคราะห์ผลกระทบต่องานของ อย. ที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายยาเสพติดที่ อย. รับผิดชอบเป็นความผิดทางพินัย

การเปรียบเทียบปรับความผิดคดีที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายยาเสพติดที่ อย. รับผิดชอบ ดำเนินการตาม “ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕” ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้มีมติไว้ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยกำหนดฐานความผิดซึ่งมีโทษปรับสถานเดียวในฐานความผิดที่อยู่ในอำนาจของเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) ได้แก่ มาตรา ๑๓๕ มาตรา ๑๓๖ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๑๕๘ มาตรา ๑๕๙ และมาตรา ๑๗๕ โดยกำหนดการเปรียบเทียบปรับของเลขาธิการ อย. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ อย. มอบหมาย ไว้ในหมวด ๓ ดังนี้

ข้อ ๙ ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบดำเนินการเปรียบเทียบปรับให้แล้วเสร็จภายในสถานที่ตั้งปกติของสำนักงานที่ตนสังกัด

ข้อ ๑๐ การเปรียบเทียบ ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบถือหลักเกณฑ์และกำหนดจำนวนเงินค่าปรับ ตามบัญชีกำหนดอัตราค่าปรับสำหรับการเปรียบเทียบท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๑๑ เมื่อปรากฏหลักฐานจากพนักงานเจ้าหน้าที่ว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบเรียกผู้กระทำความผิดมาทำการเปรียบเทียบหากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นไม่สอดคล้องกับหลักฐานจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ผู้ที่ปฏิบัติงานเปรียบเทียบเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความ และให้แจ้งข้อหาในการกระทำความผิด วัน เวลา และสถานที่เกิดเหตุ และชี้แจงให้ผู้กระทำความผิดเข้าใจถึงความผิดที่เกิดขึ้นว่าเป็นคดีที่ทำการเปรียบเทียบได้

ถ้ายอมรับสารภาพผิดและกรณีที่มีของกลางในคดี ผู้ต้องหายินยอมยกของกลางให้ตกเป็นของสำนักงาน ออ. เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีนั้นเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ผู้กระทำความผิดที่ยินยอมให้เปรียบเทียบ หรือผู้กระทำความผิดที่ไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้บันทึกคำให้การของผู้กระทำความผิด และบัญชีของกลาง (ถ้ามีของกลาง) ไว้

ข้อ ๑๒ ในคดีที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องพิจารณาแล้วเห็นว่า

(๑) ไม่มีอำนาจเปรียบเทียบ ให้ดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยการพิจารณาทางคดีที่สำนักงาน ออ. กำหนด และ

(๒) การกระทำนั้นไม่เป็นความผิดตามข้อกล่าวหา ให้ส่งเรื่องคืนหน่วยงานเจ้าของเรื่องเพื่อดำเนินการตามที่เห็นสมควรต่อไป

ข้อ ๑๓ ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง บันทึกการเปรียบเทียบผู้กระทำความผิดที่ชำระค่าปรับแล้ว และบันทึกประวัติผู้กระทำความผิด

ข้อ ๑๔ การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการนำเงินค่าปรับจากการเปรียบเทียบส่งคลัง

(๑) สำนักงาน ออ. ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องออกใบส่งชำระค่าปรับเปรียบเทียบคดีให้ผู้กระทำความผิด และให้ผู้กระทำความผิดไปชำระเงินที่เจ้าหน้าที่คลัง สำนักงาน ออ. และให้เจ้าหน้าที่คลังออกใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้กระทำความผิดใบเสร็จรับเงินให้มีข้อความแสดงว่าเป็นใบเสร็จรับเงินค่าเปรียบเทียบตามประมวลกฎหมายอาญาเสพติด และบันทึกการเก็บเงินไว้ เงินค่าปรับให้นำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน ตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(๒) จังหวัดอื่นๆ ให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดดำเนินการตาม (๑) โดยอนุโลมและเมื่อทำการเปรียบเทียบเสร็จแล้วให้มีการจัดทำรายงานผลการเปรียบเทียบคดีเป็นรายเดือน ถ้าเดือนใดไม่มีการเปรียบเทียบไม่ต้องจัดทำรายงาน ทั้งนี้ ให้รายงานภายในวันที่ ๑๕ ของเดือนถัดไป และให้เสนอรายงานต่อเลขาธิการ ออ.

ข้อ ๑๕ ให้หนังสือเรียกเปรียบเทียบปรับ บันทึกคำให้การผู้กระทำความผิด (กรณียินยอมเปรียบเทียบ) บัญชีของกลาง บันทึกคำให้การผู้กระทำความผิด (กรณีไม่ยินยอมเปรียบเทียบ) แบบเปรียบเทียบคดีกำหนดค่าปรับ แบบบันทึกประวัติผู้กระทำความผิด แบบรายงานผลการเปรียบเทียบ เป็นไปตามแบบที่เลขาธิการ ออ. ประกาศกำหนด

ดังนั้น หากจะปรับเปลี่ยนฐานความผิดในมาตรา ๑๓๕ มาตรา ๑๓๖ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๑๕๘ มาตรา ๑๕๙ และมาตรา ๑๗๕ ตามประมวลกฎหมายอาญาเสพติดให้เป็นโทษปรับทางพินัย “ระบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามอาชญาเสพติดว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕” ยังสามารถใช้ระบียบดังกล่าวเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานได้หรือไม่

นับตั้งแต่พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้มีผลใช้บังคับ เป็นผลทำให้การดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัยเป็นระบบการปรับผู้กระทำความผิดรูปแบบใหม่ และมีขั้นตอนการดำเนินการที่แตกต่างไปจากการดำเนินการปรับทางอาญาหรือปรับทางปกครอง พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ได้บัญญัติให้นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อให้คำแนะนำและ

คำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งเสนอแนะการออกกฎกระทรวง และระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาทำหน้าที่หน่วยธุรการของคณะกรรมการดังกล่าว

ในวาระเริ่มแรกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยจึงมีบทบาทสำคัญในการให้คำแนะนำและคำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งการเสนอแนะการวางระเบียบปฏิบัติและระยะเวลาในการปรับเป็นพินัย ทั้งการทำงานเพื่อให้เกิดผลใช้บังคับการบริหารจัดการกฎหมาย และการดำเนินการตรวจพิจารณากฎหมายลูกบทต่าง ๆ ตลอดจนการให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ และเมื่อครบห้าปีหลังจากที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแล้วให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ประเมินความจำเป็นในการให้มีคณะกรรมการนี้ต่อไปโดยให้เสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติ ในกรณีที่เห็นว่าไม่มีความจำเป็นและคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแล้ว ให้คณะกรรมการดังกล่าวสิ้นสุดลงนับแต่วันที่คณะรัฐมนตรีมีมติหรือวันที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย จึงวางระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อให้การให้คำแนะนำและคำปรึกษาของคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยเป็นไปอย่างเรียบร้อย และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นแนวทางเดียวกันทั่วประเทศ

ที่ผ่านมามีหน่วยงานต่างๆ ได้เสนอเรื่องเพื่อขอคำแนะนำและคำปรึกษาของคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เพื่อให้การดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ของหน่วยงานของตนเป็นไปอย่างเรียบร้อยและตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าบันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย มีเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการเตรียมการตราพระราชกฤษฎีกาเพื่อเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายยาเสพติดที่ อย. รับผิดชอบเป็นความผิดทางพินัย จึงขอเสนอประเด็นสำคัญที่ต้องคำนึงถึง ดังนี้

๔.๔.๑ แนวทางการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้วาง “แนวทางการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕” เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ นำไปปรับใช้กับการแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำของบทบัญญัติที่มีการเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวของกฎหมายในบัญชี ๑ และถ้อยคำของบทบัญญัติที่มีโทษปรับทางปกครองในบัญชี ๓ เพื่อให้สอดคล้องกับการที่มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ได้เปลี่ยนโทษดังกล่าวไปแล้ว รวมถึงกรณีที่จะมีการตราพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวสำหรับกฎหมายในบัญชี ๒ ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวด้วย ตามบันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง แนวทางการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่องเสร็จที่ ๖๔๖-๒๕๖๖ เมื่อ มิถุนายน ๒๕๖๖ ดังนี้

โดยที่มาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มีบทบัญญัติให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวของกฎหมายในบัญชี ๑ บัญชี ๒ และความผิดที่มีโทษปรับทางปกครองในบัญชี ๓ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นความผิดทางพินัย และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาและอัตราโทษปรับทางปกครองที่ บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าวเป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย เมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบห้าวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา อย่างไรก็ตาม การดำเนินการแก้ไขถ้อยคำในกฎหมายตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ มีปัญหาเกี่ยวกับการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายเนื่องจากยังไม่เคยปรากฏแนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำ บทบัญญัติของกฎหมายอื่นในลักษณะเช่นเดียวกับบทบัญญัติในมาตรา ๓๙ มาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ดังนั้น เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ให้เกิดความชัดเจนและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว กองกฎหมายไทย สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จึงขอหารือคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขบทบัญญัติมาตราของกฎหมายในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ให้เป็นปัจจุบันเพื่อประโยชน์ในการบริการข้อมูลทางกฎหมายแก่หน่วยงานของรัฐและประชาชน

คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยได้พิจารณาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ที่บัญญัติให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัย และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาเป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย และมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวที่บัญญัติให้เปลี่ยนความผิดทางปกครองเป็นความผิดทางพินัยและให้ถือว่าอัตราโทษปรับทางปกครองเป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย ประกอบกับมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัตินี้ที่กำหนดให้ผู้ใดกระทำความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยแล้ว เห็นว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ มีวัตถุประสงค์ให้มีการเปลี่ยนโทษอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวและโทษปรับทางปกครองของกฎหมายตามที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายเป็นมาตรการปรับเป็นพินัย ดังนั้น เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้หน่วยงานของรัฐ ประชาชน ผู้ใช้และอ้างอิงกฎหมายให้สามารถเข้าใจกฎหมายเมื่อเข้าไปสืบค้นกฎหมายในฐานข้อมูลกฎหมายของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยจึงเห็นควรกำหนด แนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตราของกฎหมายในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ให้เป็นปัจจุบัน ปรากฏตามตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

พระราชบัญญัติกฎหมายเหตุแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖

มาตรา ๒๙ (เดิม)

“ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท”

แนวทางที่คณะกรรมการฯ กำหนด

มาตรา ๒๙

“ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๖ **มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยไม่เกินหนึ่งแสนบาท***

[*มาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ บัญญัติให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัย และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาเป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย]

ทั้งนี้ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกานำแนวทางดังกล่าวข้างต้นไปปรับใช้กับการแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำของบทบัญญัติที่มีการเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวของกฎหมายในบัญชี ๑ และถ้อยคำของบทบัญญัติที่มีโทษปรับทางปกครองในบัญชี ๓ ต่อไป เพื่อให้สอดคล้องกับการที่มาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ได้เปลี่ยนโทษดังกล่าวไปแล้ว รวมถึงกรณีที่จะมีการตราพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวสำหรับกฎหมายในบัญชี ๒ ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ หากหน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบการใช้บังคับกฎหมายในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ดังกล่าว ประสงค์จะแก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำในทำนองเดียวกับที่กล่าวข้างต้น ก็ให้หน่วยงานของรัฐดังกล่าวกระทำได้ ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกของประชาชนในการทำ ความเข้าใจกับการเปลี่ยนแปลงและเพื่อความสะดวกของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติตามกฎหมาย

๔.๔.๒ ผู้ที่มีอำนาจปรับเป็นพินัย หลักเกณฑ์และวิธีการปรับเป็นพินัย และหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยและการผ่อนชำระ

บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัย และหลักเกณฑ์ในการปรับเป็นพินัย ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ เรื่องเสร็จที่ ๑๐๖๖-๒๕๖๖ เมื่อกันยายน ๒๕๖๖ โดยสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ กษ ๒๓๐๑/๑๖๙๙ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาสรุปความได้ว่ามาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบความผิดที่รัฐมนตรีแต่งตั้งมีอำนาจเปรียบเทียบได้ ซึ่งคณะกรรมการเปรียบเทียบที่ รัฐมนตรีแต่งตั้งให้มีจำนวนสามคนประกอบด้วย ข้าราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หนึ่งคน พนักงานอัยการหนึ่งคนและพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอีกหนึ่งคน โดยเมื่อผู้กระทำความผิดได้เสียค่าปรับตามที่เปรียบเทียบแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประกอบกับได้มีการออกระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการเปรียบเทียบปรับตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการเปรียบเทียบปรับสำหรับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการเปรียบเทียบความผิด รวมทั้งจัดทำประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อกำหนดแบบบันทึกสรุปข้อเท็จจริง พยานหลักฐาน และความเห็นคณะกรรมการเปรียบเทียบความผิด แบบหนังสือแจ้งการเปรียบเทียบปรับ แบบบันทึกคำให้การ แบบบัญชีของกลาง แบบบันทึกการเปรียบเทียบปรับ และแบบบันทึกประวัติผู้ต้องหา ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยกำหนดให้พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นกฎหมายในบัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และจะต้องเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัย และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาที่บัญญัติไว้เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย นั้น

มกอช. จึงขอหารือแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

๑. ตามที่มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ กำหนดว่าในกรณีที่กฎหมายฉบับใดได้กำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะทำหน้าที่ในการปรับเป็นพินัยไว้แล้ว ให้เป็นไปตามที่

กฎหมายฉบับนั้นกำหนดไว้ ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยมิได้บัญญัติไว้ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นประกาศกำหนด นั้น คณะกรรมการเปรียบเทียบความผิดตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเปรียบเทียบความผิด ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตรฯ จะยังคงมีอำนาจในการปรับเป็นพินัยได้หรือไม่ หรือจะต้องเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการประกาศกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยออกเป็นประกาศฉบับใหม่หรือไม่

๒. การดำเนินการปรับเป็นพินัยจะต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการเปรียบเทียบปรับตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานสินค้าเกษตรฯ และประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง แบบบันทึกสรุปข้อเท็จจริง พยานหลักฐาน และความเห็นคณะกรรมการเปรียบเทียบความผิด แบบหนังสือแจ้งการเปรียบเทียบปรับ แบบบันทึกคำให้การแบบบัญชีของกลาง แบบบันทึกการเปรียบเทียบปรับ และแบบบันทึกประวัติผู้ต้องหา ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ หรือต้องดำเนินการตามกฎหมายกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ อันเป็นกฎระเบียบกลาง หรือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะต้องออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปรับเป็นพินัยฉบับใหม่หรือไม่ อีกทั้งการเปลี่ยนโทษปรับทางอาญาเป็นโทษปรับเป็นพินัยซึ่งผู้กระทำความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวจะไม่ถูกบันทึกประวัติอาชญากรรมนั้น จะต้องยกเลิกแบบบันทึกประวัติผู้ต้องหาตามประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติดังกล่าวหรือไม่

๓. โดยที่ระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการในการเปรียบเทียบปรับตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานสินค้าเกษตรฯ มิได้กำหนดให้ผู้กระทำความผิดสามารถผ่อนชำระค่าปรับได้ จึงอาจไม่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ หน่วยงานของรัฐจะต้องออกระเบียบหรือแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบเพื่อวางหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัย และการผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัยเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ หรือไม่

คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ โดยมีผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวงและสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้วปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากคำชี้แจงของผู้แทน มกอช. ว่า หลังจากที่พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับ มกอช. ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเปรียบเทียบความผิดตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเปรียบเทียบความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ และการดำเนินการเปรียบเทียบความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว คณะกรรมการเปรียบเทียบจะปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง และชี้แจงเพิ่มเติมว่า การบันทึกประวัติผู้ต้องหาไม่ได้มีการเชื่อมโยงกับการบันทึกประวัติอาชญากรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แต่มีไว้เพื่อใช้ในการประกอบการกำหนดค่าปรับในกรณีที่มีการกระทำความผิดซ้ำ โดยปัจจุบันไม่มีการดำเนินการเปรียบเทียบความผิดที่ค้างอยู่ใน

ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบ คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยพิจารณาข้อหาหรือ
ดังกล่าวประกอบกับข้อเท็จจริงที่ผู้แทน มกอช. ชี้แจงเพิ่มเติมแล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ที่มีอำนาจปรับเป็นพินัย

คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยได้พิจารณาข้อหาหรือของสำนักงานมาตรฐาน
สินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ โดยมีผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สำนักงานปลัดกระทรวงและ
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติม
จากคำชี้แจงของผู้แทน มกอช. ว่า หลังจากที่พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ใช้บังคับ
มกอช. ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเปรียบเทียบความผิดตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง
แต่งตั้งคณะกรรมการเปรียบเทียบความผิดตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงวันที่
๒๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๗ และการดำเนินการเปรียบเทียบความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว
คณะกรรมการเปรียบเทียบจะปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และประกาศสำนักงานมาตรฐาน
สินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง และชี้แจงเพิ่มเติมว่า การบันทึกประวัติผู้ต้องหาไม่ได้มีการ
เชื่อมโยงกับการบันทึกประวัติอาชญากรของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ แต่มีไว้เพื่อใช้ในการประกอบการกำหนด
ค่าปรับในกรณีที่มีการกระทำความผิดซ้ำ โดย ปัจจุบันไม่มีการดำเนินการเปรียบเทียบความผิดที่ค้างอยู่ใน
ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบ คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย

ประเด็นที่หนึ่ง คณะกรรมการเปรียบเทียบความผิดตามมาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัติ
มาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ มีอำนาจในการปรับเป็นพินัยได้หรือไม่ เห็นว่ามาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง
แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ บัญญัติว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจะมีอำนาจปรับเป็น
พินัยตามกฎหมายใด ให้เป็นไปตามที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยนั้นบัญญัติไว้ แต่ในกรณีที่กฎหมาย
ซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยมิได้บัญญัติไว้ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นประกาศกำหนด
ประกอบกับมาตรา ๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ได้กำหนดให้การปรับเป็นพินัย
ไม่เป็นโทษอาญาเมื่อคณะกรรมการเปรียบเทียบตามมาตรา ๗๗ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตรฯ
เป็นผู้ซึ่งกฎหมายนั้นบัญญัติให้มีอำนาจในการเปรียบเทียบความผิดอาญาซึ่งมีโทษปรับสถานเดียว จึงมิใช่
เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามที่พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตรฯ อันเป็นกฎหมายซึ่ง
บัญญัติความผิดทางพินัยบัญญัติไว้ มกอช. จึงต้องดำเนินการเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเพื่อประกาศกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรับผิดชอบในการ
ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ นั้น เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง
แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ต่อไป

(๒) หลักเกณฑ์และวิธีการปรับเป็นพินัย

ประเด็นที่สอง การดำเนินการปรับเป็นพินัยในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐาน
สินค้าเกษตร มกอช. สามารถดำเนินการตามหลักเกณฑ์ในการเปรียบเทียบปรับที่เคยกำหนดไว้ หรือจะต้อง
ประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปรับเป็นพินัยใหม่ รวมทั้งต้องยกเลิกแบบบันทึกประวัติผู้ต้องหาตาม
ประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติหรือไม่ เห็นว่า เมื่อมีการเปลี่ยนความผิดอาญาซึ่ง
มีโทษปรับสถานเดียวตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตรฯ เป็นความผิดทางพินัยตามมาตรา ๓๙ แห่ง

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ แล้ว มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ได้บัญญัติว่า การปรับเป็นพินัยตามกฎหมายทั้งปวง ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การดำเนินการปรับเป็นพินัยซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากโทษทางอาญามีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมสอดคล้องกับลักษณะการกระทำ ความผิดที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรง ดังนั้น หลักเกณฑ์และวิธีการเปรียบเทียบปรับตามระเบียบกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการเปรียบเทียบปรับตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๘ และประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เรื่อง แบบบันทึกสรุปข้อเท็จจริง พยานหลักฐาน และความเห็นคณะกรรมการเปรียบเทียบความผิด แบบหนังสือแจ้งการเปรียบเทียบปรับ แบบบันทึกคำให้การ แบบบัญชีของกลาง แบบบันทึกการเปรียบเทียบปรับ และแบบบันทึกประวัติผู้ต้องหา ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้สำหรับการเปรียบเทียบปรับทางอาญา จึงไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่การดำเนินการปรับเป็นพินัยได้ ดังนั้น การดำเนินการปรับเป็นพินัยในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานสินค้าเกษตร มกอช. จึงต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ รวมทั้งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ กฎกระทรวงการชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๖ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนดไว้ สำหรับแบบบันทึกประวัติผู้ต้องหาซึ่งใช้กับกรณีการกระทำความผิดอาญา เมื่อความผิดทางพินัยไม่ใช่ความผิดอาญา จึงไม่สามารถนำมาใช้ต่อไปได้ เพราะมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ บัญญัติห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐบันทึกการกระทำความผิดทางพินัยของบุคคลใดรวมไว้ในบันทึกประวัติอาชญากรรม หรือในฐานะเป็นประวัติอาชญากรรม เพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดที่มีใช้การกระทำความผิดอาญาอย่างร้ายแรง ต้องมีประวัติอาชญากรรมติดตัว อย่างไรก็ตาม การเก็บรักษาข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการปรับเป็นพินัยเพื่อประโยชน์ในการใช้ประกอบการพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๙ หรือเพื่อประโยชน์ในการจัดทำรายงานการสั่งปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๓ เจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมสามารถดำเนินการดังกล่าวได้ตามข้อ ๑ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัยฯ แต่จะนำข้อมูลนั้นไปใช้ในทางที่เป็นโทษแก่ผู้กระทำความผิดทางพินัยในเรื่องอื่นที่มีใช้ การพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัยหรือการจัดทำรายงานดังกล่าวมิได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น นอกจากนี้ บันทึกประวัติดังกล่าวควรใช้คำว่า "ผู้ถูกกล่าวหา" หรือ "ผู้กระทำความผิดทางพินัย" จะใช้คำว่า "ผู้ต้องหา" ซึ่งใช้เรียกบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดอาญาไม่ได้

(๓) หลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยและการผ่อนชำระ

ประเด็นที่สาม มกอช. จะต้องออกระเบียบหรือแก้ไขเพิ่มเติมระเบียบกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการเปรียบเทียบปรับตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานสินค้าเกษตรฯ เพื่อวางหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยและการผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัยให้สอดคล้องกับมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ หรือไม่ เห็นว่า ตามที่ได้ให้ความเห็นในประเด็นที่สองแล้วว่า หลักเกณฑ์และวิธีการเปรียบเทียบปรับตามระเบียบกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และประกาศสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติดังกล่าวเป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้สำหรับการเปรียบเทียบปรับทางอาญา จึงไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่การดำเนินการปรับเป็นพินัยได้ ดังนั้น การดำเนินการปรับเป็นพินัยในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยมาตรฐานสินค้าเกษตร มกอช. จึงต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ใน

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ รวมทั้งกฎกระทรวงและระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว และโดยที่มาตรา ๙ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ประกอบกับข้อ ๖ ข้อ ๗ และข้อ ๘ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัยฯ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยและการผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัยเพื่อเป็นหลักเกณฑ์กลางให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ถือปฏิบัติในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัยและการผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัยไว้แล้ว เจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตรฯ จึงถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตาม หากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์หรือเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติประสงค์จะวางระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยและการผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัยเพิ่มเติมในรายละเอียดเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการดังกล่าวให้เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตรฯ ก็สามารถดำเนินการวางระเบียบตามมาตรา ๙ วรรคสาม ประกอบกับข้อ ๑๖ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัยฯ ได้ โดยให้คำนึงถึงความสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และไม่เป็นการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควร และต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัยฯ

๔.๔.๓ ผลกระทบต่อการเปรียบเทียบปรับของ อย.

เมื่อพิจารณาจากความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยตามบันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยเรื่องเสร็จที่ ๖๔๖-๒๕๖๖ และบันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยเรื่องเสร็จที่ ๑๐๖๖-๒๕๖๖ จะเห็นได้ว่าหาก อย. จะเปลี่ยนแปลงความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายอาญาเสพติดที่ อย. รับผิดชอบเป็นความผิดทางพินัย โดยตราพระราชกฤษฎีกานั้น จะเป็นผลกระทบต่อกฎระเบียบและกระบวนการทำงานของ อย. ในการเปรียบเทียบปรับของเลขาธิการ อย. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ อย. มอบหมายตามประมวลกฎหมายอาญาเสพติด ดังนี้

(๑) ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕ ในหมวดที่ ๓ การเปรียบเทียบปรับของเลขาธิการ อย. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ อย. มอบหมายตั้งแต่ข้อ ๙ จนถึงข้อ ๑๕ ไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่การดำเนินการปรับเป็นพินัยได้

(๒) บัญชีกำหนดอัตราปรับสำหรับการเปรียบเทียบ แบนท้ายระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕ ไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่การดำเนินการปรับเป็นพินัยได้ ดังนั้น การดำเนินการปรับเป็นพินัยในความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเสพติด จึงต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ รวมทั้งกฎกระทรวงและระเบียบที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว โดยเฉพาะระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ที่กำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยและการผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัยเพื่อเป็นหลักเกณฑ์กลางให้เจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ถือปฏิบัติในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัยและการผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัยไว้แล้ว

เจ้าหน้าที่ของรัฐตามประมวลกฎหมายยาเสพติดจึงถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ อย่างไรก็ตาม หากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข หรือเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยาประสงค์จะวางระเบียบเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัย และการผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัยเพิ่มเติมในรายละเอียดเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการดังกล่าว ให้เหมาะสมแก่การปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ก็สามารถดำเนินการวางระเบียบตามมาตรา ๙ วรรคสาม ประกอบกับ ข้อ ๑๖ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ ได้ โดยให้คำนึงถึงความสะดวก รวดเร็ว เป็นธรรม และไม่เป็นการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องจนเกินสมควร และต้องไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖

(๓) ประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เรื่อง กำหนดแบบตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่ อย. กำหนดขึ้นเพื่อใช้สำหรับการเปรียบเทียบปรับ จึงไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่การดำเนินการปรับเป็นพินัยได้ รายละเอียดตามภาคผนวกที่ ๓

โดยเฉพาะกรณีแบบบันทึกประวัติผู้กระทำความผิด ซึ่งใช้กับกรณีการกระทำความผิดอาญา เมื่อความผิดทางพินัยไม่ใช่ความผิดอาญาจึงไม่สามารถนำมาใช้ต่อไปได้ เพราะมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ บัญญัติห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐบันทึกการกระทำความผิดทางพินัยของบุคคลใดรวมไว้ในบันทึกประวัติอาชญากรรมหรือในฐานะเป็นประวัติอาชญากรรม เพื่อมิให้ผู้กระทำความผิดที่มีใช้การกระทำความผิดอาญาอย่างร้ายแรงต้องมีประวัติอาชญากรรมติดตัว นอกจากนี้ บันทึกประวัติดังกล่าวควรใช้คำว่า "ผู้ถูกกล่าวหา" หรือ "ผู้กระทำความผิดทางพินัย" ดังนั้น การดำเนินการปรับเป็นพินัยในความผิดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด อย. จึงต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ รวมถึง ๑) กฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ ๒) กฎกระทรวงการชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๖ และ ๓) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนดไว้

(๔) เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ในฐานะความผิดทั้ง ๖ มาตราตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕ จึงต้องดำเนินการเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเป็นผู้รักษาการตามประมวลกฎหมายยาเสพติดเพื่อประกาศกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ กล่าวคือ ถ้าค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติไว้มีอัตราอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท จะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐคนเดียวเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยก็ได้ แต่ถ้าค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติไว้มีอัตราอย่างสูงเกินหนึ่งหมื่นบาท ต้องกำหนดให้การปรับเป็นพินัยกระทำเป็นองค์คณะประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่น้อยกว่าสามคน

(๕) แนวทางการแก้ไขบทบัญญัติความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายยาเสพติดทั้ง ๖ มาตราดังกล่าวข้างต้นเป็นความผิดทางพินัย ควรดำเนินการตามบันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง แนวทางการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่องเสร็จที่ ๖๔๖-๒๕๖๖ เมื่อ มิถุนายน ๒๕๖๖ ดังนี้

(๕.๑) มาตรา ๑๓๕ จากเดิมกำหนดว่า “ผู้ควบคุมยานพาหนะผู้ใดไม่จัดให้มีการป้องกันตามสมควร เพื่อมิให้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สุญหายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบตามมาตรา ๓๓ (๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท” เปลี่ยนเป็น “ผู้ควบคุมยานพาหนะผู้ใดไม่จัดให้มีการป้องกันตามสมควร เพื่อมิให้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สุญหายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบ ตามมาตรา ๓๓ (๒) มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท”

(๕.๒) มาตรา ๑๓๖ จากเดิมกำหนดว่า “ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๖ ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกในแต่ละครั้งซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราวในแต่ละครั้งที่น่านำเข้าหรือส่งออก ต้องระวางโทษปรับครั้งละไม่เกินห้าพันบาท” เปลี่ยนเป็น “ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๖ ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกในแต่ละครั้งซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราวในแต่ละครั้งที่น่านำเข้าหรือส่งออก มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยครั้งละไม่เกินห้าพันบาท”

(๕.๓) มาตรา ๑๕๐ จากเดิมกำหนดว่า “ผู้รับอนุญาตผู้ใดดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในระหว่างที่เภสัชกรมิได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๕ ต้องระวางโทษปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท” เปลี่ยนเป็น “ผู้รับอนุญาตผู้ใดดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในระหว่างที่เภสัชกรมิได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๕ มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท”

(๕.๔) มาตรา ๑๕๘ จากเดิมกำหนดว่า “ผู้ใดแก้ไขรายการทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงตามมาตรา ๔๙ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท” เปลี่ยนเป็น “ผู้ใดแก้ไขรายการทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงตามมาตรา ๔๙ วรรคสอง มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับไม่เกินสองหมื่นบาท”

(๕.๕) มาตรา ๑๕๙ จากเดิมกำหนดว่า “ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับตามมาตรา ๔๙ ผู้ใดผลิตหรือนำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้ อันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๑๐๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท” เปลี่ยนเป็น “ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับตามมาตรา ๔๙ ผู้ใดผลิตหรือนำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้ มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับไม่เกินสองหมื่นบาท”

(๕.๖) มาตรา ๑๗๕ จากเดิมกำหนดว่า “ผู้รับอนุญาตหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสาร หรือวัตถุใดแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๖๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท” เปลี่ยนเป็น “ผู้รับอนุญาตหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสาร หรือวัตถุใดแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๖๑ มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับไม่เกินสองพันบาท”

๔.๕ การจัดทำ (ร่าง) พระราชกฤษฎีกา และ (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย

จากการศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลเอกสารวิชาการ และผลการรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ผู้เขียนจึงได้เสนอจัดทำ (ร่าง) พระราชกฤษฎีกา และ (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการกำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย เป็นดังนี้

๔.๕.๑ (ร่าง) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้กำหนดให้บรรดาความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๒ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ จะเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยก็ได้ จึงกำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ พระราชกฤษฎีกานี้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียว ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด”

ข้อ ๒ พระราชกฤษฎีกานี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาต้องจัดให้มีช่องทางติดต่อสื่อสารโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วยก็ได้ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นใด โดยกำหนดให้ชำระผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ตามจำนวนที่ระบุไว้ในคำสั่งปรับเป็นพินัยหรือคำสั่งให้ผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัย ณ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ผ่านช่องทางใดช่องทางหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ธนาคาร

(๒) หน่วยบริการรับชำระเงินที่เป็นของรัฐหรือเอกชนตามที่หน่วยงานของรัฐกำหนด

(๓) เครื่องรับจ่ายเงินอัตโนมัติ (ATM)

(๔) บัตรอิเล็กทรอนิกส์

(๕) โมบายล์แบงกิง (Mobile Banking)

(๖) อินเทอร์เน็ตแบงกิง (Internet Banking)

(๗) สถานที่หรือวิธีการอื่นใดที่สามารถเข้าถึงการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาจะเรียกค่าธรรมเนียมหรือค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมจากค่าปรับเป็นพินัยไม่ได้

ข้อ ๔ ในการแจ้งยื่น หรือส่งหนังสือ หรือเอกสารให้แก่ผู้ถูกกล่าวหาเป็นการเฉพาะ ให้แจ้งยื่นหรือส่งหนังสือ หรือเอกสารให้แก่บุคคลนั้น ณ ภูมิลำเนาหรือที่อยู่ที่ยื่นตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎร เว้นแต่กฎหมายกำหนดเป็นอย่างอื่น

ข้อ ๕ ผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นมีสิทธิ์ยื่นคำร้อง คำชี้แจงหรือคำแก้ข้อกล่าวหา รวมทั้งปฏิเสธข้อกล่าวหา หรือ แจ้งยื่นหรือส่งหนังสือ หรือเอกสารให้กับสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ แต่พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการติดต่อผู้ถูกกล่าวหา หรือบุคคลอื่นนั้นจะดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ต่อเมื่อผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลนั้นยินยอมหรือร้องขอ

ข้อ ๖ ในกระบวนการพิจารณาความผิดทางพินัย หากผู้ถูกกล่าวหา หรือพยานไม่สามารถพูดหรือได้ยินหรือสื่อความหมายได้ ให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา จัดหาลำโพงภาษามือให้หรือจัดให้ถาม ตอบ หรือสื่อความหมายโดยวิธีอื่นที่เห็นสมควร

ข้อ ๗ ในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัย ให้พิจารณาฐานะการเงิน รายได้ รายจ่าย และภาระหนี้สินของผู้กระทำความผิด เพื่อไม่ให้กระทบต่อการดำรงชีวิตของผู้กระทำความผิดทางพินัยและครอบครัว ประกอบกับใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาการเปรียบเทียบอัตราค่าปรับ เป็นไปตามแบบที่เลขาธิการ อย. ประกาศกำหนด โดยมีอัตราค่าปรับสูงสุดเป็นดังนี้

(๑) ผู้ควบคุมยานพาหนะผู้ใดไม่จัดให้มีการป้องกันตามสมควร ตามมาตรา ๑๓๕ แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท

(๒) ผู้รับอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกในแต่ละครั้งซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราวในแต่ละครั้งนำเข้าหรือส่งออกตามมาตรา ๑๓๖ แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยครั้งละไม่เกินห้าพันบาท

(๓) ผู้รับอนุญาตผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในระหว่างที่เภสัชกรมิได้อยู่ประจำควบคุมกิจการอันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๙๕ แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท

(๔) ผู้ใดแก้ไขรายการทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงว่าด้วยการขึ้นทะเบียนตำรับตามมาตรา ๑๕๘ แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

(๕) ผู้ใดผลิตหรือนำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้ ตามมาตรา ๑๕๙ แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับไม่เกินสองหมื่นบาท

(๖) ผู้รับอนุญาตหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องผู้ใดไม่ทำให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใดแก่นักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๗๕ แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด มีความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับไม่เกินสองพันบาท

ในการพิจารณาให้ผู้กระทำความผิดทางพินัยผ่อนชำระค่าปรับได้ ต้องเสร็จสิ้นก่อนขาดอายุความคดี

ข้อ ๘ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยได้รับผลประโยชน์จากการกระทำความผิดทางพินัยจำนวนค่าปรับเป็นพินัยต้องไม่ต่ำกว่าผลประโยชน์ที่ได้รับ แต่ต้องไม่เกินอัตราขั้นสูงที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยกำหนดไว้

ข้อ ๙ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยผู้ใดเป็นบุคคลธรรมดา และกระทำความผิดทางพินัยเพราะเหตุแห่งความยากจนเหลือทนทานหรือเพราะความจำเป็นอย่างแสนสาหัส ในการดำรงชีวิตจะขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยก็ได้ เฉพาะกรณีกระทำผิดตามมาตรา ๑๓๕ และมาตรา ๑๗๕ แห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด

ข้อ ๑๐ คำสั่งปรับเป็นพินัยหรือยุติการปรับเป็นพินัยต้องทำเป็นหนังสือระบุวัน เดือน ปี และลงลายมือชื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย หรือลายมือชื่อขององค์คณะทุกคน แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๑ คำสั่งปรับเป็นพินัยอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญตามแนวทางที่ระบุไว้ท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ทั้งนี้ หากผู้ถูกกล่าวหาไม่อาจกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในคำสั่งได้ เพราะพฤติการณ์ที่จำเป็นอันมิได้เกิดขึ้นจากความผิดของผู้นั้น เช่น ผู้ถูกกล่าวหาเจ็บป่วยรุนแรง ผู้ถูกกล่าวหาคนนั้นอาจมีคำขอขยายระยะเวลาภายใน ๑๕ วันนับแต่พฤติการณ์เช่นนั้นสิ้นสุดลงได้ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจขยายระยะเวลาและดำเนินการส่วนหนึ่งส่วนใดที่ล่วงมาแล้วเสียใหม่ก็ได้

ข้อ ๑๒ หนังสือแจ้งข้อกล่าวหาอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญตามแนวทางที่ระบุไว้ท้ายพระราชกฤษฎีกานี้

ข้อ ๑๓ ในการรายงานการสั่งปรับเป็นพินัยให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐทราบพนักงานเจ้าหน้าที่อาจจัดทำเป็นรายปี โดยการจัดทำสรุปผลการปรับเป็นพินัยแล้วเปิดเผยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ประชาชนทราบเป็นประจำทุกปี อย่างน้อยต้องมีข้อมูล ดังต่อไปนี้

- (๑) จำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐยุติการพิจารณากำหนดค่าปรับเป็นพินัย
- (๒) จำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับเป็นพินัย
- (๓) จำนวนคดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐส่งสำนวนให้พนักงานอัยการตามมาตรา ๒๓ แห่ง

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

- (๔) จำนวนคดีที่พนักงานอัยการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาล

(๕) จำนวนคดีที่ศาลมีคำพิพากษาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดทางพินัย และจำนวนคดีที่ศาลสั่งยกฟ้องหรือไม่รับไว้พิจารณา

(๖) จำนวนเงินค่าปรับเป็นพินัยทั้งหมดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลมีคำสั่งปรับเป็นพินัยและจำนวนเงินค่าปรับเป็นพินัยทั้งหมดที่ได้รับการชำระ

(๗) จำนวนคดีที่ศาลมีคำสั่งกำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือขอทำงานบริการสังคม หรือทำงานสาธารณะประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๑๐ โดยแยกคำสั่งตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง คือกรณีที่กระทำความผิดทางพินัย เพราะเหตุแห่งความยากจนเหลือทนทาน หรือเพราะความจำเป็นอย่างแสนสาหัสในการดำรงชีวิต และตามมาตรา ๑๐ วรรคสอง คือ กรณีที่ไม่มีเงินชำระค่าปรับเป็นพินัย

ข้อ ๑๔ คดีความผิดทางพินัยเป็นอันยุติ ด้วยเหตุดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีการชำระค่าปรับเป็นพินัยหรือทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณะประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยครบถ้วนแล้ว

(๒) โดยความตายของผู้กระทำความผิดทางพินัย

(๓) เมื่อคดีขาดอายุความ (ถ้ามิได้มีคำสั่งปรับเป็นพินัยหรือฟ้องภายใน ๒ ปี นับแต่วันกระทำความผิด) หรือพ้นกำหนดเวลาชำระค่าปรับ ซึ่งต้องดำเนินการภายใน ๕ ปี นับแต่วันที่มีคำสั่ง แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๕ ห้ามมิให้บันทึกการกระทำความผิดทางพินัยของบุคคลใด รวมไว้ในบันทึกประวัติอาชญากรรม หรือในฐานะเป็นประวัติอาชญากรรม

ข้อ ๑๖ ค่าปรับเป็นพินัยให้นำส่งคลังเป็นรายได้แผ่นดิน

๔.๕.๒ (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย
ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ในบรรดาความผิดที่มี
อัตราโทษปรับสถานเดียว ตามประมวลกฎหมายยาเสพติดในมาตรา ๑๓๕ มาตรา ๑๓๖ มาตรา ๑๕๐
มาตรา ๑๕๘ มาตรา ๑๕๙ และมาตรา ๑๗๕ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย
พ.ศ. ๒๕๖๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ
ปรับเป็นพินัย ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ....”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นข้าราชการ ที่มีตำแหน่งนิติกร ที่มีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับชำนาญ
การขึ้นไปหรือเทียบเท่า มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ในความผิดที่มีโทษปรับเป็น
พินัยซึ่งมีอัตราอย่างสูง ไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

ข้อ ๔ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามประกาศนี้ ให้ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วย
การปรับเป็นพินัย

ประกาศ ณ วันที่

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

๕.๑. สรุปผลการศึกษา

ผลจากการศึกษาพบว่าบรรดาความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายยาเสพติดให้โทษ ซึ่งตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดให้เป็นฐานความผิดที่อยู่ในอำนาจของเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) สามารถเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้ มีจำนวน ๖ มาตรา ได้แก่ มาตรา ๑๓๕ มาตรา ๑๓๖ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๑๕๘ มาตรา ๑๕๙ และมาตรา ๑๗๕ ซึ่งผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์แล้ว พบว่าความผิดในแต่ละมาตรา เป็นการกระทำความผิดในลักษณะที่เป็นการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายในกรณีที่ไม่ใช่ความผิดร้ายแรง และโดยสภาพไม่กระทบต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง หรือไม่มีผลกระทบต่อส่วนรวมอย่างกว้างขวาง อีกทั้งไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติปรับเป็นพินัยฯ สมควรเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยได้ แต่เนื่องจากประมวลกฎหมายยาเสพติดให้โทษเป็นกฎหมายที่อยู่ในบัญชี ๒ ทำยพระราชบัญญัติฯ การจะเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัยได้ ต้องดำเนินการโดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ซึ่งจะเป็นผลทำให้กระบวนการทำงานการเปรียบเทียบปรับของเลขาธิการ อย. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ อย. มอบหมายตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ซึ่งกำหนดไว้ในระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕ ไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่การดำเนินการปรับเป็นพินัยได้ ดังนี้

(๑) บัญชีกำหนดอัตราปรับสำหรับการเปรียบเทียบ แนวนับระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕

(๒) ประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เรื่อง กำหนดแบบตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่ อย. กำหนดขึ้นเพื่อใช้สำหรับการเปรียบเทียบปรับ จึงไม่อาจนำมาใช้บังคับแก่การดำเนินการปรับเป็นพินัยได้

(๓) เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบอำนาจปรับตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

ซึ่งการเปรียบเทียบปรับเป็นพินัยต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ และอนุบัญญัติอีก ๓ ฉบับ ได้แก่ ๑) กฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริงการรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ ๒) กฎกระทรวงการชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๖ และ ๓) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖

เมื่อวิเคราะห์ผลกระทบต่อการเกิดขึ้นจากการปรับเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียว ตามประมวลกฎหมายอาญาเสพติดที่ อย. รับผิดชอบเป็นความผิดทางพินัย พบว่าประเทศไทยจึงสมควรพัฒนา กฎหมายไทยให้สอดคล้องกับนานาประเทศเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนยิ่งขึ้น โดยปรับเปลี่ยนโทษอาญา บางประการที่มุ่งต่อการปรับเป็นเงิน เปลี่ยนเป็นมาตรการ ปรับเป็นพินัยที่สร้างขึ้นใหม่ไม่ให้มีสภาพเป็นโทษอาญา โดยกำหนดหลักเกณฑ์ให้ใช้ดุลพินิจกำหนดค่าปรับ ที่ต้องชำระให้เหมาะสมกับสภาพความร้ายแรงแห่ง การกระทำและฐานะทางเศรษฐกิจของผู้กระทำความผิดให้สอดคล้องกัน และในกรณีที่ผู้กระทำความผิดไม่มี เงินชำระค่าปรับ อาจขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนการชำระค่าปรับได้ โดยไม่มีการ กักขังแทนค่าปรับดังเช่นที่เป็นอยู่ในคดีอาญา ซึ่งการเปลี่ยนสภาพบังคับไม่ให้เป็นโทษทางอาญาจะเป็นกลไก ทางกฎหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมและขจัดความเหลื่อมล้ำทางสังคม นับได้ว่าเป็นระบบการลงโทษปรับที่มีความ ยุติธรรมทั้งต่อสังคมและต่อผู้กระทำความผิดแต่ละคน และมีประสิทธิภาพมากกว่าระบบการลงโทษปรับ แบบอื่น ๆ ดังจะเห็นได้จากการนำโทษปรับตามวันและรายได้ของผู้กระทำความผิด (Day fine) มาเริ่มบังคับ ใช้กันในประเทศต่างๆ ทั้งในกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบประมวลกฎหมาย (civil law) เช่น ประเทศสวีเดน เยอรมนี ฝรั่งเศส และในกลุ่มประเทศที่ใช้แนวคำพิพากษาเป็นบรรทัดฐานในการพิจารณาพิพากษาคดี (common law) เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา

ทั้งนี้ ผู้เขียนได้จัดทำ (ร่าง) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวตาม ประมวลกฎหมายอาญาเสพติด (ร่าง) อัตราค่าปรับรายวัน (Daily Fine) ที่ได้จากการระดมความคิดเห็นของ บุคลากรทั้งภายในและภายนอกกองควบคุมวัตถุเสพติด และ (ร่าง) ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนด เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ตามประมวลกฎหมายอาญาเสพติด พ.ศ. ....มาด้วยแล้ว

๕.๒. ข้อเสนอแนะ

๑. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา อาจใช้กระบวนการประเมินผลสัมฤทธิ์ของ กฎหมายที่กำหนดให้เป็นหลักการที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรา ๗๗ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบกับพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของ กฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบการบังคับใช้กฎหมายฉบับใดเป็นผู้รับผิดชอบ การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายฉบับนั้น ว่าการบังคับใช้กฎหมายได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ของการตรา กฎหมายนั้นมากน้อยเพียงใด คำนวณค่ากับภาระที่เกิดขึ้นแก่รัฐและประชาชนหรือไม่ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา กฎหมายให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นวาระในการทบทวนเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง กับกำหนดโทษตามกฎหมายนั้นด้วยว่าสมควรจะเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทาง พินัยหรือไม่

โดยมาตรา ๔๐ กำหนดว่า “บรรดาความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมาย ในบัญชี ๒ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ จะเปลี่ยนเป็นความผิดทางพินัยก็ได้ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา” ทั้งนี้ กฎหมายในบัญชี ๒ ท้ายพระราชบัญญัติฯ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของ อย. ๕ ฉบับ คือ ๑) พระราชบัญญัติ ผลิตภัณฑ์สมุนไพร พ.ศ. ๒๕๖๒ ๒) พระราชบัญญัติยา พ.ศ. ๒๕๑๐ ฯลฯ ๓) ประมวลกฎหมายอาญาเสพติด ๔) พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ ฯลฯ และ ๕) พระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒

ผู้เขียนได้พยายามค้นคว้าและสืบค้นว่ามีหน่วยงานรับผิดชอบกฎหมายในบัญชี ๒ ท้ายพระราชบัญญัติฯ (จำนวน ๓๓ ฉบับ) ใดบ้างที่มีการตราพระราชกฤษฎีกาออกมาแล้วบ้าง เพื่อจะได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำ (ร่าง) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวตามประมวลกฎหมายยาเสพติด แต่ก็ยังไม่พบว่ามีมีการตราพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวไว้

จึงเห็นว่าเพื่อให้เกิดความชัดเจน และถูกต้องในการตราพระราชกฤษฎีกา สมควรที่จะขอคำแนะนำและคำปรึกษาคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เพื่อให้การดำเนินงานของ อย. เป็นไปอย่างเรียบร้อยและตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมายตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕

๒. พระราชบัญญัติเครื่องมือแพทย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ฯลฯ และพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. ๒๕๕๘ ฯลฯ เป็นกฎหมายในบัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ที่ถูกเปลี่ยนความผิดทางอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัย ตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าวเป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัย

ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเรื่องเกี่ยวกับการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมาย ผู้ที่มีอำนาจปรับเป็นพินัย หลักเกณฑ์และวิธีการปรับเป็นพินัย และหลักเกณฑ์การกำหนดค่าปรับเป็นพินัยและการผ่อนชำระ สามารถใช้แนวทางตามบันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง แนวทางการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายในบัญชีท้ายพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ เรื่องเสร็จที่ ๖๔๖-๒๕๖๖ เมื่อ มิถุนายน ๒๕๖๖ และบันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยและหลักเกณฑ์ในการปรับเป็นพินัย ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ เรื่องเสร็จที่ ๑๐๖๖-๒๕๖๖ เมื่อกันยายน ๒๕๖๖ ได้

๓. ในกรณีที่มีการปรับเปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัย ต้องดำเนินการจัดทำระเบียบวิธีปฏิบัติสำหรับเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้ปฏิบัติเป็นไปแนวทางเดียวกัน โดยสมควรให้มีคำอธิบายเพิ่มเติม เพื่อช่วยให้เจ้าหน้าที่และผู้ใช้กฎหมายเข้าใจแนวคิดของการออกกฎหมาย ทั้งนี้ ควรสอดคล้องกับพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ และอนุบัญญัติอีก ๓ ฉบับ ตามที่กล่าวมาข้างต้น

๔. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาควรจัดให้มีช่องทางการติดต่อสื่อสารโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นใดมีสิทธิยื่นคำร้อง คำรับสารภาพ คำชี้แจง คำแก้ข้อกล่าวหา การปฏิเสธข้อกล่าวหา การแจ้งยืนยัน หรือส่งหนังสือหรือเอกสารอื่นใดต่อหน่วยงานของรัฐโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ พร้อมทั้งจัดทำรูปแบบเป็นกราฟิกและรูปภาพ หรือ infographic ในการนำเสนอเผยแพร่เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

บรรณานุกรม

๑. เอกสารประกอบการสัมมนาเผยแพร่ความรู้กฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย ผ่าน FACEBOOK Live สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://bit.ly/3Omm723> (๑ กันยายน ๒๕๖๖).
๒. ชำรงลักษณ์ ลาพินี, กรรมการร่างกฎหมายประจำสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. “คู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย”. (กันยายน ๒๕๖๖).
๓. กอบกุล จันทวโร. อนุกรรมการพิจารณากลั่นกรองเรื่องไต่สวนและอนุกรรมการด้านกฎหมายสำนักงาน ป.ป.ท. UNGASS ๒๐๑๖ กับนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดของไทย (UNGASS 2016 WITH THAILAND’S DRUG PROBLEM-SOLVING POLICY). Vol. No.3 (September – December 2020).
๔. พิษยนต์ นิพาสพงษ์. (๒๕๔๒). โทษปรับโดยกำหนดตามวันและรายได้ (Day Fine). สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัย วิทยาลัยธรรมศาสตร์.
๕. Day fines: asymmetric information and the secondary enforcement system. European Journal of Law and Economics (2020) 49:339–360 <https://doi.org/10.1007/s10657-020-09658-2> (10 Mar 2022).
๖. พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ (๒๕๖๕, ๒๔ ตุลาคม) ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๙ ตอนที่ ๖๖ ก หน้า ๒๒-๓๗.
๗. พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ (๒๕๖๔, ๘ พฤศจิกายน) ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๘ ตอนที่ ๗๓ ก หน้า ๑-๑๐.
๘. ประมวลกฎหมายยาเสพติด (๒๕๖๔, ๘ พฤศจิกายน) ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๘ ตอนที่ ๗๓ ก หน้า ๑๑-๘๐.
๙. อนุสัญญาเดี่ยวว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ปี ค.ศ. ๑๙๖๑ (Single Convention on Narcotic Drugs, 1961) ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพิธีสาร ปี ค.ศ. ๑๙๗๒ (1972 Protocol Amending the Single Convention on Narcotic Drugs 1961).
๑๐. อนุสัญญาว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ปี ค.ศ. ๑๙๗๑ (Convention on Psychotropic substances, 1971)
๑๑. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านการลักลอบค้ายาเสพติดและวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ค.ศ. ๑๙๘๘ (Convention against Illicit Traffic on Narcotic Drugs and Psychotropic Substances, 1988)
๑๒. พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ (๒๕๖๒, ๓๑ พฤษภาคม) ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๖ ตอนที่ ๗๒ ก หน้า ๑-๑๗.
๑๓. กฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๔๐ ตอนที่ ๓๗ ก หน้า ๑-๕.
๑๔. กฎกระทรวงการชำระค่าปรับเป็นพินัยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๖๖ (๒๕๖๖, ๒๑ มิถุนายน) ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๔๐ ตอนที่ ๓๗ ก หน้า ๖-๗.
๑๕. ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕ (๒๕๖๕, ๒๕ เมษายน) ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๓๙ ตอนพิเศษ ๙๔ ง หน้า ๖-๙.

- ๑๖.ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย ระเบียบปฏิบัติในการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๖ (๒๕๖๖, ๒๑ มิถุนายน)
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๔๐ ตอนที่ ๑๔๖ ง หน้า ๑-๓.
๑๗. ระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ
พ.ศ. ๒๕๖๖ (๒๕๖๖, ๒๕ พฤษภาคม) ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๔๐ ตอนพิเศษ ๑๒๑ ง หน้า ๑-๓.
๑๘. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัย ตามกฎหมายว่าด้วยการ
สาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๖๖ (๒๕๖๖, ๔ สิงหาคม) ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม ๑๔๐ ตอนพิเศษ ๒๑๙ ง หน้า ๙.
๑๙. บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง แนวทางการแก้ไขถ้อยคำของกฎหมายในบัญชีท้าย
พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย และแนวทางการพิจารณากรณีที่ไม่ต้องเปลี่ยนความผิดอาญา
ที่มีโทษปรับสถานเดียวเป็นความผิดทางพินัยตามมาตรา ๔๑ (เรื่องเสร็จที่ ๘๙๖/๒๕๖๖). มีหนังสือด่วนที่สุดที่
นร ๐๙๑๐/๑๓๖ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๖ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี.
๒๐. บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจปรับเป็นพินัยและหลักเกณฑ์
ในการปรับเป็นพินัย ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ (เรื่องเสร็จที่ ๑๐๖๖-๒๕๖๖)
เมื่อ กันยายน ๒๕๖๖ โดยสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด
ที่ กษ ๒๓๐๑/๑๖๙๙ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๖
๒๑. บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง แนวทางการแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายในบัญชีท้าย
พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ (เรื่องเสร็จที่ ๖๔๖-๒๕๖๖) มีหนังสือที่ นร ๐๙๑๐/๙๐
ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๖ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
๒๒. คมสัน ทองชม. ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะชั้นต้นในศาลจังหวัดนครปฐม. “การบังคับคดีอาญาศึกษากรณีปัญหา
เกี่ยวกับการบังคับโทษปรับและการใช้มาตรการเสริมแทนค่าปรับ (Criminal enforcement : A case study on
Problems with the Enforcement of fine and the Use of Supplementary measures in lieu of fines)”
[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : https://library.coj.go.th/pdfview.html?fid=51351&table=files_biblio
(๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖).
๒๓. ธนเทพ เทียนประสิทธิ์ และคณะ. “การศึกษาแนวทางในการนำโทษปรับทางปกครองหรือโทษปรับเป็นพินัย
มาใช้แทนโทษอาญาตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๕๑ (The Study of the
Guidelines for Applying Administrative Fine or Non-criminal (Pinai) Fine to Replace the Criminal
Punishment under the Alcohol Control Act B.E. 2551)”. วารสารกฎหมายนิติพัฒน์ ปีที่ ๑๑ ฉบับ
ที่ ๒/๒๕๖๕. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://so04.tci-thaijo.org/issue/download>.

ภาคผนวก

ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ

พ.ศ. ๒๕๖๕

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ เพื่อให้การเปรียบเทียบปรับของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๘๕ วรรคหนึ่งแห่งประมวลกฎหมายยาเสพติด คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จึงออกระเบียบไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

“การเปรียบเทียบ” หมายความว่า การเปรียบเทียบตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ

“ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ” หมายความว่า คณะกรรมการ ป.ป.ส. หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ส. มอบหมาย หรือ เลขาธิการ อย. หรือผู้ซึ่ง เลขาธิการ อย. มอบหมายแล้วแต่กรณี

“ผู้ฝ่าฝืนคำสั่ง” หมายความว่า ผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ออกตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๕๗

“ผู้กระทำความผิด” หมายความว่า ผู้ต้องหว่ากระทำความผิดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ที่มีโทษปรับสถานเดียว

ข้อ ๔ ความผิดซึ่งมีโทษปรับสถานเดียวตามระเบียบนี้ ได้แก่

(๑) ฐานความผิดที่อยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ได้แก่ มาตรา ๑๗๔

(๒) ฐานความผิดที่อยู่ในอำนาจของเลขาธิการ อย. ได้แก่ มาตรา ๑๓๕ มาตรา ๑๓๖ มาตรา ๑๕๐ มาตรา ๑๕๘ มาตรา ๑๕๙ และมาตรา ๑๗๕

หมวด ๒

การเปรียบเทียบปรับของคณะกรรมการ ป.ป.ส. หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ส. มอบหมาย

ข้อ ๕ เมื่อเจ้าของหรือผู้ดำเนินการสถานประกอบการตามมาตรา ๕๖ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของเลขาธิการ ป.ป.ส. ที่สั่งให้ดำเนินมาตรการที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการเกิดขึ้นอีก หรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งปิดชั่วคราวหรือสั่งพักใช้ใบอนุญาตประกอบการของคณะกรรมการ ป.ป.ส. เลขาธิการ ป.ป.ส. หรือหน่วยงานซึ่งควบคุมการประกอบการตามมาตรา ๕๗ ให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. รวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว เช่น ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ในการฝ่าฝืนคำสั่ง วัน เวลา และสถานที่แจ้งต่อเลขาธิการ ป.ป.ส. เพื่อพิจารณาส่งให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบดำเนินการเปรียบเทียบ

ข้อ ๖ การเปรียบเทียบปรับของผู้มีอำนาจเปรียบเทียบให้ถือหลักเกณฑ์และกำหนดจำนวนเงินค่าปรับ ดังต่อไปนี้

- (๑) กรณีครั้งแรก ให้เปรียบเทียบปรับเป็นจำนวนเงินหนึ่งหมื่นบาท
- (๒) กรณีครั้งที่สอง ให้เปรียบเทียบปรับเป็นจำนวนเงินห้าหมื่นบาท
- (๓) กรณีตั้งแต่ครั้งที่สามขึ้นไป ให้เปรียบเทียบปรับเป็นจำนวนเงินหนึ่งแสนบาท

ข้อ ๗ ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบดำเนินการเปรียบเทียบ ดังนี้

- (๑) เรียกหรือให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เรียกผู้ฝ่าฝืนคำสั่งมาทำการเปรียบเทียบปรับ ณ ที่ทำการ
- (๒) แจ้งข้อกล่าวหาเกี่ยวกับพฤติการณ์วันเวลาและสถานที่ฝ่าฝืนคำสั่ง และ
- (๓) แจ้งให้ผู้ฝ่าฝืนคำสั่งทราบว่าเป็นคดีที่ทำการเปรียบเทียบปรับได้

ในกรณีที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่มีอำนาจเปรียบเทียบหรือการกระทำนั้นไม่เป็นการฝ่าฝืนคำสั่งตามที่กล่าวหาให้ยุติเรื่องและบันทึกไว้และส่งเรื่องคืนเจ้าพนักงาน ป.ป.ส.

ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืนคำสั่งยอมให้เปรียบเทียบตามระเบียบนี้ เมื่อผู้ฝ่าฝืนคำสั่งได้ชำระเงินค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้วให้ถือว่าคดีนั้นเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบบันทึกรายละเอียดไว้

ในกรณีที่ผู้ฝ่าฝืนคำสั่งไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบ หรือไม่ยอมชำระเงินค่าปรับตามที่มีการเปรียบเทียบภายในกำหนดเวลา ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบแจ้งเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. เพื่อดำเนินการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดต่อไป

หนังสือเรียกตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามแบบที่เลขาธิการ ป.ป.ส. ประกาศกำหนด

ข้อ ๘ การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการนำเงินค่าปรับจากการเปรียบเทียบส่งคลังให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบออกหนังสือเปรียบเทียบปรับให้ผู้ฝ่าฝืนคำสั่ง และให้ผู้ฝ่าฝืนคำสั่งไปชำระเงินที่เจ้าหน้าที่คลังของสำนักงาน ป.ป.ส. และให้เจ้าหน้าที่คลังออกหนังสือชำระเงินค่าปรับให้แก่ผู้กระทำความผิดและให้นำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

หนังสือเปรียบเทียบปรับและหนังสือชำระเงินค่าปรับตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามแบบที่เลขาธิการ ป.ป.ส. ประกาศกำหนด

หมวด ๓

การเปรียบเทียบปรับของเลขาธิการ อย. หรือผู้ซึ่งเลขาธิการ อย. มอบหมาย

ข้อ ๙ ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบดำเนินการเปรียบเทียบปรับ ให้แล้วเสร็จภายในสถานที่ตั้งปกติของสำนักงานที่ตนสังกัด

ข้อ ๑๐ การเปรียบเทียบ ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบถือหลักเกณฑ์และกำหนดจำนวนเงินค่าปรับ ตามบัญชีกำหนดอัตราค่าปรับสำหรับการเปรียบเทียบท้ายระเบียบนี้

ข้อ ๑๑ เมื่อปรากฏหลักฐานจากพนักงานเจ้าหน้าที่ว่ามีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบเรียกผู้กระทำความผิดมาทำการเปรียบเทียบหากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นไม่สอดคล้องกับหลักฐานจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ให้ผู้ที่ปฏิบัติงานเปรียบเทียบเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความ และให้แจ้งข้อหาในการกระทำความผิด วัน เวลา และสถานที่เกิดเหตุ และชี้แจงให้ผู้กระทำความผิดเข้าใจถึงความผิดที่เกิดขึ้นว่าเป็นคดีที่ทำการเปรียบเทียบได้

ถ้ายอมรับสารภาพผิดและกรณีที่มีของกลางในคดี ผู้ต้องหายินยอมยกของกลางให้ตกเป็นของสำนักงาน อย. เมื่อผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับตามค่าเปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีนั้นเป็นอันเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ผู้กระทำความผิดที่ยินยอมให้เปรียบเทียบ หรือผู้กระทำความผิดที่ไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบ ให้บันทึกคำให้การของผู้กระทำความผิด และบัญชีของกลาง (ถ้ามีของกลาง) ไว้

ข้อ ๑๒ ในคดีที่ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบพิจารณาแล้วเห็นว่า

(๑) ไม่มีอำนาจเปรียบเทียบ ให้ดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยการพิจารณาทางคดีที่สำนักงาน อย. กำหนด และ

(๒) การกระทำนั้นไม่เป็นความผิดตามข้อกล่าวหา ให้ส่งเรื่องคืนหน่วยงานเจ้าของเรื่องเพื่อดำเนินการตามความเห็นสมควรต่อไป

ข้อ ๑๓ ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ บันทึกการเปรียบเทียบผู้กระทำความผิดที่ชำระค่าปรับแล้ว และบันทึกประวัติผู้กระทำความผิด

ข้อ ๑๔ การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการนำเงินค่าปรับจากการเปรียบเทียบส่งคลัง

(๑) สำนักงาน อย. ให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบออกใบสั่งชำระค่าปรับเปรียบเทียบคดีให้ผู้กระทำความผิด และให้ผู้กระทำความผิดไปชำระเงินที่เจ้าหน้าที่คลัง สำนักงาน อย. และให้เจ้าหน้าที่คลังออกใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้กระทำความผิดใบเสร็จรับเงินให้มีข้อความแสดงว่าเป็นใบเสร็จรับเงินค่าเปรียบเทียบตามประมวลกฎหมายยาเสพติด และบันทึกการเก็บเงินไว้ เงินค่าปรับให้นำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน ตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(๒) จังหวัดอื่น ๆ ให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดดำเนินการตาม (๑) โดยอนุโลมและเมื่อทำการเปรียบเทียบเสร็จแล้วให้มีการจัดทำรายงานผลการเปรียบเทียบคดีเป็นรายเดือน ถ้าเดือนใดไม่มีการเปรียบเทียบไม่ต้องจัดทำรายงาน ทั้งนี้ ให้รายงานภายในวันที่ ๑๕ ของเดือนถัดไป และให้เสนอรายงานต่อเลขาธิการ อัย.

ข้อ ๑๕ ให้หนังสือเรียกเปรียบเทียบปรับ บันทึกคำให้การผู้กระทำความผิด (กรณียินยอมเปรียบเทียบ) บัญชีของกลาง บันทึกคำให้การผู้กระทำความผิด (กรณีไม่ยินยอมเปรียบเทียบ) แบบเปรียบเทียบคดีกำหนดค่าปรับ แบบบันทึกประวัติผู้กระทำความผิด แบบรายงานผลการเปรียบเทียบ เป็นไปตามแบบที่เลขาธิการ อัย. ประกาศกำหนด

ประกาศ ณ วันที่ ๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

วิชณุ เครืองาม

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

**บัญชีกำหนดอัตราค่าปรับสำหรับการเปรียบเทียบ แบนท้ายระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕
ตามมติคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๔**

ลำดับ	ความผิด (มาตรา)	ฐานความผิด	อัตราโทษ (มาตรา)	อัตราค่าปรับที่กำหนดให้เปรียบเทียบ (บาท)			
				ครั้งที่ ๑	ครั้งที่ ๒	ครั้งที่ ๓	ครั้งที่ ๔ และครั้งต่อไป
๑	๓๓ (๒)	ผู้ควบคุมยานพาหนะผู้ใดไม่จัดให้มีการป้องกันตามสมควร เพื่อมิให้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สุญหาย หรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบ	๑๓๕ ปรับไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๔๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐
๒	๓๖	ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๖ ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกในแต่ละครั้ง ซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ โดยไม่ได้รับใบอนุญาต เฉพาะคราวในแต่ละครั้งที่นำเข้า หรือส่งออก	๑๓๖ ปรับครั้งละไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท	๑,๐๐๐	๒,๐๐๐	๔,๐๐๐	๕,๐๐๐
๓	๔๕	ผู้รับอนุญาตดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษ ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในระหว่างที่เภสัชกร มิได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ	๑๕๐ ปรับ ๑๐,๐๐๐ - ๑๐๐,๐๐๐ บาท	๑๐,๐๐๐	๓๐,๐๐๐	๖๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐
๔	๔๙ วรรคสอง	ผู้ใดแก้ไขรายการทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ตามมาตรา ๔๙ วรรคสอง	๑๕๘ ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	๕,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๒๐,๐๐๐
๕	๑๐๑	ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับ ผู้ใดผลิต หรือนำเข้าตำรับ ยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการ ที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้	๑๕๙ ปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท	๕,๐๐๐	๑๐,๐๐๐	๑๕,๐๐๐	๒๐,๐๐๐
๖	๖๑	ผู้รับอนุญาตหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำหรือ ไม่ส่งเอกสารหรือวัตถุใดแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา ๖๑	๑๗๕ ปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐

ภาคผนวกที่ ๒ (ร่าง) อัตราค่าปรับรายวัน (Daily Fine) ที่ได้จากการระดมความคิดเห็นของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกกองควบคุมวัตถุเสพติด	
ผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด	อัตราค่าปรับ
มาตรา ๑๓๕ ผู้ควบคุมยานพาหนะผู้ใดไม่จัดให้มีการป้องกันตามสมควรเพื่อมิให้ยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์สุญหายหรือมีการนำเอาไปใช้โดยมิชอบตามมาตรา ๓๓ (๒) ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท	จะมีอัตราค่าปรับเป็นจำนวนหน่วยวันปรับต่ำสุด ๑ วัน สูงสุดไม่เกินจำนวนวันที่แก้ไขให้มีการป้องกันตามสมควรแล้ว และรายได้จริงหรือรายได้โดยเฉลี่ยต่อวันของผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ หากกรณีผู้ควบคุมยานพาหนะไม่มีใบอนุญาตขับรถต้องชำระค่าอัตราปรับมากกว่า ๒ เท่าด้วย
มาตรา ๑๓๖ ผู้รับอนุญาตตามมาตรา ๓๖ ผู้ใดนำเข้าหรือส่งออกในแต่ละครั้งซึ่งยาเสพติดให้โทษหรือวัตถุออกฤทธิ์ โดยไม่ได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราวในแต่ละครั้งนำเข้าหรือส่งออก ต้องระวางโทษปรับครั้งละไม่เกินห้าพันบาท	จะมีอัตราค่าปรับเป็นจำนวนหน่วยวันปรับขึ้นกับระยะเวลาที่จะได้รับใบอนุญาตเฉพาะคราวจาก อย. และ รายได้จริงหรือรายได้โดยเฉลี่ยต่อวันของผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ ในระหว่างที่ใบอนุญาตยังไม่เรียบร้อย สินค้าจะต้องนำไปเก็บไว้ภายใต้การกำกับดูแลของกรมศุลกากร และเจ้าหน้าที่ด่านอาหารและยา
มาตรา ๑๕๐ ผู้รับอนุญาตผู้ใดดำเนินการผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๕ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๒ ประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ในระหว่างที่เภสัชกรมิได้อยู่ประจำควบคุมกิจการ อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๙๕ ต้องระวางโทษปรับ ตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนบาท	จะมีอัตราค่าปรับเป็นจำนวนหน่วยวันปรับต่ำสุด ๑ วัน สูงสุด ไม่เกิน ๓๐ วัน เนื่องจากหากร้านยาไม่มีเภสัชชปฏิบัติหน้าที่เกิน ๑ เดือน ต้องแจ้งยกเลิกทันที และรายได้จริงหรือรายได้โดยเฉลี่ยต่อวันของผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ ต้องส่งสภาเภสัชกรรมดำเนินคดีกับเภสัชที่มีอยู่ประจำควบคุมกิจการของสถานที่ดังกล่าวด้วย
มาตรา ๑๕๘ ผู้ใดแก้ไขรายการทะเบียนตำรับยาเสพติดให้โทษในประเภท ๓ หรือวัตถุออกฤทธิ์ในประเภท ๓ หรือประเภท ๔ ไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงตามมาตรา ๔๙ วรรคสอง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท	จะมีอัตราค่าปรับเป็นจำนวนหน่วยวันปรับต่ำสุด ๑ วัน หรือจนกว่าจะแก้ไขทะเบียนตำรับให้ถูกต้องครบถ้วนนับแต่วันที่ไปตรวจพบเจอการกระทำความผิด เพื่อเป็นการเร่งให้ผู้ประกอบเร่งมาแก้ไขทะเบียนให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และรายได้จริงหรือรายได้โดยเฉลี่ยต่อวันของผู้กระทำความผิด

<p>มาตรา ๑๕๙ ผู้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับตามมาตรา ๔๙ ผู้ใดผลิตหรือนำเข้าตำรับยาเสพติดให้โทษหรือตำรับวัตถุออกฤทธิ์ไม่ตรงตามรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้ อันเป็นการฝ่าฝืน มาตรา ๑๐๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองหมื่นบาท</p>	<p>จะมีอัตราค่าปรับเป็นจำนวนหน่วยวันปรับต่ำสุด ๑ วัน สูงสุดไม่เกิน ๓๐๐ วัน เนื่องจากเป็นไปตามระยะเวลาการพิจารณาอนุญาตขึ้นทะเบียนในคู่มือประชาชน และรายได้จริงหรือรายได้โดยเฉลี่ยต่อวันของผู้กระทำความผิด</p>
<p>มาตรา ๑๗๕ ผู้รับอนุญาตหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องผู้ใดไม่มาให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งเอกสาร หรือวัตถุใดแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๖๑ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท</p>	<p>จะมีอัตราค่าปรับเป็นจำนวนหน่วยวันปรับต่ำสุด ๑ วัน สูงสุด ไม่เกิน อัตราค่าปรับสูงสุด ๒,๐๐๐ บาท และรายได้จริงหรือรายได้โดยเฉลี่ยต่อวันของผู้กระทำความผิด ทั้งนี้ จะใช้รายได้เฉลี่ยต่อวันสูงสุดในการคำนวณไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท</p>

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา

เรื่อง กำหนดแบบตามระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และ
เงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕

พ.ศ. ๒๕๖๕

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๕ แห่งระเบียบคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเปรียบเทียบปรับ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งออกตามความในประมวลกฎหมายยาเสพติด เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยากำหนดแบบหนังสือเรียกเปรียบเทียบปรับ บันทึกคำให้การผู้กระทำความผิด (กรณียินยอมเปรียบเทียบ) บัญชีของกลาง บันทึกคำให้การผู้กระทำความผิด (กรณีไม่ยินยอมให้เปรียบเทียบ) แบบเปรียบเทียบคดีกำหนดค่าปรับ แบบบันทึกประวัติผู้กระทำความผิด แบบรายงานผลการเปรียบเทียบไว้ดังต่อไปนี้

- ข้อ ๑ หนังสือเชิญพบเพื่อเปรียบเทียบปรับ ให้ใช้แบบ แบบ ป.ป. ๑
  - ข้อ ๒ บันทึกคำให้การผู้กระทำความผิด (กรณียินยอมเปรียบเทียบ) ให้ใช้แบบ ป.ป. ๒
  - ข้อ ๓ บัญชีของกลาง ให้ใช้แบบแนบท้ายแบบ ป.ป. ๒ (ถ้ามี)
  - ข้อ ๔ บันทึกคำให้การผู้กระทำความผิด (กรณีไม่ยินยอมเปรียบเทียบ) ให้ใช้แบบ ป.ป. ๓
  - ข้อ ๕ แบบเปรียบเทียบคดีกำหนดค่าปรับ ให้ใช้แบบ ป.ป. ๔
  - ข้อ ๖ แบบบันทึกประวัติผู้กระทำความผิด ให้ใช้แบบ ป.ป. ๕
  - ข้อ ๗ แบบรายงานผลการเปรียบเทียบ ให้ใช้แบบ ป.ป. ๖
- ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๕

(นายไพศาล คั่นคุ้ม)

เลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา

ที่ .....

แบบ ป.ป.๑

หน่วยงาน.....

.....

.....

วันที่ .....เดือน.....ปี.....

เรื่อง เชิญพบเพื่อเปรียบเทียบปรับตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

เรียน .....

สิ่งที่ส่งมาด้วย หนังสือมอบอำนาจ

จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่พนักงานเจ้าหน้าที่ ได้ตรวจสอบ.....

.....

.....

.....

ซึ่งจากการตรวจสอบดังกล่าวพบว่ามี.....เป็นผู้.....

ดังนั้นการกระทำของ..... เป็นการกระทำความผิดฐาน.....

ตามมาตรา..... ต้องระวางโทษ..... ตามมาตรา ..... อันเป็นความผิดที่เปรียบเทียบได้

และเป็นการกระทำความผิดครั้งที่ ..... หากท่านประสงค์จะชำระค่าปรับขอให้ท่านไปพบ (เจ้าหน้าที่ หรือนิติกร)

ที่..... ภายในวันที่..... ในวันทำการและก่อนเวลา ๑๕.๐๐ น.

เพื่อเปรียบเทียบ.... (ชื่อผู้กระทำความผิด) ..... เป็นเงินจำนวน .....(ตัวเลข).....บาท

(-ตัวอักษร-) ..... ในกรณีที่ไม่สามารถไปได้ด้วยตนเอง โปรดมอบหมายให้ผู้อื่นดำเนินการ

แทนตามหนังสือมอบอำนาจที่ส่งมาด้วย ทั้งนี้ หากไม่ไปภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ (ชื่อหน่วยงาน) จะส่งเรื่องให้

พนักงานสอบสวนดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

-ระบุชื่อหน่วยงานที่ออกหนังสือ-

บันทึกคำให้การผู้กระทำความผิด
(กรณียินยอมเปรียบเทียบ)

คดีเปรียบเทียบที่...../.....

ทำที่.....สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา...

วันที่..... เดือน ..... พ.ศ.....

ข้าพเจ้า ..... อายุ.....ปี
สัญชาติ..... อยู่บ้านเลขที่..... หมู่..... ตรอก/ซอย.....
ถนน..... แขวง/ตำบล..... เขต/อำเภอ .....
จังหวัด..... โทร..... (โดยมี .....เป็นผู้ได้รับมอบอำนาจ
จาก .....ตามหนังสือมอบอำนาจ ที่.....ลงวันที่..... เดือน..... พ.ศ.....)

เจ้าหน้าที่ได้แจ้งข้าพเจ้าว่า.....เป็น
ผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด
ข้อหาฐาน .....

.....ซึ่งสำนักงาน
คณะกรรมการอาหารและยา ทำการเปรียบเทียบได้ ข้าพเจ้ารับทราบแล้ว ขอให้การรับสารภาพว่ากระทำความผิดจริง
และผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีพิจารณาแล้ว กำหนดเปรียบเทียบเป็นเงินจำนวน .....บาท
(.....) ข้าพเจ้าขอรับรองว่า

(๑) ข้าพเจ้ายินยอมให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีทำการเปรียบเทียบ จำนวน .....บาท
(.....) โดยจะนำเงินค่าปรับจำนวนนี้มาชำระภายใน วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

(๒) ของกลางที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้เก็บมานั้นข้าพเจ้าขอมอบให้เป็นของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
กระทรวงสาธารณสุข มีจำนวนตามที่ระบุไว้ในบัญชีของกลางแนบท้ายคำให้การฉบับนี้

(๓) หากข้าพเจ้าไม่นำเงินจำนวนดังกล่าวตาม (๑) มาชำระภายในเวลาที่กำหนด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่
ดำเนินการตามกฎหมายต่อไป

บันทึกนี้ เจ้าหน้าที่ได้อ่านให้ผู้กระทำความผิดฟังแล้ว รับว่าถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

ลงชื่อ.....ผู้กระทำความผิด

ลงชื่อ.....ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....พยาน

ลงชื่อ.....พยาน

หมายเหตุ: ในกรณีนิติบุคคลเป็นผู้กระทำความผิด ใช้แบบ ป.ป. ๒ นี้แยกเป็นสองฉบับ สำหรับนิติบุคคลฉบับหนึ่ง
และสำหรับผู้แทนหรือผู้จัดการอีกฉบับหนึ่ง แต่ให้ลงหมายเลขคดีเพียงหมายเลขเดียว

แบบแนบท้ายแบบ ป.ป.๒

บัญชีของกลาง

คดีเปรียบเทียบที่...../.....

เขียนที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อยู่เลขที่.....

ซอย.....แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....

จังหวัด.....โทร.....

ผู้กระทำความผิดยินยอมยกของกลางให้ตกเป็นของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
กระทรวงสาธารณสุข ดังมีรายการต่อไปนี้

ลำดับที่	รายชื่อของกลาง	จำนวนปริมาณ	หมายเหตุ
๑.	เก็บตัวอย่าง/อายัด/ยึด/มอบพยานหลักฐาน รายละเอียดตามแบบ/อายัด/ยึด/หรือ บันทึก การตรวจสถานที่ผลิต/นำเข้า/จำหน่าย/อื่นๆ หรือบันทึกคำให้การ ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... ตามที่แนบท้ายในสำนวนคดีนี้		
๒.	เก็บตัวอย่าง/อายัด/ยึด/มอบพยานหลักฐาน รายละเอียดตามแบบ/อายัด/ยึด/หรือ บันทึก การตรวจสถานที่ผลิต/นำเข้า/จำหน่าย/อื่นๆ หรือบันทึกคำให้การ ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... ตามที่แนบท้ายในสำนวนคดีนี้		
๓.	เก็บตัวอย่าง/อายัด/ยึด/มอบพยานหลักฐาน รายละเอียดตามแบบ/อายัด/ยึด/หรือ บันทึก การตรวจสถานที่ผลิต/นำเข้า/จำหน่าย/อื่นๆ หรือบันทึกคำให้การ ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... ตามที่แนบท้ายในสำนวนคดีนี้		

ลงชื่อ.....ผู้กระทำความผิด

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่

(.....)

นิติกร.....

บันทึกคำให้การผู้กระทำความผิด
(กรณีไม่ยินยอมเปรียบเทียบ)

คดีเปรียบเทียบที่...../.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า ..... อายุ.....ปี
สัญชาติ..... อยู่บ้านเลขที่..... หมู่..... ตรอก/ซอย.....
ถนน..... แขวง/ตำบล..... เขต/อำเภอ.....
จังหวัด..... โทร..... (โดยมี .....เป็นผู้ได้รับมอบอำนาจจาก

ตามหนังสือมอบอำนาจ ที่.....ลงวันที่..... เดือน..... พ.ศ.....)

เจ้าหน้าที่ได้แจ้งข้าพเจ้าว่า.....เป็น
ผู้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเสพติด

ข้อหาฐาน .....

มีโทษตามมาตรา.....ต้องระวางโทษตามมาตรา.....
ซึ่ง.....ทำการเปรียบเทียบได้ และจะเปรียบเทียบเป็นเงินจำนวน .....บาท
(.....)

ข้าพเจ้า.....ไม่ยินยอมให้ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบคดีทำการ
เปรียบเทียบเพราะ

- [ ] ข้าพเจ้าไม่ได้กระทำความผิด
- [ ] จำนวนค่าปรับสูง
- [ ] เหตุอื่น ๆ (ให้ระบุ).....

บันทึกนี้ เจ้าหน้าที่ได้อ่านให้ผู้กระทำความผิดฟังแล้ว รับว่าถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

ลงชื่อ.....ผู้กระทำความผิด

ลงชื่อ.....ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....พยาน

ลงชื่อ.....พยาน

สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
แบบเปรียบเทียบคดีกำหนดค่าปรับ

คดีเปรียบเทียบที่...../.....

ที่ทำการเปรียบเทียบ.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

ชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้กล่าวหา.....

ชื่อผู้กระทำความผิด (๑).....

(๒).....

เหตุเกิดเมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ..... เวลา..... น. .

ณ สถานที่..... เลขที่.....

จังหวัด..... โทร.....

คดีนี้ ผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

มาตรา..... ข้อหาฐาน

(๑).....

(๒).....

(๓).....

มีบทลงโทษตามมาตรา..... ต้องระวางโทษปรับ..... บาท

ซึ่งเป็นความผิดที่เปรียบเทียบได้ และผู้กระทำความผิดยินยอมให้เปรียบเทียบ จึงเปรียบเทียบผู้กระทำความผิด

เป็นเงิน..... บาท (.....)

ผู้กระทำความผิดได้ชำระค่าปรับแล้วเมื่อวันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

หมายเหตุ - ค่าปรับบุคคลธรรมดา

เป็นเงิน .....บาท

และปรับนิติบุคคล

เป็นเงิน.....บาท

รวมเป็น .....บาท

ผู้กระทำความผิด รับทราบ และยินยอมให้ปรับ

ตามจำนวน ดังกล่าว จึงลงลายมือชื่อไว้เป็น

หลักฐาน

ลงชื่อ.....ผู้กระทำความผิด

ลงชื่อ.....ผู้มีอำนาจเปรียบเทียบ

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่

ลงชื่อ.....พยาน

ลงชื่อ.....พยาน

บันทึกการชำระเงิน

ใบเสร็จเล่มที่.....เลขที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

จำนวนเงิน.....บาท

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่ผู้รับเงิน

แบบบันทึกประวัติผู้กระทำความผิด

แบบ ป.ป.๕

๑. ผู้กระทำความผิด	ชื่อ.....ชื่อสกุล.....อายุ.....ปี เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....ที่อยู่บ้านเลขที่..... ..... ผู้จัดแจ้ง.....เลขที่...../.....
๒. วัน เวลา และ สถานที่ เกิดเหตุ	เหตุเกิดเมื่อวัน.....เดือน.....พ.ศ. ....เวลา.....น. สถานที่เกิดเหตุ ....
๓. ข้อหา	ฐาน..... ..... ตามประมวลกฎหมายอาญาเสพติด
๔. จำนวนของกลาง	ของกลาง (๑) ยึดและเก็บมา..... (๒) อายัด.....
๕. ผลคดี	กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเสพติด ฐาน.....มาตรา..... ผู้กระทำความผิดยินยอมให้เปรียบเทียบและชำระเงินค่าปรับ จำนวน .....บาท (.....) วันที่ชำระค่าปรับ วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .... หลักฐานการสั่งเปรียบเทียบ ตามหนังสือ ที่...../.....ลงวันที่.....
๖. งานคลังรับเงิน	วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....จำนวน.....บาท (.....) ตามใบเสร็จเล่มที่.....เลขที่..... ลงวันที่.....

ลงชื่อ.....ผู้เปรียบเทียบ
(.....)
ตำแหน่ง.....

ประจำเดือน.....พ.ศ.....

ที่...../.....
เสนอ เลขานุการคณะกรรมการอาหารและยา เพื่อโปรดทราบ
ลงชื่อ.....